

LUKA

Lukam ka góàèa qàè tchòà ne,
Jeso Krestem ka

Téé-cookg'ai sa

Luka ba kò naaka me e (Kol 4:14) a ba a kòo Paulom cgoa tséé (Film 24). Ncées tcgāya sam kò Teofila ba góá máá (1:3).

Tcgāyas ncées Lukam di sa ko Jeso ba Gaam nqòòkaguèam Kgoara-kg'aom Iseraele di Me e sa hēé, naka wèém nqóóm di ta khòè ta dim Kgoara-kg'ao Me e sa hēéthēé ka nxàè. Tǎá zi qhàò zi di ne dtcòm-kg'ao nem kò kái-kg'aise góá máá.

Luka ba ko Jesom kò ma Tcom-tcomsam Tc'èem ka ma ntcǎá tcúúèas ka nxàè, qàè tchòà nem gha ãe dxàua hǎa ne koe xгаа-xгаа ka (4:18), a ba a ko káise ncēe zi gúú zi tcaoa hǎa ne khòè ne ka tc'èe-tc'èese.

Luka ba ko kái q'oro qàè-tcaoan ka kg'ui (1:14, 2:10, 24:41,52).

Luka ba kò cáǎm dis tcgāya sa góá - si ncées tcgāya sa “Tséé zi” dis tcgāya si i. Lukam dis tcgāyas tc'ǎà di sa ko Jesom di nqarikg'ai koe qàda cgoa chòò, a sa a ko “Tséé zi” dis tcgāyas koe còoka qòòkaguè. C'èe khòèa ne ga kg'ama máá, Lukam dis tcgāya sa ko Jesom xg'ao ko qanega nqóómkg'ai koe kúrú zi gúú zi ka kg'ui, témé, si ko “Tséé zi” dis tcgāya sa Jesom xg'ao ko nqóómkg'ai koe kúrú zi gúú zi ka kg'ui, èem xg'ao nqarikg'ai koe hǎa ka.

Cám tsara xg'aeku tsara hàna (tcee tsara 1-2 di tsara koe hēé naka tcee xu 9-19 di xu koe hēéthēé e) ncées tcgāyas q'oo koe cúí ga ko nxàèè zi gúú zi úúa hǎa tsara; ncēe zi x'áí zi khama: moengelean kò ko nxàè cian hēé naka ghùu-kòre-kg'ao xu ncēe kò Jesom ko ábàè koe dàra xu hēé, naka Jesom kò tempelem koe cóá ba ii kam kò hǎa koe hēé, naka qǎem khòèm Samaria dim dis sere-sere sa hēé, naka cóám aagusea kò hǎa ba hēéthēé di zi.

Ncées tcgāyas wèés koe ko kaisase gaas ka kg'uièas gúú sa còrè si i naka Tcom-tcomsam Tc'èem ka hēé, naka khòè zi kò Jeso ba kúrúan ka hēé naka Nqarim kò ko khòè ne chìbia ne qgóóa máás ka hēéthēé e.

Qaa-qaasa kg'uiua ne:

- “i kúrúse”, “x'aèan”, “èe xu cáǎm xu ka”
- Tcom-tcomsam Tc'èe ba
- dxàua ne, khòè zi

Tcgāyas q'oo koe hāna zi:

- Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1–4:13)
- Jeso ba Galilea koe (4:14–9:50)
- Jeso ba ko Jerusalema koe qōdò (9:51–19:44)
- Jeso ba Jerusalema koe (19:45–21:38)
- Jesom di xgàrasean hēé naka Gam dis x'oo sa hēé naka Gam dis x'ooan koe tēe sa hēéthēé e (22–24)

Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1–4:13)

Tshoa-tshoa sa

1 ¹Káí ne khóè nea xg'ao xg'aekua ta koe xg'ao ko kúrúse zi gúù zi bódò a góá. ²Khóè ne ncēe tshoa-tshoas ka kò gane tcgáí ka ncēe zi gúù zi bódò ne, a ne a kò hàà Nqarim dim kg'uim di ne xгаа-xгаа-kg'ao ne ii nea ncēe zi gúù zi máá taa háa. ³Tíí igabar kò wèè zi gúù zi tshoa-tshoas koe qāèse tēèa xám, i ncēeska qāèa máá tea, ēe zi ma kúrúsea xùrikua háas kar ga góá máá tsi sa, tsáá Teofila tsi tcom-tcomsa tsi, ⁴nxāasega tsi gha wèè tseguan ncēe tsi xгаа-xгааèa ka q'āa ka.

Moengele ba ko Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba gha ábàès ka kg'ui

⁵I kúrúse Herotem xg'ao x'aigam Jutea di ba ii x'aè ka, me kò Sakaria ta ko ma tcièm peresiti ba hāna, Abiam dis xg'aes di xu peresiti xu di ba. Gam dis khóès Elisabete sa kò *kaíam peresitim* Aronem dis qhàdò si i. ⁶Sakaria khara Elisabetea khara kò Nqarim cookg'ai koe tchàno khara khóè khara a, a wèè x'áè-kg'áman X'aigam Nqarim di ko kúrú, a chibi úú tama. ⁷Elisabete sa kò ábà tamas khóè si i khama khara kò káà cóá khara a. A kò gataga wèéa khara ga gāeasea háa.

⁸I kúrúse me x'aè ba hàà Sakariam dis xg'aes di xu gha tempelem koe sí tséé di ba, me kò Sakaria ba sí peresitim di tsééan Nqarim cookg'ai koe kúrú. ⁹Peresiti xu di cauan ka xu xg'ao ko cúim khóè ba nxará tcg'òdò, tempelem q'oo koe gha tcāa a qāè hìmì xg'áò gúùan Nqari ba dàdò máá ba. Gaam cáim kam kò Sakaria ba nxará tcg'òdò. ¹⁰Eēm tempelem q'oo koe háa a ko qāè hìmì xg'áò gúùan Nqari ba dàdò máá ka ne kò wèè ne khóè ne tempelem ka tchàa koe háa a ko còrè.

¹¹Me moengelem Nqarim di ba qhúí-kg'ai me, a ba a kg'áòm x'òàm xòè za téé, ēem gabá háa a ko ēes qāè hìmì xg'áòs gúù sa altaram koe Nqari ba dàdò máá koe. ¹²Eēm ko Sakaria ba moengele ba bódò kam kò q'ae a

q'áòs ka tcààè. ¹³Me moengele ba bìrì me a máá: “Táá q'áo guu, Sakariaè. Còrèa tsi komsanaèa, si gha tsaris khòès Elisabete sa cóá ba ábà, tsi gha Johane ta ma tcii me ke. ¹⁴A tsi a gha kaisase qãè-tcao, i gha gataga kái khòèan gaam di ábà x'aèan ka qãè-tcao. ¹⁵X'aigam **Nqarim** cookg'ai koem gha tcom-tcomsam khòè ba ii, ke méém táá qgari kana dùútsa tshàam xgòàm ga ba kg'áà guu. Eè ábà x'aèa ba koe gam gha guu a Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'oèa, ¹⁶a ba a gha kái ne khòè ne Iseraele di ne X'aigam gane dim Nqarim koe kabi. ¹⁷Elijam di tc'èean hée naka qarian hēéthēé cgoam gha **Nqarim** cookg'ai koe kg'òè, a xòòga xu di tcáóan cóán koe kabi, a èe komsana tama ne di tcáóan kabi tchàno ne khòè ne di tc'èean koe, a khòè ne X'aigam **Nqari** ba kg'ónòna máá,” tam méé.

¹⁸Me Sakaria ba moengele ba tèè a máá: “Nta ra gha ma q'áa ncèe zi gúú zi gha kúrúse sa? Gàeesea raa, si tiris khòès igaba gàeesea hãa ka,” témé. ¹⁹Me moengele ba xòe me a máá: “Tíí ra Gabariele ra a, a ra a Nqarim cookg'ai koe tēe. Gaam ga ba tséé tea, hààr gha kg'ui cgoa tsi, a qãè zi tchòà zi ncèe zi óágara máá tsi ka. ²⁰Bòò, dtcòm tama tsia domka tsi gha ncèe koe guus ka nqooa hãa, a kg'ui tite, me gha nxàakg'aiga sí x'aè ba hàà ncèe zi gúú zi gha hàà kúrúse ba,” tam méé.

²¹Nxàaska i ko kái khòèan tchàa koe téé-tēe a ko Sakaria ba qãà, a area hãa, dùús domkam tempelem q'oo koe ncèeta noose ãoa hãa sa. ²²Eèm ko tcg'oa kam kò gane cgoa kg'uiian ka tààè, ne kò bóòda q'áa tempelem q'oo koem kò x'ái sa bóòda hãa sa. Me kò nqoo-nqoosase nxàem ko sa tshàua ba cgoa x'ái ne. ²³A ba a kò èe xu cáím xu kam ko tempelem koe tsééa xg'ara ka x'áéa ba koe kábise.

²⁴Ncèe zi gúú zi qãá q'oo koes kò gam dis khòès Elisabete sa ncàan úú, a sa a 5 nxoean sèé a nquum q'oo koe cúía hãa, khòè ne gha táá bóò si ka. Si bìrìse a máá: ²⁵“X'aigam **Nqari** ba ncèes gúú sa kúrúá máá tea hãa, a ba a ncèem x'aèem ka Gam di thòò-xama-máákuan tíí koe x'áía, a ba a khòè ne koe tiri sau-cgaean cóá ner úú tama di koe tcg'óò tea hãa,” témé.

Moengele ba ko Jeso ba gha ábàès ka kg'ui

²⁶Me kò moengelem Gabariele ba 6 dim nxoem ka Galilea dim x'áé-dxoom Nasareta dim koe Nqarim ka tsééa úúè, ²⁷dxàè-coas koe, ncèe kò Josefa ta ko ma tciièm qárí-kg'aom ka séèkuan tòóa mááèa hãa sa. Josefa ba kò Dafitem dis qhàòs dim khòè me e, i gaas dxàè-coas di cg'òèan kò Maria a. ²⁸Moengelem ko Marias koe hàà kam kò hàà tsgámkagu si a máá: “X'aigam **Nqari** ba cgóm sia a sáá cgoa hàna,” témé.

²⁹Si Maria sa èem ko gatà méé ka kaisas q'áòs ka tcààè, a sa a kò tèèse dùús domkam ko gatà ma tsgámkagu si sa. ³⁰Me moengele ba bìrì si a máá:

“Táá q'áo guu, Máriaè,
Nqarim koe si cgómkuan hòòda hãa ke.

³¹ Bòd, ncāa si gha úu, a kg'òm cóa ba ábà,
a si a gha Jeso ta ma tcii Me.

³² Tcom-tcomsam khòe Me e gha ii,
a ba a gha tc'amaka hāam Nqarim dim Cóa ba iise tciie,
Me gha X'aigam Nqari ba x'aian dis ntcōo-q'oo sa maa Me,
Gam ka xōd-dxoom Dafitem khamaga ma.

³³ Jakobem dis qhàds koem gha chōd tamase x'aiga ii,
si Gam dis x'ai sa cuiskaga chōd tite,”

tam moengele ba méé.

³⁴ Si Maria sa moengele ba birí a máa: “Nta i gha ii, qane cgoar kg'ád-khoe cgoa xóe tama ka?” témé.

³⁵ Me moengele ba xoa si a máa:

“Tcom-tcomsam Tc'ēe ba gha sáa koe hàà,
kaisase Tc'amaka hānam di qaria nea gha qàbi si,
Me gha gaa domka
Gaam ēe gha ko ábà ba tcom-tcomsa ii,
a ba a gha Nqarim dim Cóa ba ta ma tciie.

³⁶ Bód kg'ama, ncēe Elisabete koe kúrúsea sa.
Wèé khòeà ne kò q'ana hāa cóas úu tite sa,
a sa a ábà tamas khòe si i sa,
igaba ncēes gāeāsea hāa kas kg'òm cóa ba qómā hāa,
i nxoea sa ncēeska 6 i.

³⁷ Cúí gúu ga káà a, Nqarim ka kúrúe tite e khama,”

tam méé.

³⁸ Si Maria sa xoa me a máa: “Ncāa ga ra a, X'aigam *Nqarim* dir qāa ra. Eē tsi ko méé khamaga méé i tíi koe ii,” tas méé. Me moengele ba guu si a qōd.

Maria sa ko Elisabete sa dāra

³⁹ Gaa x'aè kas kò Maria xgoaba a sa a qhāése c'ēm x'áé-dxoom xàbian dim koe síi, Juta ne di ba. ⁴⁰ A sa a Sakariam x'áé koe tcāa a Elisabete sa tsgámkagu. ⁴¹ Eēs ko Elisabete sa kóm̄s ko Maria tsgám̄ sia ts'oo kam ko cóa ba ncāa sa q'oo koe qori, si Tcom-tcomsam Tc'ēm ka cg'oè cgaèe, ⁴² a sa a tc'amaka kg'ui a máa:

“Wèé zi khòe zi cookg'ai koe si sáa ts'ee-ts'eekg'aièa. Me gataga sarim cóa ba thēe ts'ee-ts'eekg'aièa. ⁴³ Dùútsa gúus kaia sa ko ncēe cámi ka tíi koe kúrúse, ncēe tirim X'aigam *Nqarim* ka xōds ko tíi koe hàà ka? ⁴⁴ Eēr ko kóm̄ si ko ma tsgám̄ tea ts'oo sa kam ko gaa x'aè kaga cóa ba ncāa te q'oo koe qāe-tcaoan ka qori khama. ⁴⁵ Ncēm X'aigam *Nqari* ba sáa cgoa kg'ui hāa zi gúu zi wèe zi gha kúrúse sa si dtcòmā hāa, khama si ts'ee-ts'eekg'aièa,” tas méé.

⁴⁶ Si Maria sa máa:

- “X'aigam **Nqari** bar ko wèé tcáóa te cgoa kaikagu,
⁴⁷ i tc'èea te Nqarim Kgoara-kg'aom Tirim koe
 qāè-tcaoan ka cg'oèa hāa,
⁴⁸ Gam dis qāns di nqāaka hāa nem bóda hāa khama.
 Bòd, ncēe koe guus ka zi gha wèé zi qhàd zi nxàe
 ts'ee-ts'eekg'aièar hāa sa.
⁴⁹ Qarian úúa hāa ba kaisa zi gúù zi kúrúa máá tea hāa khama,
 i cg'ōèa ba tcom-tcomsa a.
⁵⁰ Gam di thòd-xama-máákua nem ko
 ēe ko q'ád Me ne koe x'ái
 ēe zi ko ma qhàd zi hàà khama.
⁵¹ **Nqari ba** tshàua ba cgoa cgáé zi gúù zi kúrúa,
 a ba a ēe tc'èega ne e,
 ta tcáóa ne q'oo koe tc'èea hāa ne khòè ne
 tsai-tsai q'ara hāa.
⁵² Kaia x'aiga nem
 gaan di ntcōó-q'ooan x'aian di koe guu a xòda hāa,
 a ēe nqāaka hàna khòèan ghùia hāa.
⁵³ Xàbàa khòèa nem xg'āakagua hāa
 qāè zi gúù zi cgoa,
 a ba a ēe qguù hāa khòèan
 káà gúù tshàu-q'oose tcg'dóa hāa.
⁵⁴ Gam òm qāàm Iseraele bam hùia,
 thòd-xama-máákuan Gam òm ko tc'ēe-tc'ēese khama.
⁵⁵ Ncēem ma gatá ka xòdga ne nqòdkagua hāa khama,
 Abrahamam ka hēé
 naka qhàda ba ka hēéthēé e,
 chòd tamase,”
 tas Maria méé.
⁵⁶ Si kò Maria sa nqoana khama noo nxoean Elisabetes cgoa sí hāa, a sa
 a nxāwa kábise a x'áéa sa koe òm.

Johanem tcguù-tcguu-kg'aom di ábà x'aèa ne

⁵⁷ Me kò Elisabetes gha ábàm x'aè ba hàà, si kò kg'ádòm cóa ba ábà. ⁵⁸ Ne
 kò cúuse x'áèa ne khòè ne hēé naka gas di qhàdan hēéthēé kóm X'aigam
Nqarim ma kaisase thòd-xama máá sia hāa sa, a ne a kò gas cgoa
 qāè-tcao.

⁵⁹ A ne a 8 cáma nem cóa ba úúa ka hàà, hàà ne gha q'āe nqāa-qgai
 khòe me ka, a ne a Sakaria ta ma tcii me kg'oana, xòdm cg'ōèe cgoa. ⁶⁰ Si
 gam ka xòd sa xòa a máá: “Eē ēe, Johane tam gha ma tciiè,” témé. ⁶¹ Ne
 khòè ne bìrí si a máá: “Eēta xaṁs cg'òès kò qhàda si di ne koe káà si i
 ná,” témé. ⁶² Ne tshàua ne cgoa sere-sere a xòd ba tēè, ntam ko cóám

di cg'òèan ka mée sa. ⁶³Me goám gha gúuan tc̣aba dtcàrà, a goá a máá: “Cg'òèa ba Johane e,” témé. Ne wèèa ne are.

⁶⁴Me kò gaa x'aè kaga Sakaria gaicara tshoa-tshoa a kg'ui, a Nqari ba dqòm.

⁶⁵Ne kò ãem qgàim di ne khòè ne wèè ne q'áòs ka tc̣àè, ne kò Jutea di xu xàbi xu wèè xu di ne khòè ne nc̣ee ko kúrúse zi gúu zi wèè zi ka kg'ui.

⁶⁶Ne kò wèè ne ãe kò kóm ne are a tèese a máá: “Dùútsa cóa ba gáé nc̣ee ba?” témé. X'aigam **Nqarim** dim tshàu ba kò hãa goa mea khama.

Sakaria ba ko Nqari ba dqòm

⁶⁷Me kò cóám ka xòòm Sakaria ba Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka cg'oè cgaèè, a ba a porofita a máá:

⁶⁸“Dqòmme méém X'aigam Nqarim Iseraele di ba,

Gam di ne khòè ne koem hààraa

a ba a ko hàà kgoara ne ke.

⁶⁹Kgoarakuan dim nxàà bam tc'amaka ghùia máá ta a hãa.

Gam dim qàm Dafitem di ne qhàò ne koe.

⁷⁰Nc̣eem ko ma nc̣ísega

Gam di xu porofiti xu tcom-tcomsa xu koe ma kg'uia hãa khama,

⁷¹a ba a ko máá,

hààm gha gatá di ne cg'òo-kg'ao ne koe hêé

naka wèè ne ãe hòre taa ne

di tshàu-q'ooan koe hêéthéé kgoara ta a.

⁷²Nc̣eem dàòm kam ko **Nqari ba**

gatá di xòòan koe thòò-xama-máákuan x'ái,

nc̣eem kò nqòòkagu nea hãa a,

naka Gam dis qáé-xg'aes tcom-tcomsa sa tc'ẽe-tc'ẽesean hêéthéé e,

⁷³gaises nc̣eem gatá ka xòòm Abrahamam koe gaisea sa,

⁷⁴⁻⁷⁵ gatá di ne cg'òo-kg'ao ne koem gha tcg'òò ta a ka,

ta gha nxãasega q'áò tamase hêé,

tcom-tcomsase hêé

naka tchànose hêéthéé

cookg'aia ba koe tsééa máá Me,

wèè kg'òèa ta q'oo koe.

⁷⁶Tsáá tiri tsi cóa tsi,

X'aigam Nqarim nc̣eem tc'amaka hànám

di tsi porofiti tsi iise tsi gha tciìè,

Nqarim cookg'ai koe tsi gha qòò,

a tsi a gha hààm gha xu dàò xu kg'ónòndà máá Me.

⁷⁷Gam di ne khòè ne tsi gha bìrí

nta ne gha ma q'ãan di tc'ẽean di kgoarasean hòò sa,

gane di chìbian di qgóóa-máákuan koe guu a.

⁷⁸ Gatá dim Nqari ba ko tcáóa ba q'oo koe thōðan xám,
gaa domkam gha cáms ko tcg'oa xòè koe guuam x'ààm
ncēe tc'amaka guuam cgoa x'àà-x'aa ta a.

⁷⁹ Wèém khòèm ēe
ntcùús q'oo koe hēé
naka x'ooan di sómán koe hēéthēé hànám
koem gha x'àà ba óága,
a ba a gha dàða ta tchàno-tchano
tòókuan dim dàðm koe,”

tam méé.

⁸⁰ Me kò cóá ba kai a tc'ēean koe qari, a ba a kò tchàa-xgóós koe hàna,
me síí hààm gha Iseraele di ne khòè ne cookg'ai koe x'áísem x'aè ba hàà.

Jeso ba ko ábàè

(Mt 1:18-25)

2 ¹Eēm x'aèm kam xg'ao **Roma dim** x'aigam Agusetosi ba x'àèan
tcg'òó, wèém nqōóm **di ne khòè ne** gha nxáráè di i. ²Ncēes
nxárákus kg'áíka di sa xg'ao Kurinem kò Siria koe x'aiga ii x'aè ka
kúrúse. ³Me kò wèém khòè ba nxāaska gam dim x'áé-dxoom koe síí
góáse.

⁴Me Josefa thēé Nasareta dim x'áé-dxoom Galilea dim koe guu a síí
Jutea dim x'áé-dxoom koe tcāà, Betelehema ta ko ma tciìè ba, **x'aigam**
Dafitem **ábàèa** koe, Dafitem dim qhàð me e kò ii khama. ⁵Gaa koem kò
síí Marias cgoa góáse, ncēem kò séèkuan tòóa máána hāa sa, si kò gataga
qóm ii. ⁶**Qanega** khara Betelehema koe hāa kam kò cóá bas gha ábà dim
x'aè ba hàà. ⁷Si kò qgáé-kg'ai dim cóám gas di ba ábà, a sa a qgáían cgoa
tcám Me, a dxòrom q'oo koe xòð Me, cg'áè-nquum koe i kò x'óm-q'ooan
káà a khama.

Ghùu kòre-kg'ao xu hēé naka moengele xu hēéthēé e

⁸Xu kò c'ēe xu ghùu kòre-kg'ao xu qāáka hāa a tééa q'uu a ko ghùu
zi kòre. ⁹Me kúúga moengelem X'aigam di ba hàà qàea xu koe téé, me
X'aigam dim x'àà ba x'àà-x'aa xu, xu kò kaisase q'áð. ¹⁰Me kò moengele
ba bìrí xu a máá: “Táá q'áð guu! Bòð, qāè tchōà ner ko óága máá xao o,
ncēe gha hàà wèé khòèan kaisa qāè-tcaoan máà a ke. ¹¹Ncēem cáím ka tu
Dafitem dim x'áé-dxoom koe Kgoara-kg'ao ba ábà máàèa - X'aigam Kreste
ba! ¹²Si gha ncēes gúú sa gaxao koe x'ái sa ii: cóá-coam qgáían ka tcám a
dxòrom q'oo koe xòðèa ba xao gha hòð,” tam méé.

¹³Si kò kúúga moengele xu dis xg'aes nqarikg'ai di sa qhúí a gaam
moengelem cgoa hàna hāase Nqari ba dqòm, a máá:

¹⁴“Dqòmkuam méé i kaisase tc'amaka hànám Nqarim koe hāa,
naka tòókuan hēéthēé e nqōómkg'ai koe,

khòè ne ãem ncàma hãa ne koe,”
témé.

¹⁵Eë xu ko moengele xu guu xu a ko nqarikg'ai koe k̄abise, ka xu kò kòre-kg'ao xu biríku a máá: “Hààn xae Betelehema koe q̄òd naka síí ncées gùús kúrúsea sa bódò, ncée X'aigam **Nqarim** birí xaea hãa sa,” témé. ¹⁶A xu a qháése xgoaba a q̄òd, a síí Maria khara Josefa khara hée naka Cóa-coa ba hēéthēé hòdò, Me dxòrom q'oo koe xõe. ¹⁷Eë xu ko kòre-kg'ao xu hòdò ne ka xu kò ncãa i Cóm ka méeè sa birí khara a. ¹⁸Ne kò wèè ne ãe kòre-kg'ao xu ko birí ne sa ko kóm ne are. ¹⁹Si Maria sa wèè zi gùù zi ncée zi tcáóa sa koe tòó, a sa a gazi ka kaisase tc'ée. ²⁰Xu ghùu kòre-kg'ao xu k̄abise, a xu a Nqari ba dqòm a koa Me, wèè zi gùù zi ãe xu kò kómna zi ka hée naka ãe xu kò bóda zi ka hēéthēé e; ãe xu kò ma biríèa khama i kò ii.

²¹8 cáman q̄áá q'oo koem kò Cóa ba q'ãe nqãa-qgai khòè, a ba a Jeso ta ma tciiè, qóúmè tamam hãa cookg'ai koem kò moengelem ka máàèa hãas cg'òè sa.

Jeso ba tempelem koe hàna

²²Eëm ko x'aè ba hàà **Josefa khara Maria khara mée khara peresitim ka** q'ano-q'anoè di ba, ncée Moshem di x'áèan kòd mée khama, ka khara kò Cóa ba Jerusalema koe úú, a síí X'aigam **Nqarim** cookg'ai koe tòdò Me. ²³Eë i kò ma X'aigam **Nqarim** di x'áèan koe ma góásea khama, a ko máá: “Wèém cóám kg'ádòm tc'ãà a ábàèa ba méém X'aigam **Nqarim** di tsééan tòóa mááè,” téméè khama. ²⁴Gataga khara kò dàda-mááku sa **X'aigam Nqari ba** kúrúá máá, ãem kò ma X'aigam **Nqari** ba x'áèa khama a ko máá: “Cám tcíbí sara kana cámm tcíbí-coa sara ga igaba,” témé.

²⁵Gaa x'aè kagam kò Jerusalema koe Simone ta ko ma tciièm khòè ba x'áèa. Tchàno, a Nqari-tcáóa hãam khòè me e kò ii, Nqarim gha Iseraele ne qgài-qgai tcáo dim x'aè ba kò tééa máána hãa ba, me kò Tcom-tcomsam Tc'ée ba gam koe hãa, ²⁶me kò Tcom-tcomsam Tc'èem ka x'áíèa hãa, X'aigam **Nqarim** dim Kreste bam bódò tamas cookg'ai koem x'óóa hãa tite sa. ²⁷Tcom-tcomsam Tc'èem kam kò tempelem koe óágaè. Khara kò Jesom ka xòd ga khara thée gakhara dim Cóm Jeso ba tempelem koe óá, hàà khara gha x'áèan ko mée sa kúrúá máá Me ka, ²⁸me kò Simone ba gaam Cóm Jeso ba sée a x'òàa ba koe tchàma a ba a Nqari ba dqòm, a máá:

²⁹“Tíí Q'òdè, ãe Tsi ma birí tea khama

Tsi gha ncéeska Tsarir q̄à ra

tòókuan cgoa dàdò ba xgobekg'ama máá.

³⁰Tiri tcgáía nea Tsari kgoarakuan bóda hãa khama,

³¹ncée Tsi wèè zi qhàdò zi tcgái q'oo koe kg'ónòa a,

³²tãá zi qhàdò zi gha xgobekg'am tc'èem x'áà Me e gha ii,

a ba a gha Tsaris qhàòs Iseraele di sa x'áàkagu,”
tam méé.

³³Khara kò Cóm ka xòòga khara Simonem ko Cóm ka méé gúúan are.
³⁴Me kò Simone ba ts'ee-ts'eeekg'ai ne, a ba a Marias Cóm ka xòò sa bírí
a máá: “Bòd, Nqari ba ncēm Cóm ba qaara máásea, kái ne khòè nem gha
kúrí ne cg'áé, a ba a gha kái ne khòè ne Iseraele koe tēekagu ka. X'ái
Me e gha ii ntcoeku cgoaè gha ba, ³⁵nxāasega zi gha kái ne khòè ne di zi
tc'ēe zi tcg'oa a x'áise ka, me gha ntcáu ba qhàè tcáo si,” témé.

³⁶Si kò gataga Anna ta ko ma tciès porofiti sa hànaa, Fanulem ka cóáse
sa, Asere dis qhàòs di ba. Kaisases kò gāeasea hāa, ncēe ko ēes ko sēèèa
xg'ara ka 7 kurian gas dim khòèm cgoa x'āèa hāa sa. ³⁷A sa a kò dxàè-
ntcōa sa kúrí, a nxāakg'aiga síí 84 kuri, a kò wèè x'aè ka tempelem koe
hàna, a ko ntcúu ba hēè naka koaba ba hēéthēé Nqari ba dqm̄, tc'ōoan
carasean hēè naka còrèan hēéthēé cgoa. ³⁸Gaam x'aèm ēem kagas kò hàà
cgae ne, a hàà Nqari ba qāè-tcaoa máá, a sa a wèèa ne ēe kò Nqarim gha
Jerusalema ba kgoara sa qāa hāa ne Cóm ka kg'ui cgoa.

³⁹Eè khara ko wèè zi gúú zi X'aigam **Nqarim** kò x'āèa hāa zi kúría
xg'ara ka khara ko Galilea koe k̄abise, gakhara dim x'áé-dxoom
Nasaretam koe. ⁴⁰Eēm ko Cóm ba kai kam kò qari, a tc'ēega, i Nqarim di
cgóm̄kuan Gam cgoa hāa.

12 kuri qāá q'oo koem ko Jeso ba tempelem koe k̄abise

⁴¹Wèém kurim q'oo koe khara kò ko **Jesom** ka xòò ga khara Jerusalema
koe qòd, Paseka dis kōès koe. ⁴²Eēm **Jeso ba** 12 kurian úúa ka ne kò
gaicara qòd a gaas kōès koe síí, khòè ne kò ko wèè x'aè ka hēè khama.

⁴³Eēs ko kōè sa xg'ara ka khara kò x'āéa khara koe k̄abise, igabam kò
Jeso ba Jerusalema koe qaù, khara kò Gam ka xòò ga khara ncēes gúú sa
c'úúa. ⁴⁴Khòè ne xg'aeku koem kò hàna, ta khara kò tc'ēea, khama khara
kò tc'āà dim cáím ba qòd, a khara a gakhara di qhàòan hēè naka khòè ne
ēe khara kò q'ana ne hēéthēé koe qaa Me.

⁴⁵Táá khara kò hòd Me khama khara kò Jerusalema koe k̄abise a síí qaa
Me.

⁴⁶Nqoana cáíman qāá q'oo koe khara kò tempelem q'oo koe hòd Me,
Me xgaa-xgaa-kg'ao xu xg'aeku koe ntcōe, a ntcōó a ko komsana xu, a
ko tēè-kg'ám̄ zi tēè xu. ⁴⁷Xu kò wèè xu ēe kò kóm̄ Me xu Gam di kóm̄a
q'āan hēè naka x̄oa-kg'ám̄a ba ka hēéthēé arekaguè. ⁴⁸Gam ka xòòga
khara ko bòd Me ka khara kò kaisase are, si Gam ka xòò sa máá: “Tiri Tsi
Cóm Tseè, dùús domka Tsi kò ncēeta hēéa máá? Bòd, saò ba hēè naka tíí
hēéthēé khama ncāa ko thòd-tcaoase qaa Tsi,” témé. ⁴⁹Me x̄oa khara a, a
máá: “Dùús domka khaoa kò ko qaa Te? C'úúa khaoa kò hāa, Abom Tirim
Xòòm di zi gúú zi koe méér ga hāa sa?” témé. ⁵⁰Khara kò dùú sam ko
méé sa táá koma q'āa.

⁵¹ Me Nasareta koe k̄abise cgoa khara a, komsana khara am kò ko. Si kò Gam ka x̄òd sa nc̄ees ḡùu sa tc̄áóa sa q'oo koe tòó. ⁵² I ko Jesom di tc'ēean h̄éé naka q̄aria ba h̄ééth̄éé kai a càuse, i kò Nqari ba h̄éé naka khòé ne h̄ééth̄éé di tòókuan càuse cgae Me.

Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba ko Nqarim di kg'uian xгаа-xгаа

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Jn 1:19-28)

3 ¹ 15 dim kuri me e kò ii **Roma ne dim x'aigam** Kaesaram Tiberiam kò wèem nq̄ó ba tc'āa-cookg'aia h̄āa ka, me kò Pontiose Pilato ba Jutea dim x'aiga ba ii, me Herote ba Galilea dim nq̄ó ba tc'āa-cookg'aia, me káíkhoem Filipi ba Iturea ba h̄éé naka Terakoniti ba h̄ééth̄éé di tsara nq̄ó tsara tc'āa-cookg'aia, me Lisania ba Abelenem dim nq̄ó ba tc'āa-cookg'aia. ² Gaa x'aè ka tsara kò Anase ba h̄éé naka Kaifase ba h̄ééth̄éé tsara kò kaia tsara peresiti tsara ii. Kam kò Nqarim dim kg'ui ba Sakariam dim cóám Johanem koe hàà, tchàa-xgóm koem h̄āase. ³ Me Jorotane dim tshàa ba nx̄ama-nx̄ama xu nq̄ó xu wèé xu koe q̄òdate, a ba a chibia ne koe ne gha tcóóse a tcguù-tcguuès ka xгаа-xгаа ne, nx̄asega ne gha gane di chibian qgóóa mááè ka, ⁴ ée i ma porofitim Isaiam di Tcḡāyas koe ma góásea h̄āa khama a ko máá:

“C'ēem dòm ba ko tchàa-xgóós koe guu a q'au a ko máá:

‘X'aigam **Nqari** ba tu dàò ba kg'ónòda máá,
naka Gam di dàòan tchàno-tchanoa máá Me.

⁵ Wèé qḡàian ée qàm gha cg'oè-cg'oèè,
i gha wèé x̄àbian h̄éé naka nx̄óá x̄àbian h̄ééth̄éé
nq̄āaka qám̄mè,
i gha kàma dàòan tchàno-tchanoè,
i gha xgárá dàòan tcgàriè.

⁶ Ne gha wèé ne khòé ne
Nqarim di kgoarakuan hòò a bód,' ”

témé ba.

⁷ Me kò Johane ba tcguù-tcguukuan domka gam koe hààraa zi xg'ae zi bìrí a máá: “Gatu cg'aoan di tu cóá tuè, diín ka tua q'āà-q'āàèa h̄āa a ko hààko xgòàn **Nqarim di** bèe? ⁸ Nx̄aska méé tu chibian koe tu tcóósea h̄āa sa gha x'ái tc'áróan kúrú, naka tua táá tshoa-tshoa naka bìríse naka máá: ‘Abrahama ba ta úúa h̄āa, sita ka tsgōose ba,’ témé guu. Bìrí tu ur ko a ko máá: Nqari ba tààè tama nc̄ee zi nx̄óá zi sèé a Abrahama ba tsgōo-coan kúrúa máán ka ke. ⁹ Si gataga bód sa nx̄āakamaga h̄i zi di t̄obean kg'ónòda tòóa mááèa, si gha wèés h̄iis ée q̄è tc'áróan kúrú tama sa xg'aoa tcg'óó a c'eean q'oo koe xaoa tcāàè,” témé.

¹⁰ Ne xg'ae zi di ne khòé ne tèè me a máá: “Kháé nx̄ata i kò ii ne ta gha dùú sa kúrú?” témé. ¹¹ Me x̄oa ne a máá: “Dìím wèém ée cam̄ qḡàian úúa h̄āa ba méém ée cúis ga sa úú tama ba c'ēe sa máà, nakam dìím wèém ée tc'òoan úúa h̄āa ba gataga th̄éé h̄éé,” témé.

¹² Xu c'ëe xu mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu hàà, tcguù-tcguuè xu gha ka. A tèè me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao tseè, dùù sa xae gha *sixae* kúró?” témé. ¹³ Me xoa xu a máá: “Táá méé xao qaaseko marian nqáéa hāan sèé cgae ne guu,” témé.

¹⁴ Xu gataga ncōo-kg'ao xu hàà a tèè me a máá: “Kháé nxāaska sixae ka, dùù sa méé xae kúró?” témé. Me Johane xoa xu a máá: “Táá cúí khòè koe ga qari cgoa marian sèé guu, naka táá khòèan gaan di tama chibian hāakagu guu. Naka xaoa gaxao di surutan qāè-tcaoa máá,” témé.

¹⁵ Khòè ne kò nqòda hāase qāa a ne a ko wèéa ne ga tcáóa ne q'oo koe tèèse a ko máá, Johane ba gha c'ēedaoka Krestem ga me e, ta tc'ēea. ¹⁶ Me Johane wèéa ne ga xoa a máá: “Tíí ra ko tshàan cgoa tcguù-tcguu tu u, igabam ko Gaam ēe tíí ka qari ba hàà, ncēe Gam di nxàbo tcāian kgoara ner kg'ano tama ba. Gaa ba gha hàà Tcom-tcomsam Tc'ēem cgoa hēé naka c'eem cgoa hēéthēé tcguù-tcguu tu u. ¹⁷ Mabere tsoroan ko dqòrò cgoaèm hii ba tshàua ba koe hāa, Me gha maberean ko dqòròès qgáis koe wèé maberean ga dqòrò, a gha Gam di maberean Gam dis nxàés koe xg'ae-xg'ae, igabam gha tsoroan ts'irì tamam c'eem koe dàò,” témé.

¹⁸ Johane ba kò kái zi dàò zi tāáka zi cgoa khòè ne koe qāè tchòan óá. ¹⁹⁻²⁰ Igabam kò Herotem tc'āa-cookg'ai ba táás gúù sa kúró a gam di chibian càù, Johane ba qáé-nquus koe tcāan ka. Johane ba kò chibi-chibi mea, Herotias es gam ka káíkhoem dis khòès cgoam kò xóea hāa, a ba a kò gataga kái zi gúù zi cg'āè zi kúróa hāa khama.

Jeso ba ko tcguù-tcguuè

(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹ Khòè ne wèé ne ko tcguù-tcguuè kam kò Jeso ba thēé tcguù-tcguuè. Eēm hāa a ko còrè ka i kò nqarikg'aian xgobekg'amse, ²² Me kò Tcom-tcomsam Tc'ēe ba tcíbís khama ii a xōa cgae Me. Me kg'ui ba nqarikg'ai koe guu a tcg'oa, a máá: “Tiri Tsi Cóa Tsi ncām̃a Ra hāa Tsi i. Tsáá koe Ra ko qāè-tcao,” témé.

Jesom dis qhàò sa

(Mt 1:1-17)

²³ Eēm ko Jeso ba Gam dis tséé sa tshoa-tshoa kam kò 30 kuri Me e, ncēe khòè ne kò ko máá,

Josefam ka cóáse Me e, témé ba,

Josefam Elim ka cóáse ba,

²⁴ Elim Matatem ka cóáse ba,

Matatem Lefim ka cóáse ba,

Lefim Melekim ka cóáse ba,

Melekim Janaim ka cóáse ba,

Janaim Josefam ka cóáse ba.

- 25 Josefam Matatisim ka cóáse ba,
Matatisim Amosem ka cóáse ba,
Amosem Naumem ka cóáse ba,
Naumem Eselim ka cóáse ba,
Eselim Nagaim ka cóáse ba,
- 26 Nagaim Matam ka cóáse ba,
Matam Matatisim ka cóáse ba,
Matatisim Seminem ka cóáse ba,
Seminem Josekim ka cóáse ba,
Josekim Jodam ka cóáse ba,
- 27 Jodam Joanam ka cóáse ba,
Joanam Resam ka cóáse ba,
Resam Serobabelem ka cóáse ba,
Serobabelem Salatielem ka cóáse ba,
Salatielem Nerim ka cóáse ba,
- 28 Nerim Melekim ka cóáse ba,
Melekim Adim ka cóáse ba,
Adim Kosam ka cóáse ba,
Kosam Elemadam ka cóáse ba,
Elemadam Erem ka cóáse ba,
- 29 Erem Joshuam ka cóáse ba,
Joshuam Elieserem ka cóáse ba,
Elieserem Jorim ka cóáse ba,
Jorim Matatem ka cóáse ba,
Matatem Lefim ka cóáse ba,
- 30 Lefim Simonem ka cóáse ba,
Simonem Jutam ka cóáse ba,
Jutam Josefam ka cóáse ba,
Josefam Jonam ka cóáse ba,
Jonam Eliakim ka cóáse ba,
- 31 Eliakim Meleam ka cóáse ba,
Meleam Menam ka cóáse ba,
Menam Matatem ka cóáse ba,
Matatem Natanem ka cóáse ba,
Natanem Dafitem ka cóáse ba,
- 32 Dafitem Jesem ka cóáse ba,
Jesem Obetem ka cóáse ba,
Obetem Boasem ka cóáse ba,
Boasem Salemonem ka cóáse ba,
Salemonem Nasonem ka cóáse ba,
- 33 Nasonem Aminadabem ka cóáse ba,
Aminadabem Ademinem ka cóáse ba,

Ademinem Arenim ka cóáse ba,
 Arenim Heseronem ka cóáse ba,
 Heseronem Peresem ka cóáse ba,
 Peresem Jutam ka cóáse ba,
³⁴ Jutam Jakobem ka cóáse ba,
 Jakobem Isakam ka cóáse ba,
 Isakam Abrahamam ka cóáse ba,
 Abrahamam Teram ka cóáse ba,
 Teram Nahorem ka cóáse ba,
³⁵ Nahorem Serugem ka cóáse ba,
 Serugem Regum ka cóáse ba,
 Regum Pelegem ka cóáse ba,
 Pelegem Eberem ka cóáse ba,
 Eberem Selam ka cóáse ba,
³⁶ Selam Kainanem ka cóáse ba,
 Kainanem Arefekesatem ka cóáse ba,
 Arefekesatem Shem ka cóáse ba,
 Shem Nowam ka cóáse ba,
 Nowam Lamekem ka cóáse ba,
³⁷ Lamekem Methuselah ka cóáse ba,
 Methuselah Enokem ka cóáse ba,
 Enokem Jaretem ka cóáse ba,
 Jaretem Mahalalem ka cóáse ba,
 Mahalalem Kainanem ka cóáse ba,
³⁸ Kainanem Enosem ka cóáse ba,
 Enosem Setem ka cóáse ba,
 Setem Adam ka cóáse ba,
 Adam Nqarim ka cóáse ba.

Jeso ba ko kúrúá bóòè

(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

4 ¹Jeso ba kò Tcom-tcomsam Tc'ēem ka cg'oè cgaeèa, a ba a kò Jorotane dim tshàam koe guu a k̄abise. A ba a kò Tcom-tcomsam Tc'ēem ka sèè a q̄áaka úúè. ²Gaa koem kò dxāwa ba 40 cárnán Jeso ba kúrúá bóòè. Jeso ba kò ēe xu cárn xu ka táá cúí guú ga tc'óò, khamam kò gaa koe guus ka xàbàa hāa.

³Me dxāwa ba bìrí Me a máá: “Nqarim di Tsi Cóa Tsi kò ii ne, nxōás ncēe sa bìrí nakas péréan kúrúse,” témé. ⁴Me Jeso ba xōa me a máá: “Góásea i hāa a ko máá: ‘Khóèa nea péréan ka cúí kg'ōè tama,’ témé,” tam méé.

⁵Me kò dxāwa ba sèè a kaisase tc'amaka hāam qgáim koe úú Me, a ba a kò ēem x'aèem ka wèè x'aian nqōómkg'ai di hēé naka gaan di k̄arean

hēéthēé x'ái Me. ⁶A ba a birí Me a máá: “Ncēe gúùan di qarian wèè hēé naka x'aian di x'ààn hēéthēé ra gha màà Tsi, máàè ana raa, a ra a ko tc'eer kom khòè ba máà a khama. ⁷A ncēè cookg'aia te koe Tsi ko dqòm ne i gha wèéan ncēe ga Tsari ii,” témé. ⁸Me Jeso ba x̄o me a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘X'aigam Nqarim tsari ba dqòm, naka Gaam cúí ba tsééa máá,’ téméè,” tam méé.

⁹Me kò **dxáwa ba** Jerusalema koe sèè a úú Me, a ba a kaisase tc'amaka hàna qgàian tempelam tcòbe di koe síí tòò Me, a birí Me a máá: “Nqarim di Tsi Cóa Tsi kò ii ne, ncēe koe guu naka nqāaka xaoa xòòse. ¹⁰Góásea i hãa ke a ko máá:

‘Gam di xu moengele xum gha x'àèan màà,
xu gha kòre Tsi,’

téméè khama. ¹¹Gataga i góásea a ko máá:

‘Tshàua xu cgoa xu gha qgóóá ghùì tsi,
táá tsi gha nxāasega nqàrèa tsi nxōán koe xg'áña tòó ka,’

téméè,” tam méé. ¹²Me Jeso ba x̄o me a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘Táá méé tsi X'aigam tsarim Nqari ba kúrúá bódò guu,’ téméè,” tam méé.

¹³Eēm ko dxáwa ba gam di kúrúá bóòkuan wèè cgoa xg'ara kam kò gaa koe guu Me a qāem x'aè ba qāà.

Jeso ba Galilea koe (4:14–9:50)

Jeso ba ko Nasareta koe xguìè

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

¹⁴Me kò Jeso ba **Tcom-tcomsam** Tc'ēem di qarian ka Galilea koe kabise, i nxàea ba wèém xg'aekum koe tsai-tsaise. ¹⁵Me kò gane di còrè-nquuan koe xgaa-xgaa, i wèè khòèan dqòm Me.

¹⁶Me kò Nasareta koe qòò, ncēm xg'ao kaikaguè koe. A kg'aigam ko hēé khama Sabata dim cárín ka còrè-nquum koe síí. **Nqarim dis Tcgāya sam** gha nxará kam kò tēe, ¹⁷a ba a porofitim Isaiam dis Tcgāya sa máàè, a xgobekg'am si, a ba a ncēeta i ma góàèa qgàian koe síí:

¹⁸“X'AIGAM **Nqarim** dim Tcom-tcomsam Tc'ēe ba Tíí koe hàna,

nxárám tcg'ódó a nxúian ntcāá tcúú Tea hãa khama,

ēe dxàua ne koer gha qāè tchōàn óága ka.

Tsééam óá Tea,

ēe qáéèa ner gha hàà birí, kgoaraè ne gha sa,

a ēe bóòd tama ne, xgobekg'am tcg'áíè ne gha sa,

a Ra a gha ēe nqāaka hàna ne hàà kgoara sa ka,

¹⁹ a Ra a gha khòè ne birí, x'aè ba hààra sa,

X'aigam **Nqarim** gha **Gam di ne khòè ne**

Gam di cgómkuan x'ái di ba,”

tam ma nxárá.

²⁰Jeso ba kò tcgāya sa tcēekg'am, a ba a qāàm koe úúa kabi si, a ntcōó. I kò còrè-nquum koe ko hāa ne khòè ne wèè ne di tcgáian Gam koe qāesea tēe. ²¹Me tshoa-tshoa a birí ne a máá: “Ncēe cárn kas ncāa ncēes qgáis **Nqarim dis** Tcgāyas di sa tseegukaguè, ncēe tu ncāa ma kóm i ko ma nxáráè khamaga ma,” tam méé.

²²Ne kò wèè ne khòè ne Gam ka qāèse kg'ui, a ne a kò kare kg'uiian ncēe kg'áma ba koe ko tcg'oa ka arekaguè, a ne a máá: “A ncēe ba gáé Josefam dim Cóám tama baa?” témé.

²³Me Jeso ba birí ne a máá: “Tseeguan kaga tu gha ncēes sere-sere sa nxàea máá Te a máá: ‘Naaka Tseè, Tsáá ka qāèkaguse! Ncēe ta ko kóm Tsi Kaperenaume koe kúrúa zi gúù zi ncēe nqōóa Tsi koe kúrú,’” témé. ²⁴A ba a birí ne a máá: “Tseegua ner ko birí tu u a ko máá: Porofiti ba x'áea ba koe dtcòmè tamam khòè me e.

²⁵“Tseeguan kar ko birí tu u: Elijam di x'aèan ka, ēe i ko nqarikg'aian nqoana kurian hēe naka 6 nxoean hēéthēé tcēekg'amsea kas kò thòds xàbà sa nqōómkg'ai koe hāa, zi kò kái zi dxàe-ntcōa zi Iseraele koe hàna, ²⁶igabam kò Elija ba c'ēe zi koe ga tsééa úúè tama, a kò Sarefata dim qgái-coam koe hànas dxàe-ntcōas koe tsééa úúèa, Sitone dim nqōóm koe. ²⁷Ne kò porofitim Elisham di x'aè ka kái ne lepero dis tcìi sa kò tsàara hāa ne Iseraele koe hàna, igaba ne kò táá cúia ne ga q'ano-q'anoè, Namanem ncēe Siria dim cúim ga me e kò ii,” tam méé.

²⁸Ncēes gúù sa ne ko kóm ka ne kò wèè ne khòè ne còrè-nquum koe kò hàna ne kaisase xgòà. ²⁹Nxàia ne kò tēe a ne a x'áé-dxoom xg'aeku koe xàbùa tcg'òó Me, a xàbim gane dim x'áé-dxoom tshàoèam tc'amkg'ai koe tceea úú Me, gaa koe ne gha síi guu a xaoa xòó Me ka. ³⁰Igabam kò Jeso ba kg'ama xg'aekua ne koe nqáé a qòò.

Jeso ba ko dxāwa tc'ēean xhàiaqu

(Mk 1:21-28)

³¹A ba a nxāaska Kaperenaume koe síi, Galilea dim x'áé-dxoom koe, a ba a kò Sabata dim cárn ka khòè ne xгаа-xгаа. ³²Ne kò Gam di xгаа-xгаа-q'ooan ka area hāa, Gam dim kg'ui ba kò qarian úúa hāa khama.

³³Me kò còrè-nquum koe dxāwa tc'ēean úúam khòè ba hāa, a kò kaisam dòm cgoa q'au a máá: ³⁴“Haaà! Jeso Tsi Nasareta di Tseè, dùù sa Tsi ko gatá cgoa tc'ēe? Hàà Tsi ko kaàkagu ta a? Q'ana raa díi Tsi i sa, Nqarim di Tsi Tcom-tcomsa Tsi i,” témé.

³⁵Igabam kò Jeso ba dxāwa tc'ēean dqàè a máá: “Nqoo, naka tcg'oa cgae me!” témé. I kò dxāwa tc'ēean khòè ba qarika ntcāa-ntcāa a khòè ne xg'aeku koe xaoa xòó me, a i a thòò-thòo me tamase tcg'oa cgae me.

³⁶Ne kò wèè ne khòè ne area hāa, a ne a c'ēe ne birí a máá: “Dùùtsa gúù saa ncēe sa? Qarian úúa hāasem ko dxāwa tc'ēean ga dqàè i tcg'oa

ka!” témé. ³⁷I kò kúúga nxàea ba ěem xg'aekum koe hàna xu qgái xu wèè xu koe qháése qòð.

Jeso ba ko kái ne khòè ne qàèkagu

(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

³⁸Me kò Jeso ba gaam còrè-nquum koe tcg'oa, a síí Simonem dim nquum koe tcāà. Si kò Simonem ka c'uise sa cgùrukagu si kos tcìis kaias ka qgòòèa, ne Jeso ba gas ka bìrí. ³⁹Me Jeso ba gas koe qámse, a ba a ěes tcìi sa dqàè, si guu si, si kò kúúga tēe a sa a tshoa-tshoa a tsééa máá ne.

⁴⁰Eēs ko cáím sa tcāà ka ne kò wèè ne khòè ne gane di tcìi-khoean tāáka zi tcìi zi ko tsàaraa hāa a Jesom koe óá. Me kò wèém khòèm koe tshàua ba tòó, a kg'òèkagu me. ⁴¹I kò gataga dxāwa tc'ěean kái ne khòè ne koe guu a q'aua tcg'oa, a ko máá: “Tsáá Tsia Nqarim di Tsi Cóa Tsi i!” témé. Igabam kò dqàè e, a táá kgoara máá a i kg'ui, q'ana i ko hāa Kreste Me e sa khama.

Jeso ba ko còrè-nquu xu koe xгаа-xгаа

(Mk 1:35-39)

⁴²Eē i ko q'uu kam kò Jeso ba c'ěem qgáim nqooako hāam koe qòð. Ne kò kái ne khòè ne qaa Me. Eē ne ko hàà sao-xg'ae Me ka ne ko xgáèa tòó Me, táám gha qòða guu ne ka. ⁴³Igabam kò bìrí ne a máá: “Qàè tchòàn Nqarim di x'aian di méér c'ěe xu x'áé-dxoo xu koe thēè xгаа-xгаа, gaan domkagar tsééa óàèa hāa ke,” témé.

⁴⁴A ba a kò Jutea ne di xu còrè-nquu xu koe xгаа-xгаа.

Jeso ba ko tc'āà di xu xгаа-xгаа-se-kg'ao xu tcii

(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

5 ¹C'ěem cáím ka ne kò khòè ne Jeso ba Genesarete dim tshàam-kg'ám koe nxāma-nxāmaa a ko Nqarim dim kg'ui ba komsana. Jesom gaa koe téé-tēe ²kam kò cáím dxòro tsara bóò, tsara tshàam dxùukg'ai koe téé-tēe, x'au qgóó-kg'ao xu ka xoana guuèa hāa tsara, ncēe kò síí hāa a ko gaxu di c'uisían xg'aà xu. ³Me Jeso ba c'ěem dxòrom Simonem di kò iim koe tcāà, a ba a dtcàrà me, dxòro bam gha cg'árése tshàan q'oo koe ghànèa tcāà sa. Me kò gaam q'oo koe ntcóó a khòè ne xгаа-xгаа.

⁴Eēm ko kg'uia xg'ara kam kò Simone ba bìrí a máá: “Tshàam nqáè koe ncēem dxòro ba úú, naka xaoa gaxao di c'uisían tcāà naka x'auàn qgóó,” témé. ⁵Me Simone xoa a máá: “X'aigaè, ncāa xae wèém ntcùú ba qarika tséé, a xae a táá cúí gúù ga qgóó. Igabaga ncāaga Tsi ko ncēeta méé khamar gha c'uisían tcāà,” témé.

⁶Gatà xu kò hēè a xu a kái x'auàn qgóó, i gaxu di c'uisían tòà gha khama ii. ⁷Ka xu ko c'ěem dxòrom koe kò hàna xu x'au qgóó-kg'ao xu dtcàrà, hàà xu gha hùì xu ka. Xu hàà a ěe tsara dxòro tsara wèéa tsara ga cg'òè-cg'oe, tsara tshoa-tshoa a tom gha khama ma kúrúse.

⁸Eēm ko Simone Petere ncēe sa bóò kam kò Jesom nqàrè-kg'am koe qáúse, a máá: “X'aigaè, tcg'oara guu te, chìbi-kg'aor khòè ra a ke,” témé. ⁹Gabá hēè naka wèè xu ēe kò gam cgoa hàna xu hēéthēèa kò kaisas ares ka tcāàèa khama, x'aùan ēe xu kò qgóóa hāa ka. ¹⁰Sebetem ka cóásea tsara, Jakoboa tsara Johanea tsara kò gataga area hāa thēè, ncēe kòò Simonem cgoa tsééa xg'ae tsara. Me Jeso ba Simone ba birì a máá: “Táá q'ádò guu; ncēm cáím koe tsi gha guu a tshoa-tshoa a khòè ne di tsi qgóó-kg'ao tsi i ke,” témé. ¹¹Xu kò ēe xu ko gaxu di dxòroan tshàam-kg'ám koe tòó, kaga wèè zi gúù zi guu, a xùri Me.

Jeso ba ko lepero dis tcìi sa úúam khòè ba qāèkagu

(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹²Eēm Jeso ba c'ēem x'áé-dxoom koe hàna kam kò lepero dis tcìi sa tsàaraa hām khòè ba hàà. Eēm ko Jeso ba bóò kam kò kg'áía ba cgoa gómankg'ai koe cg'áé a còrè Me a máá: “X'aigaè, tc'ēe Tsi kòò ne Tsi ga kúrú ter q'ano,” témé. ¹³Me Jeso ba tchoanà tshàu, a ba a khòè ba qgóó, a máá: “Gatà Ra ko ma tc'ēe, ke q'ano!” témé. Kas ko lepero dis tcìi sa kúúga kaà cgae me. ¹⁴Me kò Jeso ba qarika x'áè me a máá: “Táá méé tsi cúí khòè ga sí chòà máá guu, igaba méé tsi qòò naka tsia tsari q'ano-q'anosean domka síí peresitim koe x'áíse, naka dàòà-mááku sa x'áís iise tcg'òó, ēem ma Moshe x'áèa hāa khamaga ma,” témé.

¹⁵Igabas kò Jesom dis tchòà sa kaisase tsàì-tsaìse, zi khòè ne di zi xg'ae zi káí zi hààku, hàà zi gha komsana Me a zi a thēè gazi di tcìian koe qāèkaguè ka. ¹⁶Me Jeso ba tcg'oara guu ne, a nqooa hāa xu qgàì xu koe qòò, a síí gaa koe còrè.

Jeso ba ko nqòara hām khòè ba qāèkagu

(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

¹⁷C'ēe cáím kam hāa a ko xгаа-xгаа ka xu kò Farasai xu hēè naka x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēè xu gaa koe ntcōe, ncēe kò wèè xu x'áé xu Galilea di xu koe hēè naka Jutea di xu koe hēè naka Jerusalema di xu koe hēéthēè guua hāa xu. I kò X'aigam di qarian Gam cgoa hāa, gaan cgoam gha khòè ne qāèkagu ka. ¹⁸Bóò, ka xu kò c'ēe xu khòè xu kúúga khòèm nqòara hāa ba óága, gam dim tcoàm koe xòó mea hāase, a xu a kò dàò ba qaa, tcāà me xu gha a síí cookg'aia ba koe xòó me ba. ¹⁹Igaba ēe xu ko bóò, khòè ne di káí-q'ooan ka xu ko xháé, nta xu gha ma nquum q'oo koe ma tcāà me sa, ka xu kò nquum tcòbe koe chúrù a tcāà, a xu a nquum nqàè koe gam dim tcoàm cgoa xòó me, Jesom cookg'ai koe. ²⁰Eēm ko Jeso ba gaxu di dtcòman bóò kam kò máá: “Khòè tseè, tsari chìbian tsi qgóóa máàèa hāa,” témé.

²¹Ka xu ko x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu hēè naka Farasai xu hēéthēè tshoa-tshoa a tèèse a máá: “Dìí ba gáé ncēe ba, ncēe Nqari ba ko cóè khama ko

ma kg'ui ba? Nqarim cúí ba khòèan gaan di chìbian qgóóa máá di qarín úúa hãa ka, c'êe khòè ka oose!” ta xu méé.

²²Jeso ba ko tc'êea xu hãa sa q'ana hãa khamam kò tèè xu a máá: “Dùús domka xao ko ma tcáóa xao q'oo koe ma tc'êea êe e? ²³Ndaka nea thamkaà? ‘Chìbia tsi tsi qgóóa mááèa,’ témé nea kana máá: ‘Têe naka qòò,’ témé nea?” ***tam ma tèè xu.*** ²⁴***A ba a máá:*** “Igaba *méé* xao q'ãa, Khòèm dim Cóa ba nqóomkg'ai koe qarían úúa sa, khòèa nem gha gaan di chìbian qgóóa máá di i,” témé, kam kò êe nqara kò hãa ba birí a máá: “Birí tsir ko a ko máá, tèe naka tsarim tcoà ba sèè naka x'áéa tsi koe dìbi,” témé.

²⁵Gaa x'aè kagam kò gane cookg'ai koe tèe, a ba a ãem kò gam tc'amkg'ai koe xõem tcoà ba sèè, a x'áéa ba koe Nqari ba dqòmá máásea dìbi. ²⁶Si are sa wèèa ne ga tcãà, ne Nqari ba dqòm, a ne a q'àòs ka tcãè, a máá: “Are-aresa zi gùù zi ta ncẽem cáím ka bóòa hãa!” témé.

Jeso ba ko Lefi ba tcii (Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷Ncẽe zi gùù zi qãá q'oo koem kò Jeso ba tcg'oa, a mari xg'ae-xg'ae-kg'aom c'ẽem Lefi ta ko ma tciiè ba bóò, me marían ko sèèa xg'ae-xg'aeèm nquum koe ntcóóa-ntcõe. Me birí me a máá: “Xùri Te,” témé. ²⁸Me kò Lefi ba wèè gúúan guu a xùri Me.

²⁹A ba a x'áéa ba koe síí Jeso ba kaias kòè sa kúrúa máá. Si kò kaias xg'aes mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu di sa hêé, naka c'êe xu hêéthêé di sa gam cgoa tc'óó. ³⁰Xu kò Farasai xu hêé naka gaxu di xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hêéthêé Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa mēéku a máá: “Dùús domka xao ko mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hêé naka chibi-kg'aoan hêéthêé cgoa tc'óó a kg'áà máá?” témé.

³¹Me Jeso ba xõa xu a máá: “Eè tsàa tama khòèa ne naakan qaa tama, igaba êe ko tsàa ne ko qaa a. ³²Tchàno ne khòè ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chibi-kg'ao ne tcii ne tcóóse ka,” témé.

Jeso ba ko tc'óoan carasean ka tèèè (Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³Xu kò birí Me a máá: “Johanem di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ko káise tc'óoan carase a ko còrè, khamaga xu ko Farasai di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hêé; igaba xu ko Tsari xu ***wèé x'aè ka*** tc'óó a ko kg'áà,” témé.

³⁴Me Jeso ba xõa xu a máá: “A sèè-kg'aom di cg'áè-kg'aoan xao ga tc'óoan cara, qanegam gane cgoa hãa koe? Cuiskaga a! ³⁵Igabam gha x'aè ba hàà, sèè-kg'aom gha gane koe guu a sèèa tcg'òòè ba; ne gha êe xu cáím xu ka tc'óoan carase,” tam méé.

³⁶A ba a gataga ncẽes sere-sere sa birí ne a máá: “Cúí khòè ga káà a, kabam qgáí ba gha tòà, a ncíím qgáím koe qgãéa ntcòò me e. Gatà i kò

hēé nem gha k̄abam qgáí ba tòà, me gataga k̄abam qgáí ba nciím cgoa q̄òda mááku tite. ³⁷Gataga i khòèan kàà a, k̄aba gōéan gha ncií zi khòò d̄tcòbè zi koe qg'oe e. A ncèè gatà i kò hēé ne i gha k̄aba gōéan d̄tcòbè zi tòà, a i a gha ntcāa, zi gha d̄tcòbè zi tòàra q'aase. ³⁸Igaba méé i k̄aba gōéan k̄aba zi khòò d̄tcòbè zi koe qg'oeè. ³⁹Me gataga cuiskaga c'èem khòè ba ncií gōéan kg'áà xg'ara naka k̄aban tc'èea hāa tite; 'Nciía nea q̄āe e,' tam gha méé khama," tam Jeso ba méé.

X'aigam Sabata di ba
(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

6 ¹C'èem Sabatam kam kò Jeso ba maberean dim xháràm koe xóe a ko q̄òd, ka xu kò Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu gaan di tc'áróan khóá, a ko tshàu q'ooa xu koe ncóbéa tc'óó. ²Igaba xu kò c'èe xu Farasai xu birí Me a máá: "Dùús domka xao ko Sabata dim cáím ka x'àèan koe kgoara máàè tama sa kúrúa máá?" témé.

³Me Jeso ba xoa xu a máá: "Qanega xao gáé nxará ta ga hāa *x'aigam* Dafitem xg'ao kúrú sa, gabá hēé naka gam ka c'èea xu hēéthēé kò xàbà hāa ka? ⁴Nqarim dim nquum koem kò tcāà, a ba a ts'ee-ts'ee/kg'aièa péréan sèé, ncèe peresiti xu ka cúí ko tc'óòè e, a tc'óó a ba a gam ka c'èea xu au," témé. ⁵A ba a birí xu a máá: "Khòèm dim Cóa ba Sabata dim X'aiga Me e," témé.

Khòèm nqara tshàua ba
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶I kúrúse Me c'èem cáím Sabata dim ka còrè-nquum koe síí tcāà, a xгаа-xгаа. Me kò kg'ádò xòè di tshàua ba nqara hāam khòè ba gaa koe hāa. ⁷Xu kò Farasai xu hēé naka x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēé xu xaèa kg'ónó Me, Sabata dim cáím kam gha q̄àèkagu sa xu kò bóò kg'oana khama, nxāasega xu gha chibi-chibi Me ka. ⁸Igabam ko Jeso ba èe xu tc'èea hāa zi wèè zi q'ana khamam kò nqara tshàua hāam khòè ba birí a máá: "Tèe naka tsia wèè ne khòè ne ncèe koe hāa ne cookg'ai koe téé," témé. Me tèe a síí gaa koe téé.

⁹Me Jeso ba birí xu a máá: "Tèè xao or ko a ko máá: Sabata dim cáím ka sa kháé ndaka sa kgoaraèa: q̄àèan kúrú saa kana cg'āèan kúrú saa, khòè ba kg'òèkagu saa kana cg'òo me saa?" témé. ¹⁰A ba a wèéa ne ga bóò a gaam khòè ba birí a máá: "Tshàua tsi tchoanà," témé. Me gatà hēé, i tshàua ba k̄abise a q̄āe.

¹¹Igaba xu kò kaisase xgòà a xu a tshoa-tshoa a nxàe cgoaku, dùú sa xu gha Jeso ba kúrú sa.

12 xu x'áè úú-kg'ao xu
(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹²Gaa xu cáím xu kam kò Jeso ba xàbìm koe síí, a ko síí còrè, a wèém ntcúú ba hāa a Nqari ba còrè. ¹³Eè i ko q'uu kam kò Gam di xu xгаа-

xgaase-kg'ao xu Gam koe tciia xg'ae, a ba a 12 xu nxará tcg'òó, a x'áè úú-kg'ao^a xu ta ma tciia xu: ¹⁴Simonem ncēe kò Petere ta ma tciie ba hēé, naka gam ka qōsem Anterea ba hēé, naka Jakobo ba hēé, naka Johane ba hēé, naka Filipi ba hēé, naka Baretolomaio ba hēé, ¹⁵naka Mataio ba hēé, naka Tomase ba hēé naka Alefaiom ka cóasem Jakobo ba hēé, naka Simonem ncēe kò tòókuan x'àà máá ta ko ma tciie ba hēé, ¹⁶naka Jutasem Jakobom ka cóase ba hēé, naka Jutasem Isekariotem ncēe kò khòe ne tshàu q'oo koe tcàa Mea ba hēéthéé e.

Jeso ba ko xгаа-xгаа a ba a ko tsoó
(Mt 4:23-25)

¹⁷Me kò xàbim koe xōa cgoa xu a sí nqámán koe téé. Si ko gaa koe kaias xg'aes Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu di sa hēé, naka khòe ne di sa hēéthéé hàna, wèém nqōóm Jutea di ba hēé, naka Jerusalema di ba hēé naka tshàam qàe di tsara x'áé-dxoo tsara Ture ba hēé naka Sitone ba hēéthéé tsara koe guua ne khòe ne di sa. ¹⁸Hàa ne gha komsana Me ka kò hààraa ne, a gataga théé tcìia ne koe kg'òèkaguè ka. Ne kò ēe cg'àè tc'ēean ka kòo xgàèè ne théé qàèkaguè. ¹⁹Wèè ne khòe nea kò qgóó Me ne gha sa tc'ēe, qaria ne kò Gam koe guu a ko wèea ne **ēe kòo qgóó Me ne** qàèkaguè khama.

Ts'ee-ts'eekg'aikuan hēé naka dqàèkuan hēéthéé e
(Mt 5:1-12)

²⁰Xгаа-xгаа-kg'aoa nem téé a ko ntcáà koem kò máá:

“Ts'ee-ts'eekg'aièa tua gatu ēe dxàua hāa tu,
Nqarim di x'iaia nea gatu di i khama.

²¹ Ts'ee-ts'eekg'aièa tua

gatu ēe ncēeska ko xàbàn ka cg'òòè tu,
xg'āàkaguè tu gha khama.

Ts'ee-ts'eekg'aièa tua gatu ēe ko kg'ae tu,
kg'āè tu gha khama.

²² Ts'ee-ts'eekg'aièa tua, ncèè khòèan kò hòre tua hāa ne,

a ko gaan xg'aeku koe xhàigu tu u ne,
a ko cóè tu u ne,

i ko Khòèm dim Cóám domka cg'òèa tu cg'āès gúùs khama ma
aaguè ne.

²³“Eēm cáim ka qāè-tcao, naka tua nxàì-nxaise qāè-tcaoan ka, gatu di surutan nqarikg'ai dia kaia hāa ke. Gaxu ka xòò ga xu xg'ao ma porofiti xu ma qgóóa hāa ga a ke.

²⁴ Igaba haò, cg'āè i gha ii gatu ncēe qguùa hāa tu ka,

a 6:13 x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

nxāakamaga tu gatu di qgài-qgai-tcáókuan hòda hāa khama.

²⁵ Haò, cg'ǎè i gha ii gatu ncēeska qǎèse xg'ǎà tu ka, xàbàn ka tu gha cg'ǎoè khama.

Haò, cg'ǎè i gha ii gatu ncēeska ko kg'ǎè tu ka, tshúù-tcao tu gha a kg'ae khama.

²⁶ Haò, cg'ǎè i gha ii gatu ncēè wèé khóèan ga ko qǎèse kg'ui gatu ka tu, ēea gane ka xòò ga xu xg'ao ma tshúù-ntcōa di xu porofiti xu ma qgóóa hāa ga a khama.

Cg'ǎo-kg'aoa tu ncàm

(Mt 5:38-48; 7:12a)

²⁷“Igabar ko birí tu u gatu kóm Te ko tu a ko máá: Gatu di cg'ǎo-kg'aoan méé tu ncàm, naka qǎèan kúrúa máá ēe hòre tua ne.

²⁸Ts'ee-ts'eekg'ai ēe ko gúú tu u ne, naka ēe ko xgàra tu u ne còrèa máá.

²⁹Ncèè c'ēem khòèm kò kg'ǎò xòè di góóa tsi x'ábú ne, nxāa ba c'ēem góó ba máá thēé nakam x'ábú. A ncèè c'ēem khòèm kòò tc'amaka tsi hana qgáían nxōo cgae tsi, ne táá c'ēean nxōo cgaea tsi cara me guu. ³⁰Máà díím wèém ēe ko dtcàrà tsi ba, naka khòèm kò q'òda tsi hāas gúú sa sèé cgae tsia hāa ne táá sèea kǎbi si guu. ³¹Eē tu ko tc'ēe, khòè ne méé ne gatu koe kúrú, nxāa zi méé tu thēé gane koe kúrú.

³²“Eē ncàm tua hāa ne tu kò ncàm hāa ne sa gha dùú sa kǎbisea máá tu u? Ncēè chibi-kg'ao ne ne ko thēé gatà hēé a ko ēe ncàm nea hāa ne thēé ncàm ka. ³³A ncèè ēe ko qǎèan kúrúa máá tu u ne tu kòò qǎèan kúrúa máá, ne sa gha dùú sa kǎbisea máá tu u? Ncēè chibi-kg'ao ne ne ko thēé gataga hēé ka. ³⁴A ncèè nxāakamaga tu q'ana hāa suruta tu u gha ne tu kòò cgóbè, ne ba gha Nqari ba gaan domka qǎè-tcaoa máá tu u? Ncēè chibi-kg'ao ne ne ko thēé gane ka c'ēe ne chibi-kg'ao ne cgóbè, nxāasega ne gha surutaè domka ka. ³⁵Igaba méé tu gatu di cg'ǎo-kg'aoan ncàm, naka tua qǎèan kúrú máá a, naka cgóbè e, surutakuan qaa tamase. Nxāaska i gha gatu di surutan kaisa ii, tu gha gataga Kaisase Tc'amaka hāam di tu cóá tu ii, ēe qǎè-tcaoa máákuan úú tama ne hēé naka ēe cg'ǎè cau ne hēéthēé koem qǎè Me e khama. ³⁶Thòò-xama-mááku di méé tu ii, ncēem ma gatu ka Xòò ba ma thòò-xama-mááku di ii khamaga ma.

Xgàrakua ne

(Mt 7:1-5)

³⁷“Táá xgàra guu naka tua gha nxāasega táá xgàràè. Gataga táá chibi-chibi naka xgàra guu, naka tua gha nxāasega táá chibi-chibi naka xgàràè. Qgóóa máá, naka tua gha nxāasega chibia tu qgóóa mááè. ³⁸Máà naka tua gha nxāasega **Nqarim ka** mááè. Qǎès tc'ǎò-tc'ǎos, qǎea ntcòòèa, a khòò-khòòèa sa, a cg'òè a ko ntcāa sa gha cookg'iaia tsi koe tòòè. Eē tsi ko tcg'òòs tc'ǎò-tc'ǎo sa gha ēe tsi gha hòòs tc'ǎò-tc'ǎos ga si i ke,” tam méé.

³⁹Gatagam kò thēe sere-sere sa birí xu a máá: “A kàà tcgáim khòè ba ga c'ēem khòem kàà tcgái ba tcèè tcui? A wèèa tsara ga haem q'oo koe cg'láéa tcàà tite? ⁴⁰Xgaa-xgaase-kg'ao ba gam dim xgaa-xgaa-kg'aom ka tc'amaka hãa tama, igaba wèem ēe qāèse xgaa-xgaasea xg'ara ba gha gam dim xgaa-xgaa-kg'aom khama ii.

⁴¹“Dùús domka tsi ko tsáá ka c'ēem tcgái q'oo koe hãam tcg'óbé ba hòda máá, igaba tsi tsáá tcgái q'oo koe hãam hii-dxoo ba hòd tama? ⁴²Nta tsi gha ma tsáá ka c'ēe ba birí a máá: ‘Tíí tcáràè, hàà nakar tcgái q'ooa tsi koe tcg'óbé ba tcg'òd,’ témé, ncēe tsáá tcgái q'oo koe hãam hii-dxoo ba tsi hòd tama koe. Tsáá qāè khòèan khama ko ma kúrúse tseè! Kg'áíka tcgái q'ooa tsi koe hànám hii-dxoo ba tcg'òd, naka tsia qāèse bód naka nxáwa tsáá ka c'ēem tcgái q'oo koe hàna tcg'óbéan tcg'òd,” tam méé.

Hii sa hēé naka gas di tc'áróan hēéthéé e

(Mt 7:16-20; 12:33-35)

⁴³**A ba a máá:** “Qāès hii sa cuiskaga tshúú tc'áróan kúrúá hãa tite, si gataga tshúús hii sa qāè tc'áróan kúrúá hãa tite khama. ⁴⁴Wèés hii sa tc'áróa sa ka q'áaèa khama. Dxàman úúa zi hii-coa zi koe i faia di tc'áróan tcuèè tama, kana i xg'òà di zi hii zi koe kg'oman tcuèè tama khama. ⁴⁵Qāèm khòè ba ko gam di tcáóan di qāèan koe guu a qāè zi gúú zi tcg'òd, me ko cg'làè caum khòè ba gam di cg'làè cauan koe guu a cg'làè zi gúú zi tcg'òd. Kg'ám sa ko tcáós koe cg'òèa a ko ntcāa zi gúú zi nxàè khama,” tam méé.

Tc'ēegam tshào-kg'ao ba hēé naka kàà tc'ēe ba hēéthéé e

(Mt 7:24-27)

⁴⁶**A ba a máá:** “Dùús domka tu ko 'X'aigaè, X'aigaè,' ta ma tcii Te, igaba tu birí tu ur ko sa kúrú tama?

⁴⁷“Dím wèem ēe ko Tíí koe hàà, a Tiri kg'uián kóm, a i ko méé sa kúrú bar gha x'ái tu u ntam ii sa. ⁴⁸Khòèm ncēe gam dim nquu ba ko tshoa-tshoa a tshàom khamam ii, ncēe ko kaisase nqāaka tshào, a tshoa-tshoa sa nxōán koe tshào ba. A ēe i ko tòèko tshàan hàà, a ko hàà ēem nquu ba tcāò igabam kori tite ba, qāèsem tshàoèa hãa khama.

⁴⁹“Igaba díim wèem ēe ko Tiri kg'uián kóm, igaba kúrú u tama baà khòèm ncēe ko gam dim nquu ba tshoa-tshoa úú tamase gómankg'ai koe tshàom khama ii; tòèko tshàan kò gaam nquu ba tcāò ne kò gaa x'aè kaga cg'láé ba - si kò ēem nquum dis cg'láé sa cg'làè ii,” tam méé.

Jeso ba ko ncōo-kg'ao xu dim kaiaam dim qāà ba qāèkagu

(Mt 8:5-13)

7 ¹Eēm ko Jeso ba wèè zi gúú zi ncēe zi khòè ne cgoa kg'uiáa xg'ara kam kò Kaperenaume koe síí tcàà. ²Gaa koem kò ncōo-kg'ao xu

dim kiam dim qãàm kaisasem kò ncàma hãa ba hàna, a ba a kòo x'oos qàe koe tsàa. ³Eēm ko Jesom ka kóm kam kò kaia xu Juta di xu Gam koe tsééa úú, xu síí dtcàrà Me hààm gha gam dim qãà ba kg'òèkagu ka. ⁴Xu kò Jesom koe síí a síí qarika còrè Me a máá: “Ncēem khòè ba tsari hùikuan ka kg'anoèa. ⁵Gaxae di ne khòè nem ncàma, a ba a gataga còrè-nquu ba tshàoa máá taa khama,” témé. ⁶Me Jeso ba qòò cgoa xu.

Eē xu qanega gaam khòèm dim nquum koe cúù tama kam kò ncōo-kg'ao xu dim kaia ba tcàràsea xu tsééa tcg'òóa máá Me, síí xu gha bìrí Me a máá: “X'aigaè, táá xhōe-xhōese guu, díí cgáér tama ra a ke, nquua te tçobe dòm q'oo koe Tsi ga tcàà ra. ⁷Cgáéser bóòse tama, gaa domkaga ra kò táá tííà hàà a hùikuan dtcàrà Tsi, ke kg'amaga kg'ui ba tcg'òò nakam gha tirim qãà ba qãè. ⁸Tíí igabar kaia xu dòm-q'oo koe hànar khòè ra a, xu gataga ncōo-kg'ao xu tíí dòm-q'oo koe hàna ke. Ra ko ncēe ba bìrí a máá: ‘Qòò,’ témé, me qòò, ra c'ēe ba bìrí a máá: ‘Hàà,’ témé, me hàà. Ra tirim qãà ba bìrí a máá: ‘Ncēe sa kúrú,’ témé, me kúrú si ke,” tam méé.

⁹Eēm ko Jeso ba ncēe sa kóm kam kò kaisase are, a ba a k̄abise cgae ēe kò xùri Mes xg'ae sa a máá: “Bìrí tu ur ko a ko máá: Qanegar cúí khòè ga Iseraele koe hòò ta ga hãa, ncēeta ma kaias dtcòm sa úúà hãa a,” témé.

¹⁰Xu tchòà xàà-kg'ao xu gaxu dim kiam dim nquum koe k̄abise, a síí qãà ba sao-xg'ae me qãè me e.

Jeso ba ko dxàe-ntcōas dim cóá ba ghùì

¹¹Gaa koe guus kam kò Jeso ba x'áé-dxoom Naine ta ko ma tcièm koe síí, xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hēè naka khòè ne dis xg'aes kaia sa hēéthēè xùri Me.

¹²Eēm ko heke-kg'árns x'áé-dxoom dis koe cúù kam kò kúúga x'óóam cóá ba tchàa koe tcg'oa cgoaè, síím gha kg'ónòè ka. C'ēes khòès dim cóám cúí me e kò ii, ncēe kò dxàe-ntcōa ii sa. Si kò kaias xg'aes x'áé-dxoom di ne khòè ne di sa gas cgoa hãa. ¹³Eēm ko X'aigam Jeso ba bóò si kam kò kaisase thòò-xama máá si, a ba a bìrí si a máá: “Táá kg'ae guu,” témé. ¹⁴Me còoka nqáé a síí káá ba qgóó, xu kò khòè xu ēe kò káá ba qgóóa xu téé. Me kg'ui a máá: “Cóá tseè, tēe, tar ko tsáá ka méé,” témé. ¹⁵Me kò x'óóam cóá ba tēe a ntcóò, a ba a tshoa-tshoa a kg'ui, Me Jeso ba síí xòò sa máá me.

¹⁶Si kò q'áo sa wèéa ne ga tcàà, ne Nqari ba dquòm a máá: “Kaiam porofiti ba hàà cgae taa,” témé, a ne a máá: “Nqari ba hààraa a ko hàà Gam di ne khòè ne kabi!” témé. ¹⁷Si ncēes tchòàs Jesom di sa wèém Juteam koe tsai-tsaise naka wèè xu qgáì xu nxàma-nxàma mea hãa xu koe hēéthēè e.

Johanem tcguù-tcguu-kg'aom di xu tchòà xàà-kg'ao xu

(Mt 11:2-19)

¹⁸Johanem di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu kò ncēe zi gúù zi wèè zi ka bìrí me. Me gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ka càm tsara tciì, ¹⁹a X'aigam

Jesom koe tsééa úú tsara a, a máá: “A Tsáá ga Tsia ncēe ga koma hàà Tsi, kana méé xae c'ēem khòè ba nqòò?” témé.

²⁰Eē tsara ko ncēe tsara khòè tsara Jesom koe síí ka tsara kò máá: “Johanem tcguu-tcguu-kg'ao ba Tsáá koe tséé tsama, a ba a ko máá, hàà méé tsam tēè Tsi, Tsáá ga Tsia sa ncēe ga koma hàà Tsi, kana méé xae c'ēem khòè ba nqòò?” témé.

²¹Gaa x'aè ēe kam kò Jeso ba kái ne khòè ne gane di tciian koe hēè naka cg'āè tc'ēean koe hēéthēè qāèkagu, a ba a khòè ne ēe kàà tcgáí ne kúrú ne bód. ²²Me kò xoa tsara a, a máá: “Qòò naka síí Johane ba birí ēe tsao ko kóm a ko bód sa:

‘Ncēe kàà tcgáí ne ko bód,
ne ko ēe kò qòò tama ne qòò,
ne kò lepero dis tciis di ne qāèkaguè,
ne ēe kóm tama ne ko kóm,
ne ēe kò x'óóa hāa ne ghùèè,
i kò qāè tchòàn ēe dxàua hāa ne xgaa-xgaè.

²³Ts'ee-ts'eekg'aièa baa khòèm ēe gam di dtcòman Tíí koe tcgàba hāa tite ba,’ ” tam méé.

²⁴Eē tsara ko Johanem di tsara tchōà xàà-kg'ao tsara qòò kam ko Jeso ba tshoa-tshoa a xg'ae zi birí Johanem ka a máá: “Tchàa-xgòós koe tu kò ko qòò ka tu kò síí dùú sa bód? Tc'aán ka ko ntcāa-ntcāaèm tc'āà baa kò ii? ²⁵Nxāas tamas kò ii ne tua kò síí dùú sa bód? Khòèm xaam qgáí ba hāna baa? Eē-ēe, khòè ne ēe kái mari qgáían ko hāa, a karese x'aèa hāa nea x'aigan di nquuan koe hāa. ²⁶Kháé dùú sa tu kò nxāaska síí ko bód? A porofiti baa? Eè, birí tu ur ko, porofitim ka tc'amaka hāa me e. ²⁷Ncēe ba gam ka i góàèa hāam ga me e, a ko máá:

‘Bód, Tirim tséé-kg'ao bar gha
Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,
ncēe gha Tsarim dàò ba
kg'ónòna máá Tsi ba,’

ta mééèa ba. ²⁸Birí tu ur ko a ko máá: Eē khòè zi ka ábàèa ne ka Johanem ka kaia hāa ba kàà me e, igaba gaam ēe Nqarim di x'aian koe cg'áré ii ba gam ka kaia hāam ga me e.”

²⁹(Ne kò wèè ne khòè ne komsana me, xu kò gataga mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu Nqarim di tchànoan dqòm, ne kò Johanem ka tcguu-tcguuè.)

³⁰Igabaga xu kò Farasai xu hēè naka x'áè q'āa-kg'ao xu hēéthēè xu Nqarim tc'ēea máá xua hāa sa xguì, a táá Johanem ka tcguu-tcguuè.)

³¹“Kháé Ra gha nxāaska ncēem x'aèm di ne khòè ne dùús cgoa nxará xg'ae? Dùús khama ne ii? ³²Cg'áré cóán khama ne ii, ncēe gúuan ko x'ámáguè qgáí koe hāa a ko tciiku u, a ko máá:

‘Fulutuan ta kò ciia máá tu u,
tu kò táá ntcāà;

ta kò gataga x'ooan di ciian nxàè,
tu kò táá kg'ae,'

témé e. ³³Johanem tenguu-tcguu-kg'ao ba kò hàà, a péré tc'óó tama, a gōé kg'áà tama, igabaga tu kò máá: 'Dxāwa tc'ēea nem úúa hāa,' témé. ³⁴Igabam kò Khóm dim Cóa ba hàà, a ko tc'óó a ba a ko kg'áà, tu kò máá: 'Bòd, tc'óó-kg'aom ncēe ba, a kg'áà-kg'aom gōéan di ba, mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hēé naka chibi-kg'aoan hēéthēé dim tcàrà ba,' ta méé. ³⁵Igaba i ko q'āan di tc'ēean gaan di cóán wèè koe guu a tchàno o sa x'áise," tam méé.

Jeso ba Farasaim Simonem x'áé koe hàna

³⁶C'ēm Farasai ba kò Jeso ba dtcàrà, síim gha tc'óó cgoa me ka. Me kò Jeso ba nquum q'oo koe síf tcāà, a ba a ntcóó a tc'óó. ³⁷Si kò gaam x'áé-dxoom koe c'ēes khòès chibi-kg'ao sa hàna. Eēs ko kóm, Jeso ba Farasaim x'áé koe hāa a ko tc'óó sa, kas kò alabasetere di nxōān cgoa kúrúèam ts'óó-c'óám koe hāa qāè hēm xg'āò tshāán cgoa síf, ³⁸a sa a Jesom nqàrè-kg'am koe hàà téé, a kg'ae, a tshoa-tshoa a tcgáí-tshàra sa cgoa nqàrèa ba cg'āà-cg'āa, a sa a c'òòsa sa cgoa tchùu u, a x'obè nqàrè Me, a sa a tshāán cgoa ntcāá nqàrè Me. ³⁹Eēm ko Farasaim ncēe kò tcii Mea ba ncēes gúu sa bóò kam ko bìrìse a máá: "Ncēm khóm kò tseegukaga porofiti ba ii nem ga kò q'ana hāa ncēe ko qgóó Me sa dùútsa khòè si i sa, chibi-kg'ao si i," témé.

⁴⁰Me kò Jeso ba bìrì me a máá: "Simoneè, c'ēes gúu sar chóa cgoa tsi kg'ooana," témé. Me máá: "Xgaa-xgaa-kg'aoè, bìrì te si," témé. ⁴¹Me máá: "C'ēe x'aè ka tsara kò cām khòè tsara hàna, marian kò c'ēm khóm koe cgòbèa tsara. C'ēe ba kò 500 khama noo marian qano di cgòbèa, me c'ēe ba 50 khama nooan cgòbèa. ⁴²Cúí gúu ga tsara kò úú tama, suruta kabi cgoa me tsara gha a, khamam kò wèéa tsara ga qgóóa máá. Ke ncēeska bìrì Te, ndaka ba gha kaisase gatsara ka ncām me sa?" tam ma tèè me.

⁴³Me Simone xoa a máá: "Bóòr ko ka ēe kaisa marian cgòbèa me e," témé. Me Jeso ba máá: "Qāèse tsi bóòa," témé.

⁴⁴A ba a nxāaska khòès koe kabise a Simone ba bìrì a máá: "Ncēs khòè sa tsia ko bóò? Tsarim nquum koer ncāa hàà, igabaga tsi ncāa xg'aà nqàrèr ko tshāan táá máà Te, igabagas ncāa tcgáí-tshàraa sa cgoa nqàrèa Te cg'āà-cg'āa, a c'òòsa sa cgoa tchùu u. ⁴⁵Ncāa tsi táá x'obè Te, igabas ncāar hààm x'aèm koe guu a nqàrèa Te x'obèan chòòkagu tama. ⁴⁶Ncāa tsi táá tcúúa Te ga nxúian cgoa tcgáù, igabagas ncāa qāè hēm xg'āò tshāán ka nqàrèa Te tcgáù. ⁴⁷Gaa domkar ko bìrì tsi, gas di kái chibian kas qgóóa máàèa. Kaisa ncàmkuu nes x'áíá hāa khama. Igabaga ēe cg'áré chibian ka qgóóa máàèa ba ko cg'áré ncàmkuu x'áí," tam méé.

⁴⁸Me kò nxāaska Jeso ba bìrì si a máá: "Sari chibian koe si qgóóa máàèa," témé.

⁴⁹Xu kò cg'áè-kg'ao xu tshoa-tshoa a tèèse a máá: “Dí ba gáé ncēe ba, ncēe ko khòèan chìbian gaan di qgóóa máá ba?” témé.

⁵⁰Igabagam ko Jeso ba khòè sa bìrì a máá: “Sari dtcòma nea kgoara sia, ke tòókuan cgoa qòd,” témé.

Jesom cgoa kò hãa zi khòè zi

8 ¹Ncēe zi gúú zi qāá q'oo koem kò Jeso ba x'áé-dxoo xu koe hēé naka x'áé-coa xu koe hēéthēé qòda te, a ko Nqarim di x'aian di qāè tchòàn khòè ne xгаа-xгаа. Xu kò 12 xu **xгаа-xгаа-kg'ao xu Gam di xu** hãa cgoa Mea, ²naka gataga c'ēe zi khòè zi hēéthēé e, ncēe kò cg'áè tc'ēean koe hēé naka tcìian koe hēéthēé kg'òèkaguè zi. Ncēe zia kò Marias Magatalena ta ko ma tciìe sa hēé, ncēe i kò 7 dxāwa tc'ēean gas koe tcg'òòèa sa, ³naka Herotem dim nquu kòre-kg'aom Gusam dis khòès Joana sa hēé, naka Susana sa hēé, naka c'ēe zi khòè zi kái zi, ncēe kò ko gazi di gúúan cgoa hùì xu zi hēéthēé e.

Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa

(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

⁴Ne kò khòè ne tãáka xu x'áé-dxoo xu koe guu a Jesom koe hàà. Eēs ko kaias xg'ae sa xg'ae kam kò Jeso ba sere-seres ka kg'ui a máá:

⁵“C'ēe x'aè kam xg'ao xhàrà-kg'ao ba qòd a síí xhàrà.

A ēem ko xhàrà ka i c'ēe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, a i a nqàrèan cgoa náà tcāàè, zi tsarà zi hàà tc'òó o.

⁶I c'ēean tcheè nxōá-kg'ai di qgàian koe. Eē i ko qhúí ka i ko dào, tchàua ne ko káà a khama.

⁷I c'ēe cgùrian dxàman hàna qgái koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u.

⁸I c'ēe cgùrian qāè gómán koe tcheè, a kái tc'òoan 100 kúrú,” tam méé.

Eēm ko ncēe zi gúú zi kg'ui a xg'ara kam kò máá: “Eē tceean úúa hãa ba méém kóm,” témé.

Jesom ko dùús domka sere-sere zi tséékagu sa

(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹Xu Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tèè Me, dùú sas ko ncēes sere-sere sa nxàe sa. ¹⁰Me máá: “Gaxaoa máàèa, chómsea zi kàa zi Nqarim di x'aian di zi xao gha q'āa sa, igabar ko c'ēe ne khòè ne cgoa sere-sere zi cgoa kg'ui: ‘nxāasega ne gha bóò, a táá bóòa q'āa ka, a nxāasega kóm a táá kómá q'āa ka.’

Jeso ba ko xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa nxàea tchàno-tchano

(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

¹¹“Si ncēe sa xhàrà-kg'aom dis sere-seres ko nxàes ga si i: Cgùri nea Nqarim dim kg'ui me e.

¹²Dàòm q'oo di nea ãe kg'ui ba ko kóm ne ne e, igabam ko dxāwa ba hàà a kg'ui ba tcáóa ne koe séèa tcg'òò, nxāasega ne gha táá dtcòm a kgoaraè ka.

¹³Eë nxōán koe kò xháràè nea gane ãe kg'ui ba ne ko kóm, ne ko kúúga qāè-tcaoan cgoa hààkagu me ne ne e, igaba ne kàà tōbe ne e, a ko cg'orò x'aè-coan q'oo koe dtcòm. A ko kúrúa bóòkuan di x'aèan ka qhásèga cg'áé.

¹⁴Eë dxāman za tcheèa nea, gane ãe kómá ne ne e, igaba gane di kg'òèan q'oo koe ne ko tc'èe-tc'èese zi hēé, qguàan hēé naka kg'òèan di karean hēéthéé ka chúú-chuuè, a ne a kai tama.

¹⁵Eë qāè gómán koe tcheèa nea, gane ãe kg'ui ba kómá, a qāè zi tcáo zi cgoa qgóóa qari mea ne ne e, a ne a ko qád tcáo cgoa me, a nxāakg'aiga sí tc'áróan kúrú,” tam méé.

X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúús dis sere-sere sa
(Mk 4:21-25)

¹⁶**A ba a máá:** “X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúú sa ga dàò a gābas cgoa xoaba-kg'ai sí, kana kgàrom dóm q'oo koe tcāà sí ba kàà me e, igabam gha téé-q'ooa sa koe tòò sí, ãe ko tcāà ne gha nxāasega x'áàn hòò ka.

¹⁷Dùús wèés ãe chómsea sa gha tchàa koe tcg'òòè, sí gha dùús wèés qābi-kg'aièa hāa sa q'āāè, a sa a gha x'áàn koe óágaè khama. ¹⁸Ke méé tu nxāaska q'āa, nta tu ko ma komsana sa. Wèém khóèm ãe gúú úúa hāa ba gha káían máàè, igaba wèém ãe gúú úú tama ba gha ãem úúa hāa gúú-coan ga sèè cgaèè khama,” tam méé.

Jesom ka xòò sa hēé naka qōese ga xu hēéthéé e
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹Jesom ka xòò sa hēé naka qōese ga xu hēéthééa kò hàà cgae Me, igaba ne kò khóèan di kái-q'ooan ka tààè, a táá Gam koe cúú. ²⁰Me kò bìríè a máá: “Saò sa hēé naka Tsáá qōe ga xu hēéthééa tchàa za tēe, a bóò Tsi kg'oana,” téméè.

²¹Igabam kò xōa a máá: “Tiris xòò sa hēé naka Tíí qōe ga xu hēéthééa Nqarim di kg'uian ko kóm a ko kúrú u ne khóè ne e,” témé.

Jeso ba ko tc'áá ba téékagu
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

²²C'èem cáím kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa dxòrom q'oo koe tcāà a bìrí xu a máá: “Hààn xae c'èem xòèm tshàam òm koe qòò,” témé, xu xgoaba. ²³Eë xu xóé a ko qòò kam kò x'óm.

Me kúúga kiam tc'áá ba tshàam tc'amkg'ai koe xgoaba, me dxòro ba tshàan ka cg'oèè, xu kias cg'āès koe hāa. ²⁴Xu xgaa-xgaase-kg'ao xu sí ghuì Me a máá: “X'aigaè, X'aigaè, toùm xae ko!” témé.

Me tēe a tc'āá ba hēé naka tshàam di tcēe-tcēean hēéthhēé dqàè, i tēé, si kò kaisas nqoo sa xóé.

²⁵Me tēé xu a máá: “Gaxao di dtcòma nea ndaa?” témé.

Igaba xu kò q'ád, a area khama xu kò tēèku a máá: “Dùútsa khóè ba gáé ncēe ba? Tc'āán ga hēé naka tshàan ga hēéthhēé ko kg'ui cgoa i komsana Me ba,” témé.

Jeso ba ko dxāwa tc'ēean úúam khóè ba qāèkagu

(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶Xu tshàam tc'amkg'ai koe qōd a síí Gerase ne dim nqōóm koe tcāà, Galilea dim cgoa q'óá-kg'amkua hāa ba. ²⁷Eēm ko Jeso ba dxòrom koe xōa a ko gaam nqōóm koe tcāà kam kò c'ēem khóè m x'áé-dxoom koe guua hāam cgoa xg'ae. Gaam khóè ba kò dxāwa tc'ēean úúá, a kò qgái hāa tamase qád x'aèan hāa, a nquuan koe ga x'āè tama, a tc'áman koe cúí ga ko x'āèa te. ²⁸Eēm ko Jeso ba bód kam kò kaisase q'au a ba a cookg'aia ba koe cg'áé, a kaim dóm cgoa máá: “Dùú sa Tsi ko tíí koe qaa, Jesoè, Nqarim tc'amaka hāam di Tsi Cóa Tseè? Dtcàrà Tsi ko, táá xgàra te guu,” témé. ²⁹Jeso ba kò dxāwa tc'ēean bírí i ēem khóè m koe tcg'oa, gaa domkam kò khóè ba gatà méé. Kái q'oro i kò qgóó mea, me kò q'ómá ba koe hēé naka nqàrèa ba koe hēéthhēé táuan cgoa qáéèa, a kòrèa, igabam xg'ao gaa táuan qhòma tcg'òó, a kò dxāwa tc'ēean ka séèa tcg'òó a qāáka úúèa hāa.

³⁰Me Jeso ba tēè me a máá: “Cg'òèa tsi dííá?” témé. Me xoa Me a máá: “Milone ra a,” témé. Kái dxāwa tc'ēe nea kò tcāà mea hāa khama. ³¹I kò qarika dtcàrà Me, táám gha x'áèan tcg'òó, i chòd-q'oo úú tamam hāem koe tcāà sa.

³²Zi kò kái zi xgùu zi xàbim dxùukg'ai koe hāa a ko dxòó. Ka i kò dxāwa tc'ēean Jeso ba dtcàrà, xgùu zi koe i gha tcāà sa, Me kgoara máá a. ³³I khóè m koe dxāwa tc'ēean tcg'oa a i a síí xgùuan koe tcāà, zi xgùu zi xàbim tc'amkg'ai koe guu a kari-karisea xōa a zi a tshàam koe cg'áéa tcāà, a toim.

³⁴Eē xu ko xgùuan ko kòre xu khóè xu ēe kúrúsea hāa sa bód ka xu kò bèe a qgóé, a síí x'áé-dxoom koe hēé naka xhàran koe hēéthhēé xàà a.

³⁵Ne kò khóè ne tcg'oa a síí ēe kúrúsea hāa sa bód. Eē ne ko Jesom koe hàà ka ne kò dxāwa tc'ēean kò úúá hāam khóè ba sao-xg'ae, me Jesom nqàrè-kg'am koe ntcōe, a qgáían hāna, i tc'ēea ba qāè e, ne kò q'ád.

³⁶Gane ēe kò ēe kúrúsea hāa sa bód nea kò chóá a, ntam kò ma ēe dxāwa tc'ēean ka tcāàèam khóè ba ma qāèkaguè sa.

³⁷Ne wèé ne khóè ne Gerase dim xg'aekum di ne dtcàrà Me, gane koem gha tcg'oa sa, kaisa q'áòa nea kò tcāà nea hāa khama.

Me kò dxòrom koe tcāà a ba a kabise, ³⁸kam ko ēe kò dxāwa tc'ēean ka tcg'oa cgaèèam khóè ba dtcàrà Me, Gam cgoam gha qōd sa. Igabam kò

Jeso ba tsééa kabi me a máá: ³⁹“Kabise x'áéa tsi koe naka síí nxàe, nta noosem Nqari ba kúrúa máá tsia hãa sa,” témé.

Me khòè ba kabise a síí wèém x'áé-dxoom koe qòda te a khòè ne birí, Jesom nta noose kúrúa máá mea hãa sa.

Jairom dis cóá sa hée naka Jesom dim qgáí ba ko qgóós khòè sa héeéthéé e
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰Eëm ko Jeso ba *Galilea dim nqóóm koe* kabise kas ko khòè ne dis xg'ae sa qàèse hàakagu Me, wèé ne ne kò qàa Mea hãa khama.

⁴¹Kam kò gaa x'aè kaga c'ëem khòèm Jairo ta ko ma tcièm ncèe kò còrè-nquum dim tc'ää-cookg'ai ii ba gaa koe hàà, a hàà Jesom nqàrè-kg'am koe cg'áé, a còrè Me, gam dim x'áém koem gha síí cgoa me sa. ⁴²Cúís cóá sam kò úúa hãa, ncèe kò 12 kuri ii sa, si kò x'oos qàe koe hãa khama.

Eëm ko Jeso ba gaa koe qòd ka i kò kái khòèan ncorú Me. ⁴³Gane xg'ae ku koes kò 12 kurian kò úúa a ko xòm x'aèse nxoean hòds khòè sa hàna, [a sa a kò wèé gúúan èes kòd kg'òè cgoa, naakan koe xgáá hãa] *qàèkagués gha ka*, igabas kò táá cúían kaga qàèkaguèa. ⁴⁴Si Jesom qáá koe guu a hàà, a hàà Gam dim qgáím c'am qgóó, i ko c'àdàn kúúga téé.

⁴⁵Me Jeso ba tèe a máá: “Dìfina qgóó tea?” témé. Eë ne ko wèé ne xqase kam ko Petere ba máá: “Aboè, khòè nea kái ne e, a nxàma-nxàma Tsia, a ko tcàd Tsi,” témé. ⁴⁶Igabam kò Jeso ba máá: “C'èe khòèa nea qgóó Tea, xám Ra ko i kò qaria Te tcg'oa cgae Te khama,” témé. ⁴⁷Eës ko khòè sa bóò, xài tamas kò hãa sa kas ko cgùrukose hàà, a sa a hàà Jesom nqàrè-kg'am koe cg'áé, a wèé ne khòè ne cookg'ai koe birí Me, dùús domkas qgóó Mea hãa sa, naka si kò ma kúúga qàèkaguè sa héeéthéé e. ⁴⁸Me birí si a máá: “Tiri si cóá seè, sari dtcòmà nea qàèkagu sia, ke tòókuan cgoa qòd,” témé.

⁴⁹Qanegam Jeso ba téé a ko kg'ui kam kò c'ëem khòè ba hàà, còrè-nquum dim tc'ää-cookg'aim dim nquum koe guua ba, a birí me a máá: “Tsáá xuù sa ncàa x'óó, ke táá xgaa-xgaa-kg'ao ba xhòe-xhòe guu,” témé. ⁵⁰Igabam kò Jeso ba èe sam ko kóm ka Jairo ba birí a máá: “Táá q'áò guu, kg'amaga méé tsi dtcòm, qàès gha ke,” témé.

⁵¹Eëm ko Jairom dim x'áém koe tcàa kam kò táá c'èe khòè ga guu i Gam cgoa nquum q'oo koe tcàa, Petere ba hée naka Johane ba hée naka Jakobo ba hée, naka cóás ka xòd ba hée naka xòd sa héeéthéé cúí ga a kò ii. ⁵²Ne kò wèé ne khòè ne kg'ae, a ko cóá sa kg'ae cgae, Me Jeso ba máá: “Táá tu kg'ae guu, x'óó tamas hãa a sa a x'ómà hãa ke,” témé.

⁵³Ne kò wèéa ne kg'áè Me, x'óóas hãa sa ne kò q'ana hãa khama.

⁵⁴Igabam ko Jeso ba x'òàa sa koe qgóó si, a máá: “Tiri si cóá seè, tée,” témé. ⁵⁵I kg'òèa sa kabise, si kúúga tée, Me Jeso ba máá, c'èe gúù méés máàè naka tc'óò, témé. ⁵⁶Khara kò gas ka xòd ga khara kaisase are. Me birí khara a, táá méé khara cúí khòè ga dùús kúrúsea sa birí guu sa.

Jeso ba ko 12 xu xгаа-xгаase-kg'ao xu tsééa tcg'òó
(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

9 ¹Me kò Jeso ba 12 xu tciia xg'ae a ba a qarian máà xu, wèé dxāwa tc'èean xu gha xhàigu, a wèé tcìian thée tsòò di i. ²A ba a tsééa tcg'òó xu, síí xu gha Nqarim di x'aiian ka xгаа-xгаа, a xu a tsàako ne khòè ne kg'òèkagu ka. ³A ba a bìrí xu a máá: “Táá méé xao qòò xao ko ka cúí gúú ga sèé guu, dqàbì hìim ga igaba, dtcòbè ga igaba, péré ga igaba, mari ga igaba, kana càm di qgáían ga igabaga. ⁴Eē xao ko tcàam nquu ba, ndakam ga igaba, gaam koe méé xao hāa naka nxāakg'aiga síí ēem x'áé-dxoom koe tcg'oa. ⁵A ncèè khòèan kò qàèse hààkagu xao o tama ne méé xao nqàrèa xao di tsharàn qàè-qàè, ēe xao ko gaam x'áé-dxoom koe tcg'oa ne, nakas gha nxāasega gane koe x'ái sa ii,” témé.

⁶Xu xгаа-xгаase-kg'ao xu xgoaba a wèé xu x'áé xu koe qòò te, a xu a kò qàè tchòàn xгаа-xгаа a kò wèé za ga khòèan kg'òèkagu.

Herotem dis xháé tc'èe sa
(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

⁷Eēm ko Galilea dim x'aigam Herote ba wèé zi gúú zi kúrúse ko zi ka kóm kam kò táá q'aa. C'èe ne khòè nea kòò máá, Johanem **tcguù-tcguu-kg'ao** ba x'ooan koe tèea, témé khama, ⁸ne ko c'èe ne máá, Elija ba hòdsea, témé, ne ko c'èe ne máá, c'èe xu porofiti xu ncíí x'aè di xu ka c'èe ba x'ooan koe tèea, témé. ⁹Me Herote máá: “Johane bar kò q'āe tcúúa hāa, ka ncèe zi gúú zi gam kar ko kóm ba dìí baà?” témé. A ba a kò bóò mem gha sa tc'èe.

Jeso ba ko 5,000 sa nqáéa ne khòè ne tc'òókagu
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jn 6:1-14)

¹⁰X'áè úú-kg'ao xu kò kàbise a hàà wèé zi gúú zi ēe xu kò kúrú zi ka bìrí Me. Me sèé xu, xu Gam cgoa cúía síí hāa Betesaida ta ko ma tciiem x'áé-dxoom koe. ¹¹Ncèes gúú sa ne ko kóm kas kò xg'ae sa xùri Me, Me qàèse hààkagu ne, a ba a Nqarim di x'aiian ka kg'ui cgoa ne, a ēe kò ko kg'òèkagukuan qaa ne qàèkagu.

¹²Nxāaskas càm sa tshoa-tshoa a ko dqòara qòò ka xu kò 12 xu xгаа-xгаase-kg'ao xu Gam koe hàà a máá: “Khòè ne qòò q'aakagu, naka ne nxāasega nxāma-nxāma hāa xu x'áé xu koe hēé naka xhàrà xu koe hēéthēé síí, naka nea síí x'óm-q'ooan hēé naka tc'òoan hēéthēé qaara mááse, cúía hāam qgáim koe ta hāa ke” témé. ¹³Igagam kò bìrí xu a máá: “Gaxao c'èe gúùn máà ne naka ne tc'òó,” témé. Xu máá: “5 xu péré xu cúí xu xae úúa naka càm x'àù tsara hēéthēé e, kana méé xae síí khòè ne wèé ne tc'òoan x'ámá máá?” témé. ¹⁴5,000 khama noo xu khòè xu kò ēe koe hàna domka.

Me kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu bĩrĩ a mǎá: “Khòè ne bĩrĩ naka ne wèès xg'aes koe 50 khama noose ntcōó,” tǎmé. ¹⁵Xu gataga hēé, i wèè khòèan ntcōó. ¹⁶Me Jeso ba 5 xu péré xu hēé naka cam x'au tsara hēéthēé sèè, a ba a nqarĩkg'ai koe ghui-kg'ai, a ts'ee-ts'eekg'ai i, a péréan khóá q'aa, a xгаа-xгааase-kg'ao xu mǎá a, xu khòè ne q'aa-q'aa mǎá a.

¹⁷Ne kò wèèa ne ga tc'óó, a ne a xg'ǎà, xu ēe kò qatũan xg'ae-xg'ae a 12 xu q'ore xu tcǎà, xu cg'òè.

Petere ba ko Jesom koe nxàese

(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

¹⁸Eēm cúise hǎa a ko còrè ka xu xгаа-xгааase-kg'ao xu síĩ cgae Me. Me tèè xu a mǎá: “Dĩĩ Raà, ta zi ko xg'ae zi méeé?” tǎmé. ¹⁹Xu xǒa Me a mǎá: “**C'ēe ne ko mǎá**, Johane Tsi tcguũ-tcguu-kg'ao Tsi i, tǎmé, ne ko c'ēe ne mǎá, Elija Tsi i, tǎmé, ne ko c'ēe ne qanega mǎá, ncĩĩ kuri di Tsi porofiti Tsi i x'ooan koe tēea Tsi, tǎmé,” ta xu méeé.

²⁰Me tèè xu a mǎá: “Kháé xaoa ko gaxao mǎá, dĩĩ Raa, tǎmé?” Me Petere xǒa a mǎá: “**Ncēe kò nqòòkaguèa hǎa Tsi** Kreste Tsi Nqarim di Tsi i,” tǎmé.

Jeso ba ko Gam di xgàrasean ka hēé naka x'ooos ka hēéthēé kg'ui

(Mt 16:20-28; Mk 8:30–9:1)

²¹Me Jeso ba qarika x'ǎè xu, táá xu gha ncēes gúũ sa cúĩ khòè ga bĩrĩ sa. ²²A ba a mǎá: “Khòèm dim Cóa ba gha káĩ zi gúũ zi koe xgàrase, a gha **khòè ne di xu** kaia xu hēé, kaia xu peresiti xu hēé, naka x'ǎè xгаа-xгаа-kg'ao xu ka hēéthēé bóda xguìè, a gha cg'òòè, a ba a gha nqoana dim cam ka x'ooan koe tēe,” tam méeé.

²³Nxǎaskam kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu bĩrĩ a mǎá: “Ncēè c'ēem khòèm kò xũri Te kg'oana ne méém bóda xguise naka baa gam dim xgàu hĩĩ ba dcéé, naka xũri Te. ²⁴Dĩĩm wèém ēe gam dis kg'òè sa qgóóa qaria hǎa bas gha aaguse cgae, igaba wèém ēe ko Tĩĩ domka gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ba gha hòò si khama. ²⁵Dũús ka ba gha khòè ba kabisea mǎáè, ncēè wèém nqóó bam kòò hòò, a ba a gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ne, kana ba gha khòè ba dũũtsa gúũ sa gam di kg'òèan tée-q'oo koe tcg'òó a mǎá? ²⁶Dĩĩm wèém ēe ko Tĩĩ hēé naka Tiri kg'uiian hēéthēé sau-cgaeè ba gha thēé Khòèm dim Cóm ka sau-cgaeèè, ēem gha ko Gam di x'ǎàn koe hēé naka Xòòm di x'ǎàn koe hēé naka tcom-tcomsa xu moengele xu di x'ǎàn koe hēéthēé hǎase ko hàà ne. ²⁷Igabar ko tseeguan bĩrĩ tu u: Ncēe koe tée-tēe ne ka c'ēea ne x'ooan xǎma hǎa tite, Nqarim di x'ǎia ne ne ko bóò i hàà tama cookg'ai koe,” tam méeé.

Jesom di bóòse-q'ooa nea ko kabise a tǎá

(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

²⁸Eēm ko Jeso ba ncēe zi gúũ zi nxàea xg'ara kam kò 8 khama noo camán qǎá q'oo koe Peterea xu, Johanea xu, Jakoboa xu sèè, a ba a

xàbim koe qõd cgoa xu a síf còrè. ²⁹Eëm hãa a ko còrè ka i kò kg'áíá ba k̄abise a tãá, i Gam di qgáían k̄abise a tçàkose q'úú. ³⁰Ka tsara ko kúúga cam tsara khòè tsara kg'ui cgoa Me, Moshe ba hēé naka Elija ba hēéthēé tsara, ³¹ncēe kò nqarikg'ai di x'ààn koe qhúí tsara, a ko Jesom cgoa kg'ui, a ko Gam di x'ooan hààko ka kg'ui, kháóa cgae ga ko Jerusalem koe kúrúse e. ³²Xu kò Petere ba hēé naka gam ka c'ēea tsara hēéthēé xu qarika x'òma cg'áé. Eë xu ko kókò ka xu kò Gam dim x'àà ba bóò, naka gaa tsara khòè tsara hēéthēé e, ēe ko Gam cgoa tēe tsara. ³³Eë tsara ko khòè tsara Jeso ba guu a ko qõd kam kò Petere ba birí Me a máá: “X'aigàè, tsóágase i gáé qãèa, ncēe koe xae ga hãa sa! Nqoana xu nquu-coa xu xae gha tshàò, me c'ēe ba Tsari, me c'ēe ba Moshem di, me c'ēe ba Elijam di,” tam méé. (C'úúam ko hãa dùú sam ko kg'ui sa.)

³⁴Qanegam hãa a ko kg'ui kas kò túú-c'òò sa qàbia tcàà xu, a sa a gas di sòman cgoa qàbi xu. Eë xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu túú-c'òòs koe tcàà ka xu kò q'ád. ³⁵Me kò kg'ui ba túú-c'òòs koe guu a máá: “Ncēe ba Tirim Cóa Me e, nxárár tcg'òóá ba, ke komsana Me,” témé.

³⁶Eëm ko kg'ui ba xg'ara kam kò Jeso ba cúise hãa. Xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu ncēes gúús cgoa nqoo, a xu a gaa xu cam xu ka táá cúí khòè ga birí dùú sa xu bóò hãa sa.

Jeso ba ko cóá ba qãèkagu

(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

³⁷Xùrikom cam kam ko Jeso ba hēé naka xгаа-xgaase-kg'ao xu hēéthēé xàbim koe guu a k̄abise, si kaias xg'ae sa Jesom cgoa xg'ae. ³⁸Kam kò gaa x'aè kaga c'ēem khòè ba ēes xg'aes q'oo koe q'au a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, dtcàrà Tsi ko Tsi tirim cóá ba bóò, nooam cóám ga me e khama. ³⁹Dxáwa tc'ēean kòo tcàà cgae me ne i ko kúúga q'aukagu me, a qgaè-kg'aikagu me, a kg'ámá ba koe xùbúan tcg'òókagu me, a ko khóá tòòm-tom me, a qháése guu me tama. ⁴⁰Ra kò Tsari xu xгаа-xgaase-kg'ao xu dtcàrà, xhàia xu gha guu u ka, igaba xu kò tààè,” témé.

⁴¹Me Jeso ba xoa a máá: “Oo, tsóágase dtcòm úú tamas qhàò sa gáé ncēe sa! Nta noo x'aèa ne Ra gha gaxao cgoa hãa a qád-tcao máá tu u? Tsarim cóá ba ncēe koe óá!” témé. ⁴²Cóám ko hàà koe ga i ko dxáwa tc'ēean gómankg'ai koe xàbua qáú me, a i a qgaè-qgae-kg'ai me. Kam ko nxáaska Jeso ba dxáwa tc'ēean dqàè, a cóá ba qãèkagu, a ba a xòò ba máá me. ⁴³Ne kò wèé ne khòè ne Nqarim di kaian ka area.

Jeso ba ko gaia Gam dis x'oos ka kg'ui

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Eë ne wèea ne qanega ēem Jeso ba kúrúá zi gúú zi wèé zi ka area kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu birí a máá: ⁴⁴“Qãèse dxáà tcee ncēer ko birí xao o kg'uia ne: Khòèm dim Cóa ba gha hàà khòè ne tshàò q'oo

koe tcãàè,” témé. ⁴⁵Igaba xu kò ãem ko mée sa táá kóma q'ãa, gaxu koe i kò chómsea, táá xu gha kóma q'ãa a ka khama. A xu a kò ãe kg'uiua ne ko dùú sa mée sa tèèan bèe.

Dìí ba kaia?

(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

⁴⁶Si kò gaxu xg'aeku koe ntcoeku sa tãe, díina gaxu xg'aeku koe kaia hãa di sa. ⁴⁷Igabam kò Jeso ba tcáóa xu q'oo koe xu tc'èea hãa sa q'anaa, khamam kò cg'árém cóa ba sée, a Gam qàe koe tòò, ⁴⁸a ba a bìri xu a máá: “Dìim wèem ãe ko ncãem cóa ba Tiri cg'òèan koe qãese hàakagu ba ko Tíí tc'áró ga qãese hàakagu. Me ko díim wèem ãe ko Tíia qãese hàakagu Te ba ãe tséé Tea ba qãese hàakagu. Eë gaxao koe kaisase cg'áré ba gaxao ka kiam ga me e khama,” témé.

Eë gaxao cgoa ntcoeku tama ba gaxao xòè koe hàna

(Mk 9:38-40)

⁴⁹Me Johane xõa a máá: “Kaia Tseè, c'èem khòè ba xae kò bóò me ko Tsari cg'òèan cgoa dxãwa tc'èean xhàigu, xae kò sixae ka c'èem tama me e domka gatà hëèan cara me,” témé. ⁵⁰Igabam kò Jeso ba gam ka máá: “Táá cara me guu, ãe gaxao cgoa ntcoeku tama ba gaxao xòè koe hàna ke,” témé.

Jeso ba ko Jerusalema koe qõò (9:51–19:44)

Samaria dim x'áé ba ko Jeso ba qãese hàakaguan xguí

⁵¹Eëm ko Jeso ba nqarikg'ai koe sée a úúèm x'aèm ko cúú kam kò bìrise a Jerusalema koe qõò. ⁵²A ba a tséé-kg'ao xu tc'ãà a tsééa tcg'òò. Xu Samaria ne dim x'áé-coam koe sí tcãà, gúú zi xu gha kg'ónòda máá Me ka. ⁵³Igaba ne kò gaa koe hãa ne khòè ne táá qãese hàakagu Me, Jerusalema koem kò úú-kg'aia khama. ⁵⁴Eë tsara ko xgaa-xgaase-kg'ao tsara Jakoboa tsara Johanea tsara ncëes gúú sa bóò ka tsara ko máá: “X'aigàè, nqarikg'ai koe guuam c'ee ba tsam gha tcii, me hàà cg'òo ne sa Tsi ko tc'èe?” témé. ⁵⁵Me Jeso ba ntcèè a dqàè tsara a.^b ⁵⁶Xu kò *Jeso ba hëé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hëéthëé xu* c'èem x'áém koe qõò.

Nqoana khòèan Jeso ba ko xùri kg'oana a

(Mt 8:19-22)

⁵⁷Eë xu dàòm q'oo koe hãa a ko qõò kam ko c'èem khòè ba bìrí Me a máá: “Eë Tsi ko sí qgáì wèè koer gha xùri Tsi,” témé. ⁵⁸Me Jeso ba xõa

b 9:55 C'èe zi tcgãya zi Gerika di zi ncëe xùri ko kg'uiuan úúa: “a máá: “C'úúsea tsao hãa, dùútsa tc'èem di tsao ii sa. ⁵⁶Khòèm dim Cóa ba hàà tama, hààm gha khòèan kaakagu ka, igabam hààraa, hààm gha kgoara a ka,” tam mée.”

me a máá: “Círí nea gaan di haéan úúa, i tsarán gaan di nquuan úúa, igabagam Khòèm dim Cóa ba tòò tcúúm gha qgái úú tama,” témé.

⁵⁹Me kò Jeso ba c'ëem khòè ba birí a máá: “Xùri te,” témé. Igabam ko gaam khòè ba máá: “X'aigaè, kg'aia qāà te nakar síí tirim xòò ba kg'ónò,” témé.

⁶⁰Me Jeso ba birí me a máá: “Eē x'óóa hāa ne guu naka ne gane dian ēē x'óóa hāa kg'ónò, igaba tsáá qōò naka tsia síí Nqarim di x'aian ka xгаа-xгаа,” témé.

⁶¹Me kò c'ëem khòè ba gataga máá: “Xùri Tsir gha, X'aigaè, igaba qāà te nakar kg'aia síí x'áéa te di ne khòè ne x'áè,” témé. ⁶²Me Jeso ba xǒa me a máá: “Eēm tshoa-tshoa a ko xhàrà koe gha kabise a kháóka bóòm khòè ba Nqarim di x'aian kg'ano tama,” témé.

Jeso ba ko 72 xu khòè xu tsééa tcg'òó

10 ¹Ncēē zi gúú zi qāā q'oo koem kò X'aigam *Nqari* ba 72 xu khòè xu nxará tcg'òó, a ba a cam-cámse tsééa tcg'òó xu, tc'āà xu gha a ēem ko hàà Gabá qōò xu x'áé-dxoo xu koe hēē naka qgái zi koe hēéthēē qōò ka. ²A ba a birí xu a máá: “Tcuuè gha gúúa ne kái i, igaba i tséé-kg'aoan cg'orò o. Ke xao *Nqarim ncēē* tcuùs dim X'aiga ba dtcàrà nakam tséé-kg'aoan tsééa óá naka i hàà tcuù. ³Qōò xao. *Igaba* bódò, Tíí Ra ko ghùu-coan khama ma ncuutshaan xg'aeku koe tsééa úú xao o sa. ⁴Táá méé xao qgóá ga kana dtcòbèan ga kana nxàboan ga igaba sēē guu, naka táá cúí khòè ga dàdan q'oo koe tsgám guu.

⁵“Nquum ēē xao ga ko gaam q'oo koe tcāà ba, ndakam ga igaba, méé xao kg'aia máá: ‘Tòókuan méé i ncēem nquum cgoa hāa,’ témé. ⁶Tòókuan dim khòèm kò gaam nquum q'oo koe x'āèa ne i gha gaxao di tòókuan gam cgoa hāa. Eēta i kò ii tama ne i gha gaxao di tòókuan kabise cgae xao o. ⁷Eēm nquum koe méé xao hāa, naka xaoa wēēs tc'òos ēē ne ko máà xao o sa tc'òó naka kg'āà, tséé-kg'ao ba gam di tsééan di surutan ka kg'anoèa hāa ke. Táá méé xao nquu xu koe kg'ama qōò te guu.

⁸“X'áé-dxoom ēē xao ga ko tcāàm koe, ndakam ga igaba, ne ko qāèse sēē xao o ne méé xao ēē ko cookg'aia xao koe tòòès wēē sa kg'ama tc'òó. ⁹Tsàako ne méé xao kg'òèkagu, naka xaoa khòè ne birí naka máá: ‘Nqarim di x'aia nea cúù cgae tua,’ témé. ¹⁰Igaba x'áé-dxoom wēém ēē xao ko tcāàm koe ne kò khòè ne qāèse sēē xao o tama ne méé xao x'áéan xg'aeku koe tcāà naka máá: ¹¹‘Gatu dim x'áé-dxoom di tsharà a ncēē nqàrèa xae koe hāa a, xae ko qāè-qāè cgae tu u, igaba méé tu q'ana, Nqarim di x'aia nea cúù cgae tua sa,’ témé. ¹²Birí xao or ko, xgàrakuan dim cam kam gha ncēem x'áé-dxoo ba Sodomam ka kaisa xgàrakuan hòò.

X'áé-dxoo xu komsana tama xu

(Mt 11:20-24)

¹³“Cg'āè i gha ii tsáá ka Korasineè! Cg'āè i gha ii tsáá ka Betesidaè! Are-aresa zi x'ái zi ncēē ko gatu koe kúrúèa zi kò Ture hēē naka Sitone

hēéthēé koe kúrúea hāa ne ne ga kò ncīse gane di chībian koe tcóosea, a saka di qgáían hāa, a tháúan tēgáusea hāa. ¹⁴Igabar ko bìrí tu u a ko máá: Xgàrakuan òm cáím ka i gha Ture hēé naka Sitone hēéthēé gatu ka subuse xgàràè, témé.

¹⁵“A ncēe tsáá ka, Kaperenaume tseè, nqarikg'ai koe tsi gha ghùì a úúè, **ta tsi gáé tc'ēea?** Nqāaka tsi gha xòòè, x'óóa ne khòè ne òm qgáím koe.

¹⁶**Me Jeso ba nxāaska Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá:** “Wèém ēe ko gaxao komsana xao o ba ko Tíía komsana Te, me ko gataga ēe ko xguì xao o ba Tíí ga Ra xguì. Me ko ēe ko Tíía xguì Te ba ēe tsééa óága Tea ba xguì,” témé.

¹⁷Xu gaxu khòè xu 72 xu qāè-tcaoase kàbise a máá: “X'aigaè, dxāwa tc'ēean igaba i ko komsana xae e, Tsari cg'òèan cgoa xae kò ko dqàè e ne,” témé.

¹⁸Me xoa xu a máá: “Satana bar kò bóda me kò túú-tebem khama ma nqarikg'ai koe guu a ko tcheè. ¹⁹Bòd, qaria ner máá xaoa, cg'aoan hēé naka xg'árian hēéthēé xao gha náà cgoa di i. A Ra a gataga qarian máá xaoa hāa, **dxāwam** gaxao òm cg'òo-kg'aom di qarian wèé xao gha tàà cgoa a. I cuiskaga cúí gúù ga thòd-thòo xaoa hāa tite. ²⁰Cg'āè tc'ēean ko komsana xao o domka méé xao táá qāè-tcao guu, igaba méé xao gaxao di cg'òèa nea nqarikg'ai koe góáèa domka qāè-tcao,” témé.

Jeso ba ko Xòd ba qāè-tcaoa máá

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹Eēm x'aèm kam kò Jeso ba Tcom-tcomsam Tc'ēem di qāè-tcaoan ka cg'òè cgaeèa, a máá: “Dqòm Tsiir ko, Aboè, X'aiga Tsi nqarikg'ai hēé naka nqòómkg'ai hēéthēé di Tsi, ncēe zi gúù zi Tsi kò tc'ēega ne hēé naka xgaa-xgaasea hāa ne hēéthēé chóm-kg'aia hāa, a Tsi a kò cg'aré ne cóa ne x'ái zia hāa khama. Eè, Aboè, ncēea Tsi kò ma ncàma hāa ga a khama.

²²“Wèé zi gúù zi Ra Tirim Abom ka máàèa, i cúí khòè ga Cóám dìi ii sa c'úua hāa, Xòòm oose, kana i cúí khòè ga Xòòm dìi ii sa c'úua hāa, Cóásem oose, naka wèém ēe Cóám ka nxárá tcg'òèa ba hēéthēé e,” témé.

²³Me Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu koe kàbise a dxùukg'ai za bìrí xu a máá: “Ts'ee-ts'eekg'aièa ia tēgáían ēe ko gaxao ko bóò zi gúù zi bóò o, ²⁴bìrí xao or ko khama, kái porofitian hēé naka x'aiga xu hēéthēea kò bóò kg'oana ēe xao ko gaxao bóò sa, igaba i kò táá bóò si; a kò kóm kg'oana ēe xao ko gaxao kóm sa, igaba i kò táá kóm si,” témé.

Qāèm khòem Samaria di ba

²⁵Me kò gaa x'aè kaga c'ēem x'áè q'āa-kg'ao ba tēe a Jeso bam kúrúea bóò kg'oana khama máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, dùù sa ra gha kúrúea chòò tamas kg'òè sa hòd?” témé. ²⁶Me Jeso ba tēè me a máá: “Dùù sa

Moshem di x'áèan koe góàa? Nta tsi ko ma kóma q'ãa a?" témé. ²⁷Me gaam khòè ba xɔa Me a máá:

"X'aigam tsarim Nqari ba méé tsi wèé tcáóa tsi cgoa hée,
naka wèé kg'òèa tsi cgoa hée,
naka wèé qaria tsi cgoa hée,
naka wèé tc'èea tsi cgoa héethée
ncàm,

naka tsia gataga thée
èe tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma
tsáá ka c'èe ba
ncàm,"

témé. ²⁸Me bìrí me a máá: "Qàèse tsi xɔara hãa. Kúru ncèe gúua ne naka tsia gha kg'òèan hòò," témé. ²⁹Igabam kò gabá tchànóm iise bódè kg'oana khamam kò Jeso ba tèè a máá: "Kháé tíí ka c'èe ba dìí ba?" témé.

³⁰Me Jeso ba xɔa me a máá: "C'èem khòè ba kò Jerusalema koe guu a ko Jeriko koe qòò, a ba a kò ts'ãà-kg'ao xu cgoa qòòa xg'ae, xu qgáa ba xhùu me, a xg'ámá cg'òos q'oo koe xg'ám me, a xu a guu me a qòò.

³¹"I kò kúruúse me c'èem peresiti ba c'úúase ko gaam dàòm cgoa hàà. Èem ko gaam khòè ba bód kam kò nxãa a c'èe xòèan dàòm di sèè a nqáé.

³²"Me kò gatà thée tempelem koe ko hùim khòè ba^c gaam qgám koe hàà, a èem ko gaam khòè ba bód ka gaam caum cúim cgoaga nxãa a c'èem xòèm dàòm di ba sèè a nqáé.

³³"Igabam kò Samaria dim khòèm c'èe ba gaam dàòm ga ba sèè a ko qòò, a gaam khòè ba hàà sao-xg'ae. A èem ko bód me ka thòò-xama máá me, ³⁴a ba a síí cgae me a gaa zi chibi zi nxúian hée naka gòéan héethée ka ntcáá cgae a tcám zi, a ba a gam dim donghim koe qábikagu me, a cg'láè-nquum koe úú me, a ba a síí gaa koe q'òé me.

³⁵"Èè i ko q'uu kam kò qano mari tsara tcg'òó a cg'láè-nquu-kg'ao ba màá, a máá: 'Q'òé me, kháóar ko síí kabise ner gha wèé gúuan èe tsi tsééa máá mea koe hàà suruta tsi ke,' témé."

³⁶Me Jeso ba tèè me a máá: "Ts'ãà-kg'ao xu ka xg'ámmeàm khòè ba kò hàà cgae xu khòè xu nqoana xu ka tsi ko ntama ma tc'èe? Gam ka c'èem iise sèè mea ba ndaka baa?" témé. ³⁷Me máá: "Èè thòò-xama máá mea me e," témé.

Kam ko Jeso ba bìrí me a máá: "Qòò naka tsia síí gatà hée thée," témé.

Jeso ba ko Maria sara Mareta sara dàra

³⁸Jeso ba hée naka Gam di xu xgae-xgaase-kg'ao xu héethéea ko dàòm koe hàna a ko qòò kam kò c'èem x'láé-coam koe hàà, si kò Mareta ta ko

c 10:32 Gerika sa ko máá: "Lefi dis qhàds òòm khòè ba" témé.

ma tciìès khòè sa gas dim nquum koe qāèse hààkagu Me. ³⁹Mareta sa kò qōe sa úúa Maria ta ko ma tcièè sa. Si kò Maria X'aigam Jesom nqàrè-kg'am koe ntcōóa-ntcōe, a ko Gam di zi xгаа-xгаа zi komsana. ⁴⁰Igabagas kò Mareta sa kái tsééan ka xáèèa, khamas kò Jesom koe hàà a máá: “X'aigaè, tíí qōes ka Tsi gáé c'èe gúù mée ta ga hãa? Guu tes ko ra ko cúisega tsééa máá tu u ka. Bìrì si nakas hàà hùì te,” témé.

⁴¹Me X'aigam **Nqari** ba xoa si a máá: “Maretaè, Maretaè, kái zi gúù zi ka si ko tc'èe-tc'èese a ko xhōe-xhōese, ⁴²igabas ko cúis gúù sa qaase, si Maria sa qāès gúù sa nxárá tcg'òóá máásea hãa, si ncées gúù sa gas koe séèa kabìè tite,” témé.

Jeso ba ko còrèan ka xгаа-xгаа

(Mt 6:9-13; 7:7-11)

11 ¹C'èem cáím kam kò Jeso ba c'èem qgáim koe hãa a ko còrè. Eëm ko còrèa xg'ara kam kò Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu ka c'èe ba bìrì Me a máá: “X'aigaè, xгаа-xгаа xae e còrèa ne, èem ko ma gataga Johane gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu ma xгаа-xгаа a khamaga ma,” témé. ²Me Jeso ba bìrì xu a máá: “Còrè xao kò ne mée xao máá:

‘Sita ka Xōò Tseè,
Tsari cg'òèan mée i dqòmè.
Tsari x'aian mée i hàà.

³Sita dis tc'òos wèè cáím di sa
wèè cáím ka máà ta a.

⁴Naka qgóóá máá ta a chìbia ta,
sita igaba ta ko wèém
èe sita koe chìbian kúrúá hãa ba qgóóá máá ke.

Naka Tsia táá kúrúá bóòkuan koe tcéèa úú ta a guu,' témé,” tam mée.

⁵Me gaa koe guus ka Jeso ba bìrì xu a máá: “C'èem-kg'ám kam gaxao ka c'èe ba tcárà ba úúa, a ba a ntcúú nqàè ka síí cgae me, a bìrì me a máá: ‘Tíí tcáràè, nqoana xu péré xu cgòbè te, ⁶tíí tcáràm dàò koe hàna ba ncāa hàà cgae te, ra cúí gúù ga úú tama máà mer gham tc'òó o ke,’ témé. ⁷Me nxāaska èe nquum q'oo koe hàna ba xoa a máá: ‘Táá xhōekagu te guu, nquu-kg'ám ba tcēekg'amsea, ra x'ómā cóáa te cgoa, khama ra cuiskaga tēe naka máà tsi xua hãa tite ke,’ témé. ⁸Bìrì xao or ko, tēm gha a tcg'òó xu, gam dim tcárà me e domka. Nxāa tama ko ii nem gha tēe a èem dtcàràèa hãa sa kúrú, **gam dim tcárà ba** kò saucgae tamase téé-kg'am me a dtcàrà me si khama.

⁹“Ra ko bìrì tu u a ko máá: Dtcàrà tu, máàè tu gha ke, qaa tu, hòò tu gha ke, **nquu-kg'ám ba** tu xg'ám-xg'am, xgobekg'ama tu gha máàè ke. ¹⁰Díím wèém èe ko dtcàrà ba ko máàè, me ko wèém èe ko qaa ba hòò, me gha wèém èe ko nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am ba xgobekg'ama máàè khama.

¹¹“Ndakam xõo ba gha gam dim cóám kòo x'au ba dtcàrà me ne, x'aùm téé-q'oo koe cg'ao ba máà me? ¹²Kana xg'ári ba máà me, tc'ubi bam kòo dtcàrà me koe? **Kàà me e.** ¹³A ncèè gatu ncèè cg'àè tc'èe ii tu kòo qàè aban gatu di cóán máà q'ana hãa ne ba gha nxãaska **gatá ka** Xòòm nqarikg'ai di ba ãe kòo dtcàrà Me ne nta noose nqáéa hãase Tcom-tcomsam Tc'èe ba máà?” tam ma tèè.

Jeso ba ko dxāwa tc'ēean ka kg'ui

(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

¹⁴Jeso ba kòo nqóbóm khòèm koe dxāwa tc'ēean xhàigu. Eè i ko dxāwa tc'ēean tcg'oa kam kòo gaam khòèm èe kòo kg'ui tama ba kg'ui, zi xg'ae zi gaa koe kòo hàna zi kaisase are. ¹⁵Igaba ne kòo c'èe ne máá: “Dxāwa tc'ēean dim x'aigam Belesebulem di qarian cgoam ko dxāwa tc'ēean xhàigu,” témé.

¹⁶Ne c'èe ne qgóó Me ne gha qgáian qaa ka dtcàrà Me, **are-aresas** x'áís nqarikg'ai di sam gha x'ái ne sa. ¹⁷Jeso ba kòo gane di tc'ēean q'ana khamam kòo bìrí ne a máá: “Eè q'aara hãas x'ais wèè sa gha kaà, me èe q'aa-q'aasea hãam x'áé ba gaicara hãa tite. ¹⁸A ncèè satanam kòo gaam ka q'aara hãa ne i gha kháé nxãaska ntama x'aian hãa? Ncèè gatu ko máá, Belesebulem ba qarian máà Tea ra ko dxāwa tc'ēean gaan cgoa xhàigu, témé ne. ¹⁹A ncèè Tíí kòo Belesebulem di qarian cgoa dxāwa tc'ēean xhàigu, ne ia ko gatu di khòèan díim cgoa xhàigu u? Gaa domkaga ne gha gaxao di ne khòè ne x'ái, èe xao ko kg'ui sa tseegu tama sa. ²⁰Igaba ncèè Tíí kòo ko dxāwa tc'ēean Nqarim dim tshàum cgoa xhàigu, nes ko nxãa sa x'ái, Nqarim di x'aia nea gatu koe hààraa sa.

²¹“Ncèè qarim khòèm ncõo gàba zi úúam kòo ko gam dim nquu ba kòre ne i ko gam di gúùan qàè qgáì koe hãa. ²²Igaba qarian ka tàà meam káí zi ncõo gàba zi dim kòo hàà a ko x'áà me nem ko tàà me, a gam di zi ncõo gàba zi èem kòo dtcààsea hãa zi xhùu me, a ba a èem ko sèè cgae mea zi gúú zi q'aa-q'aa. ²³Eè Tíí cgoa hãa tama ba, Tíí cgoa tééa q'aumanakua, me gataga èem Tíí cgoa xg'ae-xg'ae tama ba ko tsaj-tsajia q'aa.

Dxāwa tc'ēean di kàbisea ne

(Mt 12:43-45)

²⁴“Eè i ko dxāwa tc'ēean khòèm koe tcg'oa ne i ko c'òò qgáian koe qòò, a sãa i gha qgáian qaa, a ncèè hòò o tama i kòo hãa ne i ko nxãaska bìrìse a máá: ‘Tirim nquum èer guua hãam koer gha kàbise,’ témé, ²⁵a èe i kòo hàà nquu ba bóò me káà gúú ii, a xgàia q'ano-q'anoèa, a qàèse kg'ónòèa, ²⁶ne i ko nxãaska qòò a síí 7 tc'ēean sèè a hàà cgoa, gaan nqáéase cg'áè e, i hàà tcàà a i a gaa koe x'áè. Si èem khòèm dis téé-q'oo sa hàà kaisase cg'áè kg'aiaka dis ka,” tam méé.

Tseegu di ts'ee-ts'eekg'aikua ne

²⁷Eēm ko Jeso ba ncēeta mééa xg'ara kas ko khòè sa xg'aes q'oo koe guu a q'aua kg'ui a Jeso ba bìrí a máá: “Ts'ee-ts'eekg'aièa saa khòès ēe ábà Tsia sa, naka bílan ēe Tsi coma hãa hēéthéé e,” témé.

²⁸Me Jeso ba x̣o si a máá: “Tseegukaga, igaba ēe Nqarim di kg'uiian ko kóm a ko ēe i ko méé khama hēé nea kaisase ts'ee-ts'eekg'aièa ne ne e,” témé.

Cg'ãè caus qhàò sa ko x'ái sa qaa

(Mt 12:38-42)

²⁹Eē zi ko khòè ne di zi xg'ae zi càuse kam ko Jeso ba tshoa-tshoa a máá: “Ncēes qhàò sa cg'ãè cau si i, a ko **are-aresas** x'ái sa qaa. Igabas cúís x'áis ga sa x'áièa hãa tite, Jonam dis x'áis cúís oose. ³⁰Eēm xg'ao ma Jona ma Nínefe di ne khòè ne koe ma x'ái sa ii, khamagam gha ma khòèm dim Cóa ba ma ncēes qhàòs koe x'ái sa ii khama. ³¹X'aigas Sheba di sa gha xgàrakuan dim cárn ka ncēes qhàòs di khòèan cgoa tēe a tée, a gha chibi-chibi a xgàra si, nqōóm chòò-q'oo koes kò guu a ko hàà Solomonem di tc'ēegan komsana khama. Igaba bódò, Solomonem ka kaia hãa ba ncēeska ncēe koe hàna. ³²Xgàrakuan dim cárn ka xu gha khòè xu Nínefe di xu tēe a tée, a gha ncēes qhàò sa chibi-chibi a xgàra. Jonam di xgaa-xgaan koe xu kò guu a gaxu di chibian koe tcóóse khama. Me ncēeska Jonam ka kaia hãa ba ncēe koe hàna,” tam méé.

Cgáé-q'oom dis x'áà sa

(Mt 5:15; 6:22-23)

³³**A ba a máá:** “X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúù sa ga dàò a gãbas cgoa xoaba-kg'ai si ba káà me e, kana gãbas ka nqãaka tòò si ba, igabam gha tée-q'ooa sa koe tòò si, ne gha nxãasega ēe ko nquum q'oo koe tcãà ne x'áàn hòò. ³⁴Tsarim tcgáí ba tsarim tc'áróm dim x'áà me e. Tsarim tcgáím kò qãè e, nem wèém tc'áróm tsari ba x'áàn ka cg'oèa. ³⁵Gaa domka méé tsi bóò naka i tsáá koe hàna x'áàn táá ntcùú sa ii guu. ³⁶Khama nxãaska ncēè wèè cgáé-q'ooa tsi kò x'áàn ka cg'oèe cgaee, i cúí xòèa tsi ga ntcùús q'oo koe hãa tama, nem wèém cgáé-q'oo ba x'áàn úúa, ncēes ko ma x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúù sa ma tsáá koe ma kaisase ma x'áà khamaga ma,” tam méé.

Jeso ba ko Farasai xu hēé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hēéthéé dqàè

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

³⁷Eēm ko Jeso ba kg'uia xg'ara kam ko c'ēem Farasai ba dtcàrà Me, síím gha tc'óò cgoa me ka. Me kò Jeso ba tcãà a síí tafolem koe ntcóò cgoa me, tc'óò cgoa mem gha ka. ³⁸Igaba ēem ko Farasai ba bóò q'áa, Jesom ko

xg'aà tshàu tamase tc'óó sa kam kò are. ³⁹Me X'aigam **Jeso** ba bìrí me a máá: “Gaxao Farasai xao ko kubi zi hēé naka gàba zi hēéthēé zi ka qāá zi xg'aà, igabaga xao q'ooa xao koe xhùuku sa hēé naka cg'āè cauan hēéthēé ka cg'oè cgaèa. ⁴⁰Gaxao káá tc'ēe xaoè, ēe qāá sa kúrúa ba gáé gam q'ooa sa thēé kúrúa hāam tama baà? ⁴¹Igaba dùús wēés gābas q'oo koe hàna sa ēe dxàua ne khòè ne máà, naka xaoa gha nxāasega tchàa za hēé naka q'oo za hēéthēé q'ano ii.

⁴²“Haò, cg'āè i gha ii gaxao Farasai xao ka! Nqari ba xao ko tc'óoan ko xg'āò-xg'āò zi gúú zi^d koe cúís tshàu-q'oos dian tcg'dòó a máà khama, wèé zi tc'óo-kg'ám zi xhàràn di zi koe hēéthēé e. Igabaga xao ko Gam di qāèe qgóókuan hēé naka ncàmkuuan hēéthēé nxorè. Qaase i ko, ncēe sara gúú sara **cgáé sara** xao ga kò kúrúa hāa sa, igaba méé xao táá c'ēe zi nxorè guu.

⁴³“Haò, cg'āè i gha ii gaxao Farasai xao koe! Còrè-nquuan koe xao kaia zi ntcōó-q'oo zi ncàma hāa, naka x'ámágu di zi qgái zi koe tsgámku sa hēéthēé e.

⁴⁴“Haò, cg'āè i gha ii gaxao koe, x'áise tama zi tc'ám zi khama xao ii, ncēe khòèan ko kg'ama tc'amkg'aia zi koe, bòda q'āa zi tamase gāá zi,” tam méé.

⁴⁵Me kò x'áè q'āa-kg'aom c'ēe ba xoa Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, ēeta Tsi kòo méé ne Tsi ko sixae igaba còè xae e thēé,” témé.

⁴⁶Me Jeso ba xoa me a máá: “Gaxao x'áè q'āa-kg'ao xao igaba: Haò, cg'āè i gha ii gaxao koe, qómse xao ko khòèan qóm gúúan dcéekagu, igaba xao gaxao cúím tshàum gaxao dim kaga qgóó o tama.

⁴⁷Haò, cg'āè i gha ii gatu koe. Porofiti xu di zi tc'ám zi koe tu kò dqòm cgoaè xu gha zi gúú zi tshàoa tòó, ncēe gatu ka tsgōose ga xu ka cg'ōoèa xu. ⁴⁸Ncēes gúú sa xao ko nxàea tseegukagu, gaxao ka tsgōose ga xu kúrúa hāa tsééa ne. Porofiti xu xu kò cg'ōo khama, xao kò gaxu di tc'ámàn tshào. ⁴⁹Ncēes gúús domkam kò Nqari ba Gam di tc'ēegan koe máá: “Porofiti xu hēé naka x'áè úú-kg'ao xu hēéthēér gha gane koe tsééa úú, ne gha c'ēe-kg'áia xu cg'ōo, a c'ēea xu xgàra. ⁵⁰Gaa domkas gha ncēes qhàò sa nqóòm tshoa-tshoasea koe guu a ntcāàguèa c'áòan wèé xu porofiti xu di xòara máá, ⁵¹Abelem di c'áòan koe guu a síí Sakariam dian koe tcāà. Sakariam ncēe kò altara ba hēé naka còrè-nquu ba hēéthēé xg'aeku koe cg'ōoè ba. Eè, bìrí tu ur ko, qhàòs ncēe sa gha wèèan ncēe ga xòara máá.

⁵²“Haò, cg'āè i gha ii gaxao x'áè q'āa-kg'ao xao koe, q'āan di tc'ēean dim xgobekg'am ba xao séèa máásea. Gaxaoa kò gaxao ka táá tcāà, a xao a kò ēe ko tcāà ne xgàè-kg'am,” tam méé.

d 11:42 *tc'óoan ko xg'āò-xg'āò zi gúú zi* - Gerika sa ko cam hii-coa sara ka kg'ui, Naros koe cg'oè úú tama sara.

⁵³Eēm ko Jeso ba ěem qgám koe tcg'oa a ko qõd ka xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěé naka Farasai xu hěéthěé xu tshoa-tshoa a xgáèa tòd Me, a kái zi tēè-kg'ám zi qaa tcáo Me ko zi tēè Me, ⁵⁴Nxāasegam gha tshúú gúúan kg'ui xu chibi-chibi Me ka.

Jeso ba ko khòè ne q'āa-q'āa Farasai xu ka

(Mt 10:26-27)

12 ¹Gaa koes kò kaias xg'aes tcám-tcáms khòè ne di sa xg'aea hāa, ne kò xáèkua hāa i kòm ga káa a, kam kò **Jeso ba** Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu cgoa tc'āa a tshoa-tshoa a máá: “Farasai xu di péré gāé-gāean koe méé xao q'õésea hāa, ncēe qāè khòèan khama ko ma kúrúse igaba cg'āè cau xu. ²Wěés gúús ěe chómsea hāa sa gha xgòre-kg'aiè, si gha wěés tchòàs ěe chómsea hāa sa q'āase. ³Eē xao ko ntcúúan q'oo koe kg'ui sa gha x'àn q'oo koe kómse, si gha gataga ěe xao kòo nquuan q'oo koe c'am sa thěé nquuan tçobe koe nxāese.

Q'ádè gha ba

(Mt 10:28-31)

⁴“Tíí ka c'ěea tuè, bìrì tu ur ko, a ko máá: Táá **khòè ne** ěe ko tc'áró ba cg'õo, a ne a gaa koe guus ka kúrú ne gha gúú úú tama ne q'ád guu. ⁵Igabar gha bìrì tu u díí ba méé tu q'ád sa: **Nqarim** ěem kòo cg'õoa xg'ara ne ko chòd tamas c'ees dxāwam dis koe xaoa úú di qarian úúa hāa ba méé tu q'ád. Eè, bìrì tu ur ko, q'ád Me méé tu! ⁶A 5 tsarà zia gáé mari-coa tsara cgoa x'amáguè tama? Igabas cúís ga sa Nqarim ka c'urùèa hāa tite. ⁷I gataga wèè c'òðan tcúúa tu di ga nxáràèa. Ke táá q'ád guu, kái zi tsarà zi ka tu kaisase cgáé tu u ke.

Nxàea tcg'òóse sa hěé naka Kreste ba xõase sa hěéthěé e

(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸“Bìrì tu ur ko a ko máá: Dìím wèém ěe gha khòè ne cookg'ai koe Tíí ka nxàese bam gha Khòèm dim Cóa ba thěé Nqarim di xu moengele xu cookg'ai koe nxàea tcg'òó. ⁹Igaba dìím wèém ěe gha khòè ne cookg'ai koe xõase Te ba gha Nqarim di xu moengele xu cookg'ai koe xõaseè. ¹⁰Me gha wèém khòèm ěe ko Khòèm dim Cóm ka cg'lāèse kg'ui ba qgóóa mááè, igaba ěe gha Tcom-tcomsam Tc'ěem ka cg'lāè kg'uiian kg'ui ba cuiskaga qgóóa mááèa hāa tite.

¹¹“Igaba ěe ne kòo còrè-nquu xu koe hěé naka x'áèan di xu kaia xu koe hěé naka tc'āa-cookg'ai xu koe hěéthěé xõara máásean ka tcāa tu u, ne méé tu táá káise tc'ěe-tc'ěese guu, dùú sa tu gha nxàe sa, kana nta tu gha ma nxàe e sa, ncēm x'aèm kòo hàà ne tu gha nxàe tu gha sa máàè ke, ¹²Tcom-tcomsam Tc'ěe ba gha ěem x'aèm ka xгаа-xгаа tu u, dùú sa méé tu nxàe sa ke,” tam méé.

Oguàm khòem kàà tc'ëem dis sere-sere sa

¹³ C'ëem khòè ba kò ães xg'aes q'oo koe guu a Jeso ba birí a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, tí kím cgoa kg'ui nakam sitsam ka xòdm x'óóa guua zi gúú zi tí cgoa q'aa-q'aaku,” témé. ¹⁴ Igabam kò Jeso ba xoa me a máá: “Khòè tseè, díí na qarian máà Tea, gúua ner gha q'aa-q'aa tsao o di i?” témé. ¹⁵ Me **Jeso ba** birí ne a máá: “Bòd naka tua chiikuan koe q'óése, khòem dis kg'òè sa gúú zi kái zi ãem kàoa hãa zi koe hãa tama ke,” témé.

¹⁶ A ba a ncëes sere-sere sa birí ne a máá: “C'ëem khòem qguua kò hãa ba xg'ao hàna, gam dim xhàrànm kòo kái tc'òoan kúru ba. ¹⁷ Me tc'óóa ba koe tèèse a máá: “Dúú ra gha kúru? C'ëe qgái gar úú tama ka, tiri tc'òoan ner gha tòóa mááse e,” témé. ¹⁸ Kam ko máá: “Ncëea ra gha hée ga a: Tòóa máásean di xu nquu xu tiri xur gha kòbe a ra a kaia xu tshào, a tiri mabere cãan hée naka tiri zi gúú zi c'ëe zi héehtèè gaa koe tòó. ¹⁹ Ra gha **nxãaska** biríse a máá: “Qãè zi gúú zi wèè zi ãer ko qaa zir úúa hãa, kái kurian gha kg'òèkagu te zi. A ra a gha kg'òè sa thamkase sée, a gha tc'òó a kg'áà, a ra a qãè-tcaoa mááse,” témé. ²⁰ Igabagam ko Nqari ba birí me a máá: “Tsáá khòè tsi kàà tc'ëe tseè, ncëem ntcúúm ka tsi gha kg'òèa tsi sée cgaèè, ka zia gha nxãaska ãe tsi kúrua mááse hãa zi gúú zi dínn di ii?” témé. ²¹ Ncëea i gha ii ga a, dímm wèém ãe ko x'aia ba tòóa mááse ba Nqarim cookg'ai koe qguu tama,” tam **Jeso ba** méé.

Káise tc'ëe-tc'ëese sa

(Mt 6:25-34)

²² Me Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu birí a máá: “Gaa domkar ko birí xao o, a ko máá: Táá gaxao di kg'òèan ka káise tc'ëe-tc'ëese guu, dùú xao gha tc'òó kana dùú xao gha cgáé-q'ooa xao koe hãa sa. Kg'òè sa tc'òoan ka cgáé si i, me tc'áró ba qgáían ka cgáé me e ke. ²³ Kg'òè sa tc'òoan ka kaisase cgáé si i, me cgáé-q'oo ba qgáían ka kaisase cgáé me e. ²⁴ Hoaran bòd, xhàrà tama i hãa, a tcuù tama, a tc'òoan i gha tòóa mááse nquuan úú tama, gabàm ko Nqari ba xárò o. Tu gatu tsarán ka kaisase cgáé tu u. ²⁵ A gatu ka c'ëem díí ba gha kg'òèa ba di cáman koe káise tc'ëe-tc'ëesean ka cámm ba càù? ²⁶ Ncëes gúús cgl'arés kúru kaga tu ko tààè, ka tu koáé nxãaska dùúska c'ëe zi ka káise tc'ëe-tc'ëesea máá? ²⁷ Bòd, nta zi qãáka di zi x'aa zi ii sa, zi ko ma tsom sa; tsée tama zi hãa, a zi a gataga qgáían qgãéa mááse tama. Igabar ko birí tu u, **x'aigam** Solomonem ga ba kò gam di x'aian wèè koe ga ncëe zi x'aa zi ka c'ëea zi khama ma hãa tama. ²⁸ A ncèè Nqarim kòo qãáka di dcãan ncëe ko ncëe cámm ka hãa, a q'uua ka c'ëean q'oo koe xaoa tcãàè, nxãan ncëeta ma hãakagu, nem gha tseegukaga cgáése gatua hãakagu tu u, oo, gatu ncëe cg'aré dtcòmman úúa tuè?

²⁹ “Ke tu táá dùú sa tu gha tc'òó kana kg'áà sa qaa guu, naka káise tc'ëe-tc'ëese guu. ³⁰ Táá zi qhàò zi di nea ko wèè gúuan ncëe ga qaa, Me

gatu ka Xõòm ga ba ncêe gùùan tu ko qaa sa q'ana hãa. ³¹Igabaga méé tu kg'aika X'aigam Nqarim di x'aian qaa, naka tua gha ncêe zi gúú zi wèè zi thêé máàè.

Nqarikg'ai di qguùan ne

(Mt 6:19-21)

³²“Ghùu-coa tuè, táá tu q'ád guu, qãè-tcaokagu i ko gatu ka Xõò ba, Me gha ntcõó-q'ooan máà tu u ke. ³³Eè tu úúa hãa zi tu x'ámágu, naka tua gazi di marian dxàua ne khòè ne máà. Cg'ãa-cg'anase tama qgóán tu kúrúa mááse, **naka** nqarikg'ai di qguùan ncêe kàà tite **cgoa**, cúí ts'ãà-kg'ao kaga cúù-cuuse cgaeè tite e kana tcg'ãàn kaga tc'òòè tite e. ³⁴Eè tsari qguùan hãa koe i gha gataga thêé tsari tcáóan hãa khama.

Kókòda hãa xu qãà xu

³⁵“Tséé sa méé tu kg'ónòsea máána hãa, naka i gatu di x'áà-x'aa-kg'ai cgoa di gùùan ko kãru. ³⁶Gane ka q'òðse ba qãà hãa ne tséé-kg'ao ne khama ma, séèkuan dis kòès koe kò qòda hãa ba. Eëm ko hàà a ko nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am, ne gha kúúga xgobekg'ama máá me ne. ³⁷Eè xu qãà xu, ncêe gaxu ka q'òðsem ko hàà a hàà sao-xg'ae xu kókòda hãa xu ka i gha kaisase cgáé ii. Tseegukar ko bìrí tu u: Tsééam gha máá xu sam kg'ónòsea máána hãa, a gha tafolem koe ntcòo xu, a tsééa máá xu. ³⁸Eè gaxu ka q'òðsem kòo ntcúú ka hàà kana ntcúú nqáè ka igaba gha kókòda hãa xu qãà xua ts'ee-ts'ee'g'aièa. ³⁹Igaba méé xao ncêe sa q'ana hãa: Ncêe nquu ba kàoa hãam khòèm kò q'ana hãa ts'ãà-kg'aom ko dùútsa x'aè ka tcàà sa, nem ga kò táá gam dim nquu ba guu me khòeaèa hãa. ⁴⁰Ke méé tu gatu igaba kg'ónòsea hãa, Khòèm dim Cóa ba gha tcom tama tu hãam cáám ka hàà cgae tu u ke,” tam méé.

Tcom-tcomsa kana tcom-tcomsa tamam qãà ba

(Mt 24:45-51)

⁴¹Petere ba kò máá: “X'aigaè, ncêes sere-seres ncêe Tsi ko nxàe sa koáé sixae cgoa kg'ui, kana saa ko wèém khòèm cgoa kg'ui?” témé. ⁴²Me X'aigam **Jeso** ba xoa me a máá: “Kháé díí ba nxãaska tcom-tcomsa a tc'èegam qãà baa? Ncêe gam ka q'òðsem gha nquua ba di qarian máà ba, me qãè x'aè ka gaxu di tc'òoan máá xu ba. ⁴³Ts'ee-ts'ee'g'aièa baa èem qãà ba, ncêe gam ka q'òðsem ko hàà nem ko hàà sao-xg'ae me ko gatà hée ba. ⁴⁴Tseegukar ko bìrí tu u a ko máá: wèè zi gúú zi èem úúa hãa zi di qaria nem gha gam koe tòò. ⁴⁵Igabaga ncêe èem qãàm ko tcáóa ba q'oo koe bìríse a máá: “Tíí q'òò ba ãoa hãa a qháése hàà tite,” témé, a ba a tshoa-tshoa a c'èe ne qãà ne xg'ámku cgoa, a tc'òó a kg'áà a tshoa-tshoa a nqàre, ⁴⁶nem gha èem qãàm ka q'òðse ba tcom tamam hãam cáám ka hàà, c'úúam hãa x'aè ka, a ba a gha hàà xgàra me, a èe tcom-tcomsa tama ne cgoa xg'ae-xg'ae me.

⁴⁷“Qāàm ēe gam ka q'òðsem ko qaa sa q'ana hāa, igaba kg'ónòse naka kúrú si tama ba gha kái *tsaman* xg'ámmè. ⁴⁸Igaba ēem kúrú hāas domkam ko xgàràè sa c'ùùà hāam qāà ba gha cg'orò *tsaman* xg'ámmè. Wèém ēe káían máàèam koe i gha káían qaaè, ēe kaisase káían máàèam koe i gha gataga kaisase káían qaaè.

Jeso ba ko q'aa-q'aase sa óá
(Mt 10:34-36)

⁴⁹“Nqōómkg'ai koer gha hàà c'eean óá kar hààra, a kò gataga káíse ncàmaa, nxāakamaga i ga kò karukaguèa sa! ⁵⁰Tcguù-tcguuuku sa hàna tcguù-tcguuèr gha ko sa, gaas kar qgóòèa si gha nxāakg'aiga síí xg'ara. ⁵¹Nqōómkg'ai koer ko hàà tòókuan óá, ta tu gáé tc'èea? Bírí tu ur ko: nxāas tama si i, igabar ko q'aa-q'aase sa óága. ⁵²Ncèe koe guus ka ne gha 5 ne khòè ne cúím x'áém di ne q'aa-q'aaè, ne gha nqoana ne cáman cgoa táá kómku, i cáman táá nqoanan cgoa kómku. ⁵³Q'aa-q'aaè ne gha, me xòð ba cóám cgoa táá kómku, me cóá ba xòðm cgoa táá kómku, si xòð sa cóás cgoa táá kómku, si cóá sa gaas ka xòðs cgoa táá kómku, si c'ui sa c'uise-coas cgoa táá kómku, si c'uise-coa sa c'uises cgoa táá kómku,” tam méé.

X'aèm di zi x'ái zi
(Mt 16:2-3)

⁵⁴A ba a xg'ae zi bírí a máá: “Túú-c'òð sa tu kò bóð si ko cáms ko tcàà xòè za guu a ko qaò ne tu ko kúúga máá: ‘Tuu i ko sene,’ témé, i gataga ii. ⁵⁵Dtcèè xòè za guuam tc'áá ba tu kò bóð ne, tu ko máá: ‘Sene i gha kaisase kùrusa a,’ témé, i gataga ii. ⁵⁶Gatu khòè tu qàè khòèan khama ko ma kúrúse tuè! Nqōómkg'ai hēè naka nqarikg'ai hēéthéè koe gha kúrúse zi guú zi nxàe tu q'ana hāa, igaba tu dùús domka x'aèan di zi x'ái zi nxàean c'ùùà hāa?

Tsarim chibi-chibi-kg'aom cgoa qhàis koe dtcòmku ne
(Mt 5:25-26)

⁵⁷“Dùús domka tu cúíaga bóða tcg'òòá mááse tama qàè gúùan kúrúè gha a? ⁵⁸Eè ko chibi-chibi tsim cgoa, méé tsi wèè qaria tsi kúrú naka tsao xg'aen ntcóó naka ēes chibi sa nxàe nakas qanega tsao dàòm q'oo koe hāa a xgàrakuan dis qhàis koe síí ta ga hāase chòð. Nxāa tama kò ii nem gha xgàra-kg'aom tshàu q'oo koe tcàà tsi, me gha xgàra-kg'ao ba qáé-kg'aom tshàu q'oo koe tcàà tsi, tsi gha qáé-nquus koe tcààè. ⁵⁹Bírí tsir ko a ko máá: Cuiskaga tsi gaa koe tcg'oara hāa tite, a gha nxāakg'aiga síí ēe qaùà hāam mari-coa ba suruta,” tam méé.

Chìbian koe tcóósea ne

13 ¹Gaa x'aè ka ne kò c'èe ne khòè ne gaa koe hàna, ncèe kò Jeso ba Galilea di ne khòè ne ka bírí ne, ncèem kò Pilato cg'òòá hāa ne,

ēe ne kò ko dàòà-mááku zi kúrú x'aè ka. ²Me Jeso ba xòà ne a máá: “Gatu ko bóò ka nea kò ncēe ne Galilea ne, wèè ne Galilea ne c'ēe ne ka tshúú ne chìbi-kg'ao nea, ncēeta ne kò ma xgàrase ka? ³Bìrì tu ur ko, gatà i ii tama, igaba tu kò gatu di chìbian koe tcóóse tama ne tu gha wèèa tu ga gataga ma kaàkaguè. ⁴Kana tua ko ntama ma tc'ēe 18 ne khòè ne ncēe kò Siloame koe qádm nxǒá nquum ka cg'áé cgaèe ne ka, a cg'òòe ne, gatu ko bóò ka nea kò wèè khòèan ēe Jerusalema koe x'āèa hāa ka chìbiga nea? ⁵Bìrì tu ur ko, gatà i ii tama, igaba tu kò gatu di chìbian koe tcóóse tama ne tu gha wèèa tu ga gataga ma kaàkaguè,” tam méé.

Hìis tc'áróan kúrú tama sa

⁶Jeso ba kò nxāaska ncēes sere-seres ka bìrì ne a máá: “Khòè ba kò hàna a ba a faia dis hìi sa úúa, gam òm kg'om xhàrà m q'oo koe kò xhàràèa sa. Gaa koem kò síi ko tc'áróa sa qaa, igabam ko táá cúían ga hòò. ⁷Me nxāaska khòem gam òm xhàrà ba kò kòre ba bìrì a máá: ‘Bóò, nqoana xu kuri xu ra úúa a ko ncēe koe hàà a ko hàà ncēes hìis faia dis di tc'áróan qaa, igabagar cúían ga hòò tama. Ke xg'aoa tcg'òò si! Kg'amagas téé a ko gómán tséékagu ke!’ témé. ⁸Igabam kò khòè ba xòà a máá: ‘Tíí q'òòè, guu si gaicara cúím kuri ba nakar tshào qàò si naka c'aruan máá si. ⁹Ncēeko hààm kurim kas kò tc'áró kúrú ne i gha qàè e, igabagas kò kúrú u tama ne tsi gha nxāaska xg'aoa tcg'òò si,’ témé.”

Jeso ba ko Sabata òm cá m ka khòè sa qāèkagu

¹⁰Sabata òm cá m kam kò Jeso ba hāa a ko c'ēem còrè-nquum koe xgaa-xgaa. ¹¹Igabagas ko gaa koe khòè sa hàna, 18 kurian ko dxāwa tc'ēean ka nqorakaguèa hāa sa, a sa a kò qhúúsea, a cg'árés kaga tchoanàse tama. ¹²Eēm ko Jeso ba bóò si kam kò Gam koe tciia óá si a máá: “Khòè seè, tciia si koe si kgoaraèa,” témé. ¹³A ba tshàua ba tòò cgae si, si gaa x'aè kaga tchoanàse a sa a Nqari ba dqòm.

¹⁴Jesom ko Sabata di cá m ka kg'òèkagus gúús domkam kò còrè-nquum òm tc'āà-cookg'ai ba xgòà, a ba a khòè ne bìrì a máá: “6 cá m ne hàna khòèan ga tséé e, ke méé ne gaa cá m ka hàà naka nea hàà kg'òèkaguse, Sabata òm cá m ka tamase,” témé.

¹⁵Me kò X'aigam **Jeso** ba xòà me a máá: “Gatu qàè khòèan khama ko ma kúrúse tuè, a gatu ka c'ēem ga ba gáé cuiskaga Sabata òm cá m ka gam dis ghòè sa kana donghim igabaga xgàris koe kgoara hāa naka chùia úú me naka síi kg'áàkagu mea hāa tite? ¹⁶Ka sa gáé ga ncēes khòès Abrahamam ka cóáses, ncēe kò ncēeta noo kurian 18 seè a satanam ka qáèèa hāa sa, Sabata òm cá m ka táá kgoaraè ēe kò qáé sia hāas gúús koe?” tam méé.

¹⁷Eēm ko ncēes gúú sa nxàe ka i kò Gam di ncoe-kg'aoan saucgae, igabas kò wèès xg'aes ēe sa wèè zi gúú zi cg'áé zi ēem kúrú hāa zi qāè-tcaoa máá.

Mosetara dis h̄iis di cḡurian dis sere-sere sa
(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸Me Jeso ba t̄èe **ne** a máá: “Nqarim di x'aia nea nta ii? Dùús cgoa Ra gha nxará xg'ae e? ¹⁹Mosetara **dis h̄iis** dim cḡurim khama i ii, nc̄em kò khòè ba sèè a gam dim xháràm koe xhàrà ba. Me tsòm a ba a h̄ii sa kúrú, i kò nqarikg'ai di tsaràn hàà gaas **h̄iis** di nxāan koe nquuan kúrú,” témé.

Péré gāè-gāean dis sere-sere sa
(Mt 13:33)

²⁰Me gaicara t̄èe a máá: “Dùús cgoa Ra gha Nqarim di x'aian nxará xg'ae? ²¹Péré gāè-gāean khama i ii, nc̄es ko dxàes khòè sa sèè a kái péréan cgoa xg'ae-xg'ae e, i wèés pérés koe tséé, si gāe e,” tam méé.

Cg'árém nquu-kg'ám ba
(Mt 7:13-14, 21-23)

²²Eēm kò Jeso ba Jerusalema koe q̄òò kam kò x'áé-dxoo xu h̄éè naka x'áé-coa xu koe h̄ééth̄éè tc̄àà, a ba a ēem ko ma q̄òò khama ma xgaa-xgaa. ²³C'ēem khòè ba kò t̄èe Me a máá: “X'aigaè, a cg'orò ne khòè ne cúí ne ko hàà kgoaraè?” témé.

Me bìrí ne a máá: ²⁴“Wèè qaria tsi ga tséékagu naka tsia xgam-xgam nquu-kg'ám koe tc̄àà. Bìrí tu ur ko a ko máá: kái nea gha tc̄àà ne gha sa tc'ēe igaba ne gha tààè. ²⁵Eēm ko nquu-kg'ao ba t̄èe a ko nquu-kg'ám ba tc̄eekg'am x'aè ka tu gha tchàa za h̄aa, a tu a gha tshoa-tshoa a nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am, a kg'aea mááse a máá: ‘X'aigaè, nquu-kg'ám ba xgobekg'ama máá ta a,’ témé, igabam gha x̄oa tu u a máá: ‘C'úù tua raa ke tu tíí koe tcg'oa, gatu cg'l̄aè kúrú-kg'ao tuè!’ témé. ²⁶Tu gha tshoa-tshoa a máá: ‘Tsáá cgoa ta kò ko tc'òó a ko kg'áà, tsi kò ko gatá di x'áéan koe ga th̄éé xgaa-xgaa,’ témé. ²⁷Igabagam gha x̄oa a máá: ‘C'úù tua ra h̄aa, a guua tu h̄aa qgái ga c'úua, ke tu tíí koe tcg'oa, gatu wèè tu cg'l̄aè kúrú-kg'ao tuè,’ témé. ²⁸Abrahama ba h̄éé, Isaka ba h̄éé, naka Jakobe ba h̄éé, naka wèè porofitian Nqarim di x'aian koe hàna h̄ééth̄éé tu kò ko bóò nes gha kg'ae sa h̄éé nakas gāò x̄óò sa h̄ééth̄éé h̄aa, igabaga tu gha gatu tchàa za xaoa tcg'òòèa h̄aa. ²⁹Igaba ne gha khòè ne cáms ko tcg'oa xòè koe guu, ne c'ēe ne cáms ko tcheè xòè koe guu, ne c'ēe ne c'ēe xòèan nq̄óm di koe guu, a hàà x'aian Nqarim di koe ntc̄óó. ³⁰Igabaga méé tu q'áa, c'ēe ne ēe kháóka kò h̄aa nea gha tc'l̄àà di ne ii, ne gha c'ēe ne ēe tc'l̄àà di kò ii ne kháóka di ne ii,” tam méé.

Jeso ba ko Jerusalema ba th̄òò-xama máá
(Mt 23:37-39)

³¹Eēm x'aèm ka xu kò c'ēe xu Farasai xu Jeso ba hàà cgae, a bìrí Me a máá: “Nc̄em qgái ba tcg'oara guu naka Tsia c'ēe za q̄òò, Herote ba cg'òo

Tsi kg'oana ke,” témé. ³²Me Jeso ba x̣o xu a máá: “Qōò naka síí ãem círí ba bírí naka máá: ‘Dxāwa tc'ëea ner ko xhàiaagu, a Ra a ko khòè ne ncēm cáám ka hēé naka q'uu dim cáám ka hēéthēé qāèkagu, a Ra a gha Tiri tsééan nqoana dim cáám ka xg'ara-xg'ara,’ témé. ³³Gatà i ii igaba méér dàda te koe hāa ncēm cáám ka hēé, q'uu dim cáám ka hēé, naka q'uu dim cáám qāā q'oo dim cáám ka hēéthēé e. Porofitim ga Jerusalema ka tchàa za cg'ōò sa qāè tama khama.

³⁴“Oo! Jerusalemaè, Jerusalemaè. Tsáá porofitian ko cg'ōo tsi, a ãe tsáá koe i kò tsééa óàèa hāa ne ko nx̣án cgoa xao o tsi. Nta noose ra kò tc'ëea hāa, tsari cóá ner ga cúí koe xg'ae-xg'aea hāa sa, ães ko ma ghòrò sa tcgàmà sa dòm q'oo koe ma gas di ghòrò-coan ma xg'ae-xg'ae khama. Igabaga tu ko tc'ëe e tama. ³⁵Q'āa méé tu, Nqari ba gha Gam dim nquu ba guua máá tu u sa. Bírí tu ur ko, gaicara tu bóò Tea hāa tite a tu a gha nxāakg'aiga máá: ‘Èè ko X'aigam dim cg'ōèm cgoa hàà ba ts'ee-ts'ee kg'aièa hāa,’ témé,” tam méé.

Jeso ba Farasaim x'áé koe

14 ¹C'ëem cáám Sabata dim kam kò Jeso ba Farasai xu dim tc'āa-cookg'aim x'áé koe hàna, a ko tc'ōó, ka ne kò khòè ne qāèse bóò Me. ²Me kò kúúga x'òàa ba hēé naka c'óáa ba hēéthēé kò gāèa hāam khòè ba Jesom koe hàà. ³Me kò Jeso ba x'áè q'āa-kg'ao xu hēé naka Farasai xu hēéthēé tèè a máá: “Sabata dim cáám ka khòèan qāèkagua nea **x'úèan ka** kgoaraèa kana ia kgoaraèe tama?” témé. ⁴Igaba xu kò táá cúí gúú ga nxàe. Me kò Jeso ba khòè ba sèè, a qāèkagu, a guu mem qōò. ⁵Kam ko bírí xu a máá: “Ncèè gaxao ka c'ëem kò cóá ba úúa kana ghòè ba, me Sabata dim cáám ka tsàùm q'oo koe cg'áéa tcàà, ne ba síí tcg'òò mea hāa tite?” témé. ⁶Igaba xu kò ncèes gúús ka táá kgoana a x̣o Me.

⁷Eèm ko Jeso ba bóda q'āa, cg'áè-kg'ao ne ko ma kaia zi ntcōó-q'oo zi koe ma ntcōó sa, kam kò ncèes sere-sere sa bírí ne a máá: ⁸“Èè tsi kò c'ëem khòèm ka séèkuan dis kōès koe tciièa hāa ne táá kaia zi ntcōó-q'oo zi koe ntcōó guu, c'èedaokam gha c'ëem khòèm tsáá ka kaisase tcom-tcomsa ba thée tciièa hāa ke. ⁹Gatà i kò ii nem gha ãe tcii tsoa hāa ba hàà, a bírí tsi a máá: ‘Ncēm khòè ba tsaris ntcōó-q'oo sa máá,’ témé, tsi gha saucgae, a gha nxāaska tshoa-tshoa a cg'árés ntcōó-q'oo koe síí ntcōó. ¹⁰Igaba ãe tsi kò tciièa hāa ne, cg'árés ntcōó-q'oo koe ntcōó, nakam gha nxāasega ãe tcii tsia hāam kò ko hàà ne bírí tsi naka máá: ‘Tíí tcáràè, còoka hànas ntcōó-q'oo koe ntcōó,’ témé, naka tsi gha nxāasega cg'áè-kg'ao ne tsáá ka c'ëe ne cookg'ai koe tcom-tcomsakaguè. ¹¹Wèèm ãe ko kaikaguse ba gha cg'áré-cg'areè, me gha ãe ko cg'áré-cg'arese ba kaikaguè khama,” tam méé.

¹²Me Jeso ba nxāaska ãe kò tcii mea hāam khòè ba bírí a máá: “Èè tsi kò dòs koaba, kana dqòda di tc'ōoan di sa ko kúrú, ne méé tsi táá tsáá

tcàrà ne, kana tsáá qōe ga ne, kana tsari ne qhàò ne, kana tsáá ka c'ēea ne ēe qguà ne igaba tciì guu. Gatà tsi kò ko hēé ne, ne gha gane igaba thēé dòàn kúrú a gha tciia úú tsi, a síí ēe tsi kúrúa máá nea hãa sa suruta kabi tsi ke. ¹³Igaba ncēe dòà sa tsi kò kúrúa hãa ne méé tsi dxàua ne khòè ne hēé, nq̄ara ne hēé, ts'fiko ne hēé naka káà tçgáí ne hēéthēé tciia óá, ¹⁴naka tsia gha nxāasega ts'eekg'ai ii, c'ēe gúú gaan cgoa ne gha suruta kabi tsi ne úú tama khama, a tsi a gha tchàno ne khòè ne ko x'ooan koe ghùìe x'aè ka suruta kabiè,” tam méé.

Dòas dis sere-sere sa

(Mt 22:1-10)

¹⁵Eē kò Gam cgoa ntcōe xu ka c'ēm ko ncēs gúú sa kóm kam kò Jeso ba birí a máá: “Ts'eekg'ai me e gha ii, ēe gha ko dòas Nq̄arim di x'aian dis koe tc'òó ba!” témé.

¹⁶Me **Jeso ba** xoa me a máá: “C'ēm khòè ba kò hãa, kaias dòà sa kò kúrú, a kái ne khòè ne tciia óá ba.

¹⁷“Eēs dòas di x'aè kam ko gam dim qāà ba tsééa úú, síím gha ēe kò tciìe hãa ne birí a máá: ‘Wèé zi gúú zia kg'òndèa hãa ke tu hàà,’ témé ka. ¹⁸Igabaga ne ko wèéa ne ga cúíta méé a tshoa-tshoa a c'ēe zi tséé zi ka ne ma qgóóa tòòèa sa nxàe. Tc'āà di ba kò máá: ‘Ncāar xhàrà ba x'ámá, qòò méér naka síí bóò mes gúú si i, ke cgómna kg'aika qāà te,’ témé. ¹⁹Me c'ēe ba máá: ‘Ncāar 5 xu ghòè xu jokoan di xu x'ámá, a ncēer ii ka ko síí kúrúa bóò xu, ke cgómna kg'aika qāà te,’ témé. ²⁰C'ēm igabam kò máá: ‘Khòè sar kabasega sèèa hãa, khamar síí tite,’ témé.

²¹“Me qāà ba kabise a hàà ncēe zi gúú zi gam ka q'òðsem koe xàà. Me kò x'áé-kg'ao ba xgòà, a gam dim qāà ba birí a máá: ‘Qhàé naka tsia x'áé xu koe hēé, naka x'áé tcúú xu koe hēéthēé síí, naka tsia síí ēe dxàua ne hēé, ēe nq̄ara ne hēé, ēe káà tçgáí ne hēé, naka ts'fiko ne hēéthēé, sèé naka ncēe koe óá,’ témé. ²²Me **gaa koe guus ka** qāà ba máá: ‘Tíí q'òðè, ēe tsi nxàea hãa sa kúrúsea, igabaga i qanega ntcōó-q'ooan hàna,’ témé.

²³“Me nxāaska qāam ka q'òðse ba birí me a máá: ‘Dàò xu koe hēé naka x'áéan xg'aeku di xu dàò-coa xu koe hēéthēé qòò naka tsia kúrú ne naka ne hàà, nakam gha nxāasega tirim nquu ba cg'oè. ²⁴Birí tu ur ko, ēe kò tciìe hãa xu khòè xu ka cúím ga ba tiris dòas di tc'òoan xàma hãa tite!’ témé,” tam Jeso ba méé.

Xgaa-xgaase-kg'ao ba kúrúa ne

(Mt 10:37-38)

²⁵Zi kò kaia zi xg'ae zi Jesom cgoa qòò. Me kabise a birí ne a máá: ²⁶“Ncēe c'ēm **khòèm** kò Tíí koe hàà kg'oana, igabam kò xòò ba, kana xòò sa, kana gam dis khòè sa, kana gam di cóá ne, kana káíkhoa ba, kana qōea ba ga igaba hòre tama, kana gam di kg'òèan igaba hòre tama

nem cuisikaga Tirim xгаа-xгааse-kg'ao ba ii tite. ²⁷Díím wèém ěe gam dim xgàù hii ba dcéé naka xùri Te tama ba Tirim xгаа-xгааse-kg'ao ba ii tite.

²⁸“C'ĕedaokam gaxao ka c'ĕe ba qádòm nquu ba tshào kg'oana, ka ba gáé kg'aika ntcōó naka tc'ĕe-tc'ĕesea hãa tite, nta noo marian ko qaase sa, gaas tséé sam ga xg'ara-xg'ara cgoa a? ²⁹Eēm ko tshoa-tshoa sa kúrú, a kò xg'ara-xg'ara sa ka tààè, nem gha wèém khòèm ěe ko bóò me ba kg'àè me khama, ³⁰a kg'ui a máá: ‘Ncĕem khòè ba tshoa-tshoa a ko tshào, igabam xg'ara-xg'aran ka tààèa hãa,’ témé.

³¹“A ncĕè c'ĕem x'aigam kò 10,000 xu ncōo-kg'ao xu úúa hãa, a ko síí c'ĕem x'aigam 20,000 xu ncōo-kg'ao xu úúa hãam cgoa x'ààku, ne ba gáé kg'aika ntcōó naka tc'ĕe naka bóò tama, tc'àða hãa qaria nem úúa hãa sa, síím ga c'ĕem x'aiga ba x'àà cgoa a? ³²A ncĕè gatàm kò hĕé tama, nem gha tchōà xàà-kg'ao xu tsééa úú, c'ĕem qanega nqúú ii koe, xu síí tóòkuan dtcàrà. ³³Gatà iim dàòm kam, díím wèém ěe gatu xg'aeku koe hãa ba, a gam di zi gúú zi wèè zi ěem úúa hãa zi aagu tama ba Tirim xгаа-xгааse-kg'ao ba ii tite.

Tàbean hĕé naka x'àà ba hĕéthĕé e

(Mt 5:13; Mk 9:50)

³⁴“Tàbea ne qāè e, igaba i kò tàbean gaan di tsau-q'ooan ka kaà cgaèè, ne i gha gaicara ntama ma kúrúè a tsau? ³⁵Gómán koe ga hĕé naka cg'urian ěe tcheèguèa koe ga hĕéthĕé i káà tséé e, a ko khòèan ka tchàa za aaguè. Eĕ tceean úúa hãa ba méém kóm,” tam méé.

Hòàra ko hãas ghùu sa

(Mt 18:12-14)

15 ¹C'ĕem cáím ka i kò wèè mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hĕé naka chibi-kg'aoan hĕéthĕé Jesom koe cúù-cuuse, hàà ne gha komsana Me ka. ²Xu Farasai xu hĕé naka x'àè xгаа-xгаа-kg'ao xu hĕéthĕé tshoa-tshoa a kg'uiua mááse a máá: “Ncĕem khòè ba ko chibi-kg'ao ne qāèse hààkagu, a ko gane cgoa tc'óó,” témé.

³Me nxāaska Jeso ba ncĕes sere-sere sa bìrí xu a máá: ⁴“C'ĕem-kg'ám kam gatu ka c'ĕe ba 100 zi ghùu zi úúa, si gazi xg'aeku koe cúí sa hòà, ne ba cuisikaga ěe zi 99 zi qāáka guu, naka ěe hòàra hãa sa síí qaa, naka ba nxāakg'aiga síí hòò si tite? ⁵A ěem kòò hòò si, nem gha kaisase qāè-tcao a ba a gha nxāra ba koe dcéé si. ⁶Eēm ko x'áé koe hàà nem gha gam ka tcàràse ga xu xg'ae-xg'ae gam di qhàðan cgoa, a bìrí ne a máá: ‘Tiris ghùus ncĕe ko hòàra hãa sar hòða ke tu tíí cgoa qāè-tcao,’ témé. ⁷Bìrí tu ur ko a ko máá: gatà iim dàòm cúím ka i gha nqarikg'ai koe qāè-tcaoan hãa, cúím chibi-kg'aom ěe ko chibian koe tcóósem domka, 99 ne khòè ne ěe tchàno ne e **ta ko méèè ne ka**, ncĕe chibian koe tcóóse qaa tama ne.

Aagusea ko hāam qano mari ba

⁸“Kanas kò c'ëem-kg'ám ka khòès 10 qano mari xu úúa hāa sa, c'ëem ka aaguse cgaeè, ne sa gáé ga táá x'àà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúú sa dàò, naka nquu ba xgàì q'oo, naka qāèse ãem mari ba qaa, naka nxāakg'aiga síí hòò me tite? ⁹Eēs kò hòò me nes gha gas di tcàràn hēé naka gas di qhàðan hēéthēé tciia xg'ae, a máá: ‘Marim ãe kò aagusea hāa bar hòò hāa ke tu tíí cgoa qāè-tcao,’ témé. ¹⁰Birí tu ur ko a ko máá: gatà iim dàòm cúúm ka i gha Nqarim di xu moengele xu cookg'ai koe qāè-tcaoan hāa, cúúm chìbi-kg'aom ãe gha gam di chìbian koe tcóósem domka,” tam méé.

Hòàra ko hāam cóá ba

¹¹Me Jeso ba nxāaska máá: “Khòèm cámm cóá tsara kò úúa hāa ba kò hāa. ¹²Me cg'aré ba xòò ba birí a máá: ‘Aboè, tsari zi gúú zi q'aa-q'aa máá tsam m, naka tiri gha ii zi máà te,’ témé. Me kò gam di gúúan gam di tsara cóá tsara q'aa-q'aa máá.

¹³“Me cg'aré ba cg'orò xu cámm xu qāá q'oo koe gam di zi gúú zi wèè zi x'ámágu, a ba a marian sée, a x'áéa ba guu, a nqúùm nqóóm koe qòò, a síí gaa koe gam di marian x'āè a cg'āè zi gúú zi koe xgāá. ¹⁴Eēm ko gam di zi gúú zi wèè zi tséékagua xg'ara kas kò gaam nqóóm koe qhóó sa tcāà, me tshoa-tshoa a **ëem cóá ba** qóm cgoa qgóóku. ¹⁵Kam ko c'ëem khòèm gaam nqóóm dim koe síí a síí tsééan dtcàrà, me nxāa ba gam dim xhàràmm koe tsééa úú me, síím gha xgúuan kòre ka. ¹⁶Me kò káíse tc'ëea hāa, xgúuan di tc'òoan cgoam ga kg'òèkaguse sa, i kò táá cúí khòè ga c'ëe gúú tc'òò di ga máà me.

¹⁷“Me ãem ko ãe sa bòò q'āa ka biríse a máá: ‘Nta noo tséé-kg'aoan àbom dia káí tc'òoan úúa, ra ko tíí ncēe koe xàbàn ka cg'òòè. ¹⁸Xgoabar gha a àbom koe síí, a ra a gha síí birí me a máá: ‘Aboè, nqarikg'aian hēé naka tsáá cookg'ai koe hēéthēé ra chìbian kúrú hāa. ¹⁹Tsarir cóá ra a tar ga ma tciè sar kg'ano tama; ke tsari xu tséé-kg'ao xu khama ma qgóó te,’ tam méé. ²⁰A ba a xgoaba, a xòòm koe qòò.

“Eēm qanega nqúú ii kam kò xòò ba bòò me, a thòò-xama máá me, a qàrà síí cgae me, a síí xgábé me, a x'obè me. ²¹Me cóáse ba birí me a máá: ‘Aboè, nqarikg'aian hēé naka tsáá cookg'ai koe hēéthēé ra chìbian kúrú hāa. Tsarim cóá ba tar gha ma tciè sar kg'ano tama,’ témé. ²²Me xòò ba gam di xu qāà xu birí a máá: ‘Qhāése xao t'òèm qgáí ba óá, na hàà hāakagu me, naka xaoa tcāà tshàù sa tcāà tshàù me, naka xaoa nxàbokagu me. ²³Naka xaoa síí tsauam ghòè-coa ba sée na cg'òò, naka ta kg'oo na dòà sa kúrú. ²⁴Ncēem cóám tiri ba kò x'óóa hāa, igabam ncēeska kg'òèa hāa; hòàram kò hāa igabam hòòsea hāa ke,’ tam méé. Ne tshoa-tshoa a dòà sa kúrú.

²⁵“Gaa x'āè kam kò gam ka cóásem kaia ba xhàrà-kg'ai za hāa. Síím kabise a x'áéan qàe koe hāa kam ko khòè ne kóm ne ko nxàè a ko ntcāà.

²⁶Kam kò c'ëem qãa ba tcii a tèè, dùus ko kúrúse sa. ²⁷Me nxãa ba xõa me a máá: 'Tsáá qõe ba kãbisea hãa, me saò ba qãesem kãbisea hãas gúús domka tsauam ghòè-coa ba qhàea hãa,' témé. ²⁸Me káímkhoe ba kaisase xgòà a ba a nquum q'oo koe tcãàn xgui.

"Me kò xõò ba tcg'oa a hàà dàna me. ²⁹Me xõa me a máá: 'Bòò, káí kurian ncëeta noor qãàm khama ma tsééa máá tsia hãa, a qanega tsari x'àè-kg'ámán ntcœe ta ga hãa. Igaba tsi qanega piri-coas ga sa máà te, nakar gha nxãasega tíí tcárà ne cgoa dòà sa kúrú ta ga hãa. ³⁰Igaba èem ko ncëem cóám tsari ba kãbise, ncëe kò tsari zi gúú zi cg'áràn koe kòè cgoa ba, ka tsi kò tsauam ghòè-coa ba cg'õoa máá me,' témé. ³¹Me xõò ba bìrí me a máá: 'Tiri cóáè, tsáá tsi wèè x'aè ka tíí cgoa hãa, i tiri gúúan wèè ga tsari i. ³²Gaa domka méé ta kòè naka qãè-tcao, tsáá qõem ncëe ba kò x'óóa hãa, igabam ncëeska kg'òèa hãa; hòàram kò hãa, igabam hòdsea hãa domka,' témé."

Tc'ëegam nquu kòre-kg'ao ba

16 ¹Jeso ba kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: "C'ëem khòè ba kò hãa qguua ba, a ba a kò nquu kòre-kg'ao ba úúa hãa, ncëe gam di zi gúú zi kò ko kòre ba. I ko xààn hààra hãa, gaam nquu kòre-kg'ao ba ko gam di zi gúú zim ko ma tc'ëe khama ma tséékagu sa. ²Me nxãaska gam ka q'òdse ba tciià tcàà me a máá: 'Dùú sa ncëer ko tsáá ka kóm sa? Tsari tséé-q'ooan dis tcgãya sa máá te, gaicara tsi cuiskaga nquu kòre-kg'ao ba kúrú hãa tite ke,' témé.

³"Me nquu kòre-kg'ao ba bìríse a máá: 'Dùú sa ra gha kúrú, ncëe tíí q'òòm ko tsééa te xhùu cgae te ka? Tshào cgoar gha qarian tc'ãòa hãar úúu tama, a ra a ko gataga dtcàràn ka **cgómngase** sau-cgaekaguè. ⁴Ncëeskar q'ana hãa dùú sar gha kúrú sa, nxãasega ne gha khòè ne x'áéa ne koe qãèse hààkagu te ka, ncëe koer ko tsééan koe tcg'òòé ne,' tam méé.

⁵"Kam ko wèè ne khòè ne èe kò gam ka q'òdse ba chìbian kúrú cgaea ne cúí cúí tcii, a tc'ãà di ba bìrí a máá: 'Tíí q'òòm koe tsi nta noo chìbian úúa?' témé. ⁶Me xõa me a máá: '100 xu gàba xu **olife dis hùis di** nxúian di xu u,' témé. Me máá: 'Tsisar tcgãya sa sèè naka qháése ntcóò naka 50 xu góá tòò,' témé. ⁷Me nxãaska cãm di ba bìrí a máá: 'Kháé tsáá ka, nta noo chìbian tsi úúa?' témé. Me máá: '100 xu cãa xu maberean di xu u,' témé. Me bìrí me a máá: 'Tsisar tcgãya sa sèè naka 80 xu góá tòò,' témé.

⁸"Me kò gam ka q'òdse ba gam dim nquu kòre-kg'aom tcom-tcomsa tama ba dqòm, tc'ëegasem tsééa hãa khama. Ncëem kámám di ne khòè nea gane ka c'ëea ne cgoa **tsééan koe** x'áàn di ne cóá ne ka kaisase tc'ëega ne e khama. ⁹Tíí ra ko bìrí tu u a ko máá: Nqõómkg'ai di x'aian cgoa tcáràn kúrú, naka tua gha nxãasega èe i kò x'aian kaà ne, chõò tamam x'áém koe qãèse hààkaguè. ¹⁰Díím wèém èe cg'aré gúúan koe tcommèa hãa ba gha thèé kaian koe ga tcommè. Díím wèém èe cg'áran

koe tcommè tama ba gha thée ãe kaian koe ga táá tcommè. ¹¹Kháé nxãaska ncèe nqõóm di zi qguù zi qgóó koe tu kò tcom-tcomsa tama, ne tua gha ntama ma tseeguan di qguúan qgóó koe tcommè? ¹²Khama ncèe c'ëem khòem di zi gúú zi ka tu kò tcom-tcomsa tama ne, tu gha nxãaska gatu di zi diín ka máàè?

¹³“Cám x'aigan gha tsééa máám qãà ba káà me e. C'ëe bam gha hòre, a c'ëe ba ncàm khama, kanam gha c'ëem koe dtcãàse, a c'ëe ba ncoe khama. Cuiskaga tu Nqari ba héé naka x'aian dim nqàri ba hēéthéé tsara cúí x'áè ka tsééa máána hãa tite,” tam méé.

Jeso ba ko porofiti xu ka hēé naka Johanem ka hēéthéé kg'ui
(Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

¹⁴Eë xu ko Farasai xu, ncèe marian ncàma hãa xu wèè gúúan ncèe kóm, ka xu kò kg'ãèa ncõi Me. ¹⁵Igabam kò Jeso ba bìrì xu a máá: “Khòè ne cookg'ai koe xao ko tchàno iise bóòse, igabagam Nqari ba tcáóa xao q'ana hãa. Eë ko khòem ka cgáé iise bóòde sam ko Nqari ba tcgáí-q'ooa ba koe cg'ãa-cg'ana iise bóò khama.

¹⁶“X'áèan hēé naka porofiti xu hēéthééa kò hãa i nxãakg'aiga síí Johanem di x'áèan tcãà, i kò gaa koe guus ka nxãaska Nqarim di x'aian di qãè tchòàn xгаа-xгааè, i kò wèè khòèan ghùì tcáó a tcana máá a. ¹⁷Nqarikg'aian hēé naka nqõómkg'ai hēéthééa gha kaà sa thamka si i, igaba cg'áré xòè-coan x'áèan di ga kaà sa thamka tama.

¹⁸“Wèém khòem ãe ko gam dis khòè sa aagu, a c'ëes khòè sa sèè ba ko cg'áràn kúrú, me gataga ãe aaguèa hãas khòè sa ko sèèm khòè ba thée ko cg'áràn kúrú,” tam méé.

Lasaro ba hēé naka qguuam khòè ba hēéthéé e

¹⁹**A ba a máá:** “C'ëem khòem qguuà hãam, kái marian ko tc'òàm qgáím ncòà ba hana hãa ba kò hàna, a kòo wèè x'áè ka dòàs q'oo koe kg'òè.

²⁰Me kò gataga c'ëem khòem Lasaro ta ko ma tcièm dxàua hãa ba hãa, ncèe kòo gam dis xhàros-kg'lám koe káise xóé ba, a kò cgáé-q'ooa ba koe kái chìbian úúa hãa. ²¹A kò káise ncóóa hãa ãem khòem qguuà hãam dim tafolem koe ko guu a tcheè tc'òoan cgoam gha kg'òèkaguse sa. Gataga i kòo haghuan igabaga hàà a hàà gam di zi chìbi zi tshãà.

²²“Me x'áè ba hàà me ãem dtcàrà-kg'aom dxàua kò hãa ba x'óó, xu moengele xu sèè a síí Abrahamam qàe koe ntcóó me, me ãe kò qguuà hãa ba thée x'óó, a síí kg'ónòè. ²³Igabam kò x'óóa ne khòè ne dim qgáím xgàrakuan dim koe kaisas thòòs koe hãase, ghùì-kg'ai a Abrahama ba bóò, me nqúù ii, me Lasaro ba qàea ba koe ntcòe, ²⁴kam ko q'au a máá: ‘Abrahama, àboè, thòò-xama máá te, naka tsia Lasaro ba tsééa óá, nakam gha hàà nxãasega tshàu c'ama ba tshàn q'oo koe tcãà naka tãma te qgáì-qgai, kaisas thòòs koer hãa ke,’ témé.

²⁵“Me kò Abrahamama ba x̄o me a máá: ‘Tiri cóàè, tc'ēe-tc'ēese, kg'òèa tsi q'oo koe tsi kò tsáá q̄àè gúúan máàèa, me kò Lasaro ba tshúú zi gúú zi máàè, igabam ko nc̄eska q̄gài-q̄gai tcáòè, tsi ko tsáá thòòan xám̄kaguè. ²⁶Me gataga, wèè zi gúú zi nc̄ee zi oose, sitsam h̄éè naka tsáá h̄ééth̄éè xae xg'aeku koe kaiam q̄am ba kúrúèa h̄ã, q'òèè tite ba, nx̄ãsega ne gha nc̄ee koe guu a ēe koe síí kg'oana ne h̄éè naka ēe koe guu a q'oase hàà kg'oana ne h̄ééth̄éè tààè ka,’ tam méé. ²⁷Me máá: ‘Aboè, nx̄ãskar ko dtcàrà tsi, tirim x̄òòm dim nquum koe tsi gha Lasaro ba tsééa úú sa, ²⁸nakam síí tíí q̄òe ga xu 5 xu gaa koe h̄ã xu q'ãa-q'ãa, naka xu gha nx̄ãsega táá gataga th̄éè nc̄eer hànám q̄gáim xgàrakuan dim koe hàà guu,’ témé.

²⁹“Me kò Abrahamama ba x̄o me a máá: ‘Tsáá q̄òe ga xua Moshe ba h̄éè naka porofiti xu h̄ééth̄éè di zi Tcgãya zi úúa, ke méé xu komsana zi,’ témé. ³⁰Me máá: ‘Nx̄ãn tama a, àbo tsi Abrahamama tseè, igaba nc̄èè c'ēem khòèm kò x'ooan koe guu a síí cgae xu, ne xu gha gaxu di chibian koe tcóóse,’ tam méé.

³¹“Me Abrahamama ba bìrí me a máá: ‘Moshe ba h̄éè naka porofiti xu h̄ééth̄éè xu kò komsana tama, ne xu cuiskaga khòèm ēe x'ooan koe tēeam *ko méés ga sa* dtcòma h̄ã tite,’ témé.”

Chìbia ne

(Mt 18:6-7, 21-22; Mk 9:42)

17 ¹Jeso ba kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Eè ko khòèan chibian kúrúkgu gúúan méé i h̄ãas gúú si i, igaba i gáé tsóágase ēe ko gaa cg'ãè-kg'ooan kúrú ba cg'ãèa máána h̄ã! ²Gam ka i gha q̄àè e, gáí cgoa dis nx̄òás kaias kòo qg'áóa ba koe qáéa tòòè, me kaiam tshàam q'oo koe xaoa tcãàè ne, guuè naka nc̄ee ne cg'láré ne ka c'ēe ba chibian kúrúkgu tamase. ³Ke méé tu kòresea h̄ã.

“Tsáá q̄òem kòo chibian kúrú, ne méé tsi dqàè me, naka ēem kòo chibi bóðse ne qgóóa máá me. ⁴Eēm kòo cárn q'oo koe 7 q'oro chibian kúrú cgae tsi, a ba a 7 q'oro kabise a hàà cgae tsi, a hàà chibi bóðse ne méé tsi qgóóa máá me,” tam méé.

Dtcòma ne

⁵Xu x'áè úú-kg'ao xu X'aigam *Jeso* ba bìrí a máá: “Sixae di dtcòman kaikagu,” témé.

⁶Me X'aiga ba x̄o xu a máá: “Dtcòman xao kò úúa h̄ã, mosetara dis h̄iis dim tc'ubim khama noo o, ne xao ga nc̄ees h̄iis kaias faia di sa bìrí a máá: ‘Tòbea si cgoa q'òè naka síí tshàam q'oo koe xháràse,’ témé, nes ga komsana xao o.

Qāam di tsééa ne

⁷“C'ēedaokam gaxao ka c'ēe ba xháràko máá me kana ghùuan ko kòrea máá mem qāà ba úúa, ne ba gha ēem qāáka guua h̄ã ne bìrí a máá:

‘Qhái naka hàà ntcōón tsam tc'ōó?’ témé. ⁸Kana ba cuiskaga bìrí me naka máá: ‘Dqòà di tc'ōoan tsāngua máá te, naka tsia ēer hāa a ko tc'ōó a ko kg'áà x'aè ka kg'ónòse naka qāà te, ēer kòo xg'ara ne tsi gha tsáá igaba thēē tc'ōó a kg'áà ke,’ téméa hāa tite? ⁹Gam dim qāà ba ba gha qāè-tcaoa máá, ēem kò bìrí me sam kúrúa hāa domka? **Cuiskaga a!** ¹⁰Gaxao ka igaba i gha thēē gatà ii: wēēs gúús ēe xao kúrú si xao gha ka máàèa hāa sa xao kò kúrúa xg'ara ne xao gha máá: ‘Cg'āa-cg'ana di xae qāà xae e, sixae ga kò kúrúa hāa tsééan cúí ga xae kúrúa hāa khama,’ témé,” tam Jeso ba méé.

10 xu khòè xu lepero dis tcìi sa kò tsàara hāa xu

¹¹Eēm dàòm koe hāa a ko Jerusalema koe qōò, kam kò Jeso ba Samaria hēē naka Galilea hēéthēē xg'aeku koe ko nqáé. ¹²Eēm ko c'ēem x'áé-coam koe tcāà, ka xu kò 10 xu khòè xu lepero dis tcìi sa kò tsàara hāa xu xg'ae cgoa Me. A xu a kò nqúú ka téé ¹³a q'au a máá: “Jesoè, X'aigaè, thòò-xama máá xae e!” témé. ¹⁴Eēm ko bóò xu kam kò bìrí xu a máá: “Qōò xao peresiti xu koe naka xu síí bóò xao o,” témé.

Eē xu ko qōò ka xu kò q'ano-q'anoè. ¹⁵Eēm ko gaxu ka c'ēe ba bóòse a qāèkaguèa kam kò kàbise a q'aua Nqari ba dqòm. ¹⁶Gómankg'ai koem kò qámse Jesom nqàrè-kg'am koe, a ba a qāè-tcaoa máá Me. Ncēem khòè ba kò Samaria dim khòè me e. ¹⁷Me kò Jeso ba tēem cgoa xoa a máá: “10 xu khòè xu gáé kò qāèkaguè tama, xu c'ēe xu 9 xu ndaa? ¹⁸Dùús domka ba ncēem khòèm táá za guuam cúí ba hàà ko Nqari ba dqòm?” témé. ¹⁹A ba a bìrí me a máá: “Tēe naka tsia qōò, tsari dtcòma nea kg'òèkagu tsia hāa ke,” témé.

Nqarim di x'aian di hàà-q'ooa ne

(Mt 24:23-28, 37-41)

²⁰Eē xu ko Farasai xu tēe Me, n-cáma i ko Nqarim di x'aian hàà sa, kam ko xoa xu a máá: “Nqarim di x'aia nea qāèse ko bóòèkose hààs gúús tama si i, ²¹kana i cuiskaga khòèan máá: ‘Bòò, ncāa ga ia,’ kana: ‘Eē ga ia,’ téméa hāa tite, Nqarim di x'aia nea gatu xg'aeku koe hāa khama,” tam méé.

²²A ba a Gam di xu xgae-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “X'aè ba ko hàà, hàà xao gha Khòèm dim Cóám di xu cárn xu ka c'ēe ba bóòan xgónè ba, igaba xao cuiskaga bóò mea hāa tite. ²³Bìrí xao o ne gha a máá: ‘Eē síí hāa koe bóò!’ kana ‘Ncēe koe bóò!’ témé, igaba táá qōò kana xùri ne guu. ²⁴Eēm ko ma túú-tebe ba x'áà, a ko c'ēem xòèm koe guu a síí c'ēem xòèm koe nqarikg'aian x'áà-x'aa khama i gha ma Khòèm dim Cóám ka ii, Gam dim cárn ka. ²⁵Igaba méém kg'aia kái zi gúú zi koe xgàrase, naka baa ncēes qhàès ka bóòà xguèè.

²⁶“Ncēe i kò Nowam di cáman ka ii khamaga i gha Khòèm dim Cóám di cáman ka ii. ²⁷Khòè ne kòo tc'ōó, a kòo kg'áà, a kòo seèku, a kòo seèkuan

bìr'íku, me nxãakg'aiga Nowam ko arakam koe tcãàm cáím ba síí hàà, me kò tshàa-dxoo ba hàà, a hàà wèè ne ne kaàkagu.

²⁸ “Lotem di cáíman cgoa i ko cúí ii, khòè ne kòo tc'òó, a kòo kg'áà, a kòo x'ámá, a kòo x'ámágu, a kòo x'hàrà, a kòo tshào. ²⁹ Igabaga ãem ko Lote ba Sodoma koe guu a qòòm cáím kam kòo c'ee ba hëé naka dàokom nxúí ba hëéthëé nqarikg'ai koe guu a hàà wèèa ne ga kaàkagu.

³⁰ “Ncëeta cgáéga i gha ii, Khòèm dim Cóám ko hàà x'áísem cáím ka. ³¹ Gaam ãe nquuan tcòbe koe hãa, i gam di gúúan nquuan q'oo koe hãa ba méém táá xõa naka síí sèè e guu; gataga méém xhàrà koe hãa ba táá kabise guu. ³² Lotem dis khòè sa tc'èe-tc'èese. ³³ Díím wèém ãe ko gam dis kg'òè sa qgóóa qari bas gha aaguse cgae, igaba díím wèém ãe ko **Tíí domka** gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ba gha qgóóa qari si. ³⁴ Bìrí tu ur ko a ko máá: Eëm ntcùúm ka i gha cáím khòèan cúím tcoàm koe x'òma hãa, me gha cúí ba sèèè, me cúí ba guuè. ³⁵ Cáím khòè sara gha xg'ae a ko maberean táó, si gha c'èe sa sèèè, si c'èe sa guuè,” tam méé. ^{36 e}

³⁷ Xu kò **xgaa-xgaase-kg'ao xu** tèè Me a máá: “Nda koe, X'aigaè?” témé. Me xqa xu a máá: “Eè x'óóá hãam tc'áróm hãa qgái koe i gha kg'áéan xg'ae,” témé.

Dxàe-ntcõa sa hëé naka bóòà-tcg'òó-kg'ao ba hëéthëé khara dis sere-sere sa

18 ¹ Jeso ba kò **Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao** xu c'èes sere-seres ka bìrí, wèè x'aè ka méé xu còrè, naka táá xhòen-tcáo di sa, ² a ba a máá: “C'èem x'áé-dxoom koem kò bóòà-tcg'òó-kg'ao ba hãa, Nqari ba kò q'ád tama ba, a khòè ga tchòà úú cgoa tama. ³ Si kò gataga dxàe-ntcõa sa ãem x'áé-dxoom koe hãa, wèè x'aè ka kò ko hàà cgae me, a ko máá: ‘Tchànose bóòà tcg'òó naka tiri cg'òo-kg'aon x'ái tchàno ra ii sa,’ témé sa. ⁴ Me kò **gaam bóòà-tcg'òó-kg'ao ba** x'aè ba xguì, igabam kò kháóka bìríse a máá: ‘Nqari bar q'ád tama, a ra a khòèan cgoa ga tchòà úú tama, ⁵ igabas ko ncées dxàe-ntcõa sa xhòé-xhòe te domkar gha kg'uaia máá si. Gatàr kò hëé tama nes gha wèè x'aè ka qòòà máá te ka xhòe-xhòe te khama,’ témé,” **tam Jeso ba méé.**

⁶ Kam kò X'aiga ba máá: “Tchàno úú tamam xgàra-kg'aom ko méé sa kóm. ⁷ Kháé ba gáé Nqari ba cuiskaga Gam di ne khòè ne ãem nxará tcg'òóa hãa ne tchànoan máàna hãa tite, ncèe ko ntcùú ba hëé naka koaba ba hëéthëé Gam koe kg'ae ne? Kana ba gha hùia ne ka nqúú tcáo ii? ⁸ Bìrí tu ur ko a ko máá: qháésem gha tchànoan máà ne, témé. Gatà i ga ii igaba ba gha Khòèm dim Cóá ba ãem kòo nqóómkg'ai koe hàà ne hàà ãe dtcòma hãa ne hòò?” témé.

Farasai ba hëé naka mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba hëéthëé tsara dis sere-sere sa

⁹ Jeso ba kò gataga thëé ncées sere-sere sa khòè ne ncèe gane cúí ne tcomsea hãa, a c'èe khòèan ntcoea hãa ne bìrí, ¹⁰ a ba a máá: “Cáím khòè

e **17:36** C'èe zi tcgãya zi Gerika di zi ncèe xùri ko kg'uaian úú: ³⁶ “Cáím khòèa nea gha xhàrà koe hãa, me gha c'èe ba sèèè, me gha c'èe ba guuè.”

tsara kò còrè-nquum koe qòò a ko síí còrè, c'ěe ba kò Farasai me e, me c'ěe ba mari xg'ae-xg'ae-kg'ao me e.

¹¹“Farasai ba kò tēe a còrèa mááse a máá: ‘Nqariè, qāè-tcaoar ko máá Tsi, c'ěe ne khòè ne khamar ii tama khama, ts'āà-kg'ao ne, cg'āè cau ne, cg'árà-kg'ao ne, kana ncēm mari xg'ae-xg'ae-kg'aom khamaga igaba, ¹²a ra a ko cām q'oro bekem ka tc'òoan carase, a ko wèéan ēer ko hòò koe cúis tshàu-q'ooos dian tcg'òò a máá,’ témé.

¹³“Igabam kò mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba nquú ka tée, a ba a táá nqarikg'ai koe ga ghùì-kg'ai, a dxùua ba xg'ám a máá: ‘Nqariè, tíí chìbi-kg'ao ra thòò-xama máá,’ témé.”

¹⁴**Me Jeso ba bìrì ne a máá:** “Bìrì tu ur ko, ncēm khòè ba kò Nqarim cookg'ai koe tchàno iise bódèa hāase x'áéa ba koe dibi, c'ěem oose; wèém khòèm ēe ko kaikaguse ba gha cg'áré-cg'areè khama, igaba gaam ēe ko cg'áré-cg'arese ba gha kaikaguè,” tam méé.

Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'eekg'ai

(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵C'ěe ne khòè nea kòò cóán Gam koe óá, nxāasegam gha hàà tshàua ba tòò cgae e ka. Eē xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu ncēe sa bóò, ka xu kò dqàè ne. ¹⁶Igabam kò Jeso ba cóán Gam koe tciia óá a máá: “Cóán guu naka i Tíí koe hàà. Táá xgáè-kg'am m guu! Nqarim di x'aia nea gatà ii ne di i ke. ¹⁷Tseegua ner ko bìrì tu u: Dìím wèém ēe Nqarim di x'aian cóám ko ma sèè e khama ma sèè e tama ba cuiskaga gan koe tcana hāa tite,” témé.

Qgùuam tc'āà-cookg'ai ba

(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸Me kò c'ěem tc'āà-cookg'ai ba Jeso ba tēe a máá: “Qāè Tsi xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, dùù sa ra gha kúrú a chòò tamas kg'òè sa hòò?” témé. ¹⁹Me Jeso ba máá: “Dùúska tsi ko ‘Qāè Tseè’ ta ma tciì Tea máá? Cúí khòè ga qāè tama igaba Nqarim cúí Me e ka. ²⁰X'áèan tsi q'ana: ‘Táá cg'áràn kúrú guu, táá cg'òo guu, táá ts'āà guu, táá tshúù-ntcòan nxàe guu. Saò ba hēé naka saò sa hēéthéé tcom,’ ta ko méé e,” témé. ²¹Me xoa a máá: “Cg'áré-q'ooa te koe gar guu a ko ncēe x'áèan wèè ga komsana,” témé. ²²Eēm ko Jeso ba ncēs gúù sa kóm kam kò bìrì me a máá: “Cúis gúùs qanega tsi tcàoa sa **ncēe si i**: X'ámágu wèès gúùs ēe tsi úúá hāa sa naka tsia ēe dxàua hāa ne khòè ne marian sama, naka tsia nqarikg'ai koe x'aian úú, naka tsia hàà xùri Te,” témé. ²³Igaba ēem ko ncēe sa kóm kam kò kaisase tshúù-tcao, kaisase qguuam khòè me e kò ii khama.

²⁴Me kò Jeso ba bóò me, a máá: “Tsóágase i gáé qaria, ēe kái mari a qguua hāa ne gha Nqarim di x'aian koe tcāà sa. ²⁵Thamka a kameles gha dqààm tcg'ái dim kòm koe tcg'oa sa, qguuam khòèm gha Nqarim di x'aian koe tcāàn ka,” témé. ²⁶Ne kò ēe ko kóm m ne tēe a máá: “Kháé ba gha nxāaska díí ba kgoaraè?” témé.

²⁷Me Jeso ba x̄oa a máá: “Gúù zi nc̄ee khòè ne ko tàà zia Nqari ba tàà tama,” témé. ²⁸Me Petere ba máá: “Bòò, sixaea x'áéa xae guu a ko x̄uri Tsi,” témé.

²⁹Me Jeso ba bìrì xu a máá: “Tseegua ner ko bìrì xao o: Khòèm ãe Nqarim di x'aian domka x'áéa ba, kana gam dis khòè sa, kana q̄oèa ba, kana gam ka x̄òga ne, kana cóáa ba guua hãa ba kàà me e, ³⁰nc̄ee gha nc̄em x'aèm ka káían máàè tamase kg'ama tcg'oa ba, naka hààkos kg'òès chòò tamase koe h̄ééth̄é e,” témé.

Jeso ba ko nqoana di sa Gam dis x'oos ka kg'ui

(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

³¹Jeso ba kò 12 xu x̄gaa-xgaase-kg'ao xu cúía sèèa tcg'òò a bìrì xu a máá: “Bòò! Jerusalema koe xae ko q̄ò, si gha w̄eès gúùs ãe porofiti xu ka Khòèm ðim Cóám ka góáèa hãa sa tseegukaguè. ³²Táá zi qhàò zi tshàù q'oo koem gha tcààè, ne gha nq̄oi Me, a còè Me, a tcg'ae cgae Me, ³³a qoa Me, a cg'oo Me, Me gha nqoana ðim cáím ka x'ooan koe t̄e,” témé.

³⁴Igaba xu kò x̄gaa-xgaase-kg'ao xu táá cúí gúù ga kómá q'ãa, nc̄ee zi kg'ui zi ko nxàe sa kò gaxu koe chóm̄sea hãa khama, xu kò c'úua hãa dùútsa gúùs kam ko kg'ui sa.

Jeso ba ko kàà tcgáím dtcàrà-kg'ao ba q̄èkagu

(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

³⁵Ēm ko Jeso ba Jeriko sao-xg'ae kam kò kàà tcgáím khòè ba dàòm dxùukg'ai koe ntc̄óóa-ntc̄oè a ko dtcàrà. ³⁶Ēm ko xg'ae sa kóm̄ si ko nqáé kam ko t̄è, dùùs ko kúrúse sa. ³⁷Ne bìrì me a máá: “Jesom Nasareta di ba ko nqáé,” témé. ³⁸Me q'au a máá: “Jesoè, Dafitem ka tsḡoose-coa Tseè, thòò-xama máá te,” témé. ³⁹Ne kò khòè ne ãe ko còoka hãa ne dqàè me a máá, nqoo méém, témé, igabam kò kaisase q'au a máá: “Dafitem ka tsḡoose-coa Tseè, thòò-xama máá te,” témé.

⁴⁰Me kò Jeso ba t̄é, a ba a x'áèan tcg'òò, kàà tcgáím khòèm gha Gam koe óágaè sa. Ēm ko Gam koe cúù kam ko Jeso ba t̄è me a máá: ⁴¹“Dùù sar gha kúrúá máá tsi sa tsi ko tc'èe?” témé, me máá: “X'aigàè, bòòr gha sar ko tc'èe,” ta ma x̄oa. ⁴²Me Jeso ba bìrì me a máá: “Xgobekg'amsen tcgáí, tsari dtcòm̄a nea q̄èkagu tsia hãa ke,” témé. ⁴³Me kò kúúga bóò, a ba a x̄uri Me, a Nqari ba dqòm̄. Ne kò w̄èè ne khòè ne nc̄ees gúù sa ne ko bóò ka Nqari ba dqòm̄.

Jeso ba h̄éè naka Sakaio ba h̄ééth̄é e

19 ¹Me kò Jeso ba Jeriko koe tcàà, a ba a ko nqáé. ²Gaa x'aè kagam kò c'èem khòèm Sakaio ta kò ma tciìè ba hãa; kaiam mari xg'ae-xg'ae-kg'ao me e kò ii, a ko gataga qguua hãa. ³Bòò kg'loanam kò hãa Jeso ba ðí Me e sa, igabam kò kaisase xòm̄ me e khama táá bóò Me,

khòe nea kò káí ne e khama. ⁴Kam ko còoka qàràa síí, a ba a síí faia dis hìi sa q'ábà, nxāasegam gha Jeso ba bóò ka, gaa xòè koe méém hàà nqáé khama.

⁵Eēm ko Jeso ba gaam qgáim koe hàà kam ko ghùì-kg'ai a birí me a máá: “Sakaioè, qháése xōa, tsarim nquum koe méér ncēm cáím ka hāas gúú si i ke,” témé. ⁶Me kò qháése xōa, a qāè-tcaoise Jeso ba qāèse hàakagu. ⁷Wèè ne khòè ne ko ncēs gúú sa bóò ka ne ko kg'ui a máá: “Kaiam chibi-kg'aom dim dāra-kg'ao bam kúrúá hāa,” témé. ⁸Igabam kò Sakaio ba tēe a X'aiga ba birí a máá: “Bòò, X'aigaè; tiri zi gúú zi di c'ēe xòèa ner ko dxàua ne khòè ne máà, a ncēè c'ēe khòèa ner kò kàaraa hāa ner gha gaan di zi gúú zi 4 q'oro suruta kabi,” témé.

⁹Me kò Jeso ba birí me a máá: “Ncēm cáím ka i kgoarasean ncēm nquum koe hāa, ncēm khòèm igabam thēè Abrahamam ka cóase me e khama. ¹⁰Khòèm dim Cóa ba hààraa, hààm gha ēe aagusea hāa ne qaa a kgoara ka,” témé.

10 xu tséé-kg'ao xu dis sere-sere sa (Mt 25:14-30)

¹¹Khòè ne hāa a ko ncēe zi gúú zi komsana kam kò Jeso ba sere-seres *ncēe* sa birí ne. Jerusalema qāe koem kò hāa khama ne kò khòè ne tc'ēea máá, Nqarim di x'aia nea gha kúúga x'áise, ta tc'ēea. ¹²Gaa domkam kò máá: “C'ēem khòèm x'aigan x'áé di ba kò nqúum nqóòm koe qòò, síím gha x'aiga ba kúrúè, a *x'aiga iise* kabiise ka. ¹³Qóòm ko cookg'ai koem kò 10 qāà xu gam di xu tcii, a wèém khòè ba qano dim marim gautan di ba máà, a birí xu a máá: ‘Tseekagu ncēe maria ne naka i káí nakar nxāakg'aiga síí kabiise na hàà,’ témé.

¹⁴“Igabaga ne kò gam nqóòm di ne khòè ne hòre mea hāa, khama ne kò khòèan tsééa tcg'dóò i còò me a síí máá: ‘Ncēm khòèm gha sita dim x'aiga ba ii sa ta tc'ēe tama,’ témé. ¹⁵Me kò gaam khòè ba síí x'aiga ba kúrúè a ba a x'áéan koe kabiise. Kam kò x'áéan tsééa tcg'dóò, qāà xu ēem kò marian máàna hāa xum gha tcii mááé di i, nxāasegam gha q'āa, marian cgoa xu ma tsééa i ma càusea hāa sa ka.

¹⁶“Me kò kg'aika di ba tc'āà a hàà, a hàà máá: ‘X'aigaè, tsarim mari ba 10 xu mari xu cgoa càusea hāa,’ témé. ¹⁷Me birí me a máá: ‘Qāèse tsi kúrúá, qāè tsi qāà tseè, cg'laré gúúan koe tsi tcom-tcomsa tsi qāà tsi i domkar gha 10 xu x'áé-dxoo xu máà tsi tsi tc'āà-cookg'ai,’ témé.

¹⁸“Me kò cáím di ba hàà a ba a máá: ‘X'aigaè, cúím marim ēe tsi kò máà tea ba 5 mari xu cgoa càusea hāa,’ témé. ¹⁹Me birí me a máá: ‘Tsáá tsia gha 5 xu x'áé-dxoo xu tc'āà-cookg'ai,’ témé.

²⁰“Me kò c'ēem qāà ba hàà a máá: ‘X'aigaè, bóò, ncāa ga me e tsarim marim qano di ba; lapim koer kò tcáím a chómā tòó mea, ²¹xgóà tsi khòè tsi i khama, ra kò ko bèe tsi domka. Eē tsi tòó tama sa tsi ko sèè, a tsi

a ko xhàrà tama tsia koe ga tcuù,' témé. ²²Me kò bìrí me a máá: 'Tsari kg'uian cgoar gha xgàra tsi, tsáá cg'ǎè cau tsi qǎà tsi. Q'ana tsi kò hǎa xgòàr khòè ra a, a ko ēer tòó tama sa sèè, a ra a ko ēer xhàrà tama koe ga tcuù sa, ²³ka tsi kò kháé nxāaska dùús domka tiri marian sí marian ko tòòè qgái koe tcǎà tama? Nakar gha ēer ko kǎbise ka hàà càusea i hǎa koe sèè e?' témé. ²⁴Me kò nxāaska ēe cúuse tēe ne bìrí a máá: 'Mari ba sèè cgae me, naka ēe 10 xu mari xu úúa hǎa ba máá me,' témé. ²⁵Ka ne ko bìrí me a máá: 'X'aigaè, 10 xu mari xum nxāakamaga úúa!' témé.

²⁶“**Me kò xǒa ne a máá:** ‘Bìrí tu ur ko, wèem khòèm ēe úúa hǎa ba gha káian máàè, igaba gaam ēe cúí gúú ga úú tamam ka i gha ēem úúa hǎa gúú-coan ga sèèè. ²⁷Igaba ncēeska tiri ne cg'ǒo-kg'ao ne ēe kò tc'ēe tama gane dim x'aiga bar gha ii sa ne ncēe koe óága, naka cookg'iaia te koe cg'ǒo ne,' tam méé.”

Jeso ba ko Jerusalema koe tcǎà
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jn 12:12-19)

²⁸Jesom ko ncēe zi gúú zi kg'uia xg'ara kam ko tc'ǎà-cookg'ai xu, a Jerusalema koe qòð. ²⁹Eēm ko Betefage hēè naka Betania hēéthéé koe cúú, Olife ta ko ma tciièm xàbim koe, kam kò Jeso ba cǎm tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara tsééa tcg'òó a máá: ³⁰“Qòð tsao gatsao cgoa q'óá-kg'amkuam x'áém koe. Eē tsao ko gaa koe tcǎà ne tsao gha donghi-coa ba bòð, me gaa koe qáésea tēe, ncēe cúí khòè ga qanega qábì tama ba. Kgoara naka Tíí koe óá me. ³¹A ncēè c'ēe khòè kòò tēè tsao o, dùúska tsao ko kgoara me sa ne méé tsao bìrí i naka máá: 'X'aiga ba ko qaa me,' témé,” tam méé.

³²Eē kò tsééèa hǎa tsara kò qòð a sí ēem kò ma bìrí tsara hǎa khamaga ma sao-xg'ae me. ³³Eē tsara hǎa a ko donghi-coa ba kgoara ka ne kò gam ka q'òðse ga ne tēè tsara a, a máá: “Dùús domka tsao ko ēem donghi-coa ba kgoara máá?” témé. ³⁴Tsara xǒa a máá: “X'aiga ba ko qaa me,” témé. ³⁵A tsara a Jesom koe óá me, a gatsara di qgáian donghi-coam koe tcee, Me Jeso ba qábì. ³⁶Eēm ko qábì a ko qòð ka ne kò khòè ne qgáia ne dàòm q'oo koe khàrà.

³⁷Eēm ko dàòm ko nqāaka xōam qgáim koe cúú, Olife dim xàbim koe kas ko wèès xg'aes xgaa-xgaase-kg'ao ne di sa qǎè-tcaoase tshoa-tshoa a kiam dòm cgoa Nqari ba dqòm, are-aresa zi x'áí zi wèè zi ēe ne bóða hǎa zi domka. ³⁸A ne a máá:

“Ts'ee-ts'eekg'aièa baa, X'aigam
ēe ko X'aigam **Nqarim** di cg'ǒèan cgoa hàà ba.
Tòókuan méé i nqarikg'ai koe hǎa
naka i x'àn kaisase tc'amaka hǎa,”

témé.

³⁹Xu kò c'ēe xu Farasai xu xg'aes koe kò hǎa xu Jeso ba bìrí a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, Tsari ne xgaa-xgaase-kg'ao ne dqàè,” témé. ⁴⁰Me

Jeso ba x̣ọa xu a máá: “Bírí xao or ko: ncēè nqoo ne kòo, ne zi gha nx̣óá zi tshoa-tshoa a q'au,” témé.

⁴¹Eēm ko Jerusalema dim x'áé-dxoom koe cúù a ko bòd me, kam kò kg'ae-kg'ai me ⁴²a máá: “Tsóágaser gáé ko tc'ée, tòókuan ko óá zi gúù zi tsi gha ncēe cáím ka q'ana hãa sa! Igaba zi ncēeska tcgái-q'ooa tsi koe chómsea hãa. ⁴³Cáím ba gha hàà cgae tsi, tsari ne cg'òo-kg'ao ne gha xhàro ba kúrúa nxama-nxama tsi ba, a xg'aekua ne koe tcàà tsi, wèè xòèa tsi koe guu a. ⁴⁴Gómankg'ai koe ne gha xàbùà qáú tsi, tsáá hēé naka cóáa tsi hēéthēé e. A ne a tsáá koe cúís nx̣óás ga sa c'ēes tc'amkg'ai koe guua hãa tite, táá tsi kò Nqarim ko hàà cgae tsim x'aè ba bòda tcg'òó khama,” tam méé.

Jeso ba Jerusalema koe (19:45–21:38)

Jeso ba tempelem koe

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jn 2:13-22)

⁴⁵Kam ko tempelem q'oo koe tcàà, a ba a ēe ko x'amágu ne tshoa-tshoa a tchàa za xhàia tcg'òó. ⁴⁶A ba a bírí ne a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘Tirim nquu ba gha còrèan dim nquu ba ii,’ téméè, igaba tu gatu ts'àa-kg'ao ne di x'āè-q'ooan kúrú mea,” tam méé.

⁴⁷Wèé cáím kam kòo Jeso ba tempelem koe xгаа-xгаа. Xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka x'āè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēé, naka tc'āà-cookg'ai-kg'ao xu khòè ne di xu hēéthēé cg'òo Me kg'oana. ⁴⁸Igaba xu kò cúím dàdòm cg'òo cgoa Me xu gham ga ba hòd tama, wèé ne khòè nea kò Gam di kg'uian qarika komsana khama.

Jesom di qarian ka i ko tèèè

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

20 ¹C'ēe cáím kam kò Jeso ba tempelem koe hàna a ko xгаа-xгаа, a ko qāè tchòàn chòà máá ne, ka xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka x'āè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēé naka **khòè ne di xu** kaia xu hēéthēé hàà cgae Me. ²A xu a bírí Me a máá: “Bírí xae e, dùútsa qari cgoa Tsi ko ncēe zi gúù zi kúrú sa, kana dìí na ncēe qarian máà Tsia hãa ncēe zi gúù zi kúrú di i sa?” témé.

³Me Jeso ba x̣ọa xu a máá: “Tíí igabar gha tèè xao o. Ke bírí Te, ⁴Johanem dis tcguù-tcguuku sa kò nqarikg'ai koe guua kana khòèan koea?” témé.

⁵Ka xu ko tshoa-tshoa a chòà mááku a máá: “‘Nqarikg'ai koe e,’ ta xae kòo méé nem gha máá: ‘Dùúska xao kháé nxāaska dtcòm me tama?’ témé. ⁶Igaba xae kò ko máá: ‘Khòèan koe e,’ témé ne ne gha wèé ne khòè ne nx̣óán cgoa xg'áíma cg'òo xae e, Johane ba kò porofiti me e sa ne kò

tcoma hãa khama,” ta xu méé. ⁷Ka xu ko x̣o a máá: “C'úua xae hãa nda koe i guua sa,” témé.

⁸Me Jeso ba birí xu a máá: “Tíí igabar nxãaska birí xao o tite, dùútsa qarís cgoar ko nc̄e zi gúú zi kúrú sa,” témé.

Xhárà-kg'ao xu dis sere-sere sa

(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹Me kò tshoa-tshoa a nc̄es sere-sere sa khòe ne birí a máá: “C'ëem khòe ba kò kg'om xhárà ba xháràa, a ba a c'ëe xu xhárà-kg'ao xu cgòbè me, a c'ëem nq̄óm koe q̄ò.

¹⁰“Eëm ko x'aè ba hàà kam kò xhárà-kg'ao xu koe q̄à ba tsééa úú, nxãasega xu gha kg'om xháràm di tc'òoan c'ëe máà me ka. Igaba xu kò xhárà-kg'ao xu xg'ám me, a kàà gúuse tsééa k̄abi me.

¹¹“Me gaia c'ëem q̄à ba tsééa úú cgae xu, xu síí xg'ám me, a sau-saugase qgóó me, a xu a kàà gúuse tsééa k̄abi me.

¹²“Kam ko nqoana dim q̄à ba tsééa úú. Xu nxãa ba thòò-thòo, a xu a tchàa za xaoa tcg'òó me.

¹³“Kam kò kg'om xháràm ka q'òòse ba máá: ‘Dùú sa ra gha kúrú? Tirim cóám ncàma ra hãa bar gha tsééa úú, c'èedaoka xu gha tcom me khama,’ témé. ¹⁴Igaba èe xu ko xhárà-kg'ao xu bòò me ka xu ko biríku a máá: ‘Nc̄e ba xháràm ka q'òòsem ka cóáse me e! Ke hààn xae cg'òo me, naka zi gha nxãasega gúú zi sixae di ii,’ témé. ¹⁵Xu kò kg'om xháràm ka tchàa koe xaoa tcg'òó me, a cg'òo me.

“Kháé ba gha nxãaska xháràm ka q'òòse ba dùú sa kúrú xu? ¹⁶Hààm gha a ba a èe xu khòe xu cg'òo, a ba a kg'om xhárà ba c'ëe xu xhárà-kg'ao xu máà,” tam Jeso ba méé.

Khòe ne ko nc̄es gúú sa kóm, ka ne kò máá: “Táá méés nc̄es gúú sa kúrúse guu!” témé.

¹⁷Igabam kò Jeso ba bòò ne a máá: “Kháé nxãaska nc̄e **Nqarim dis Tcgãyas koe** góásea hãa sa ko dùú sa nxàe, nc̄e ko máá:

‘Nxōás nc̄e tshào-kg'ao xu ka bóò xguèa hãa sa nc̄eska k̄abise a cgáés nxōá sa kúrú hãa,’

témé sa? ¹⁸Weëm khòem èe gha gaas nxōás koe cg'áé ba gha khoana tòmm-tomse, igaba èes kò c'ëe khòèan koe cg'áé nes gha tòmm-tom m,” tam Jeso ba méé.

Marian surutan dis tèe sa

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

¹⁹Xu kò x'áè xgae-xgae-kg'ao xu hēe naka kaia xu peresiti xu hēéthēe xu gaa x'aè kaga Jeso ba qáé kg'oana, èes sere-seres kam kòo gaxua nxàe xu sa xu kò q'ana hãa khama, igabaga xu kò ko khòe ne bèe. ²⁰A kòo dàdan qaa, qgóó cgoa Me xu gha a, a xu a kò khòe xu dtcòm-kg'aoan khama ko ma qgóóse xu Gam koe

tsééa úú, síí xu gha Jeso ba ãem kg'uia hãa kg'uiian cgoa qgóó ka, nxãasega xu gha x'áé-dxoom dim kiam koe sêé a úú Me ka. ²¹Xu Jeso ba têé a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseé, q'ana xae hãa, tseeguse Tsi ko xgaa-xgaa a ko tseegu sa kg'ui sa, a Tsi a khòèan tãákase qgóó tama, igabaga Tsi ko tseeguse Nqarim dim dàò ba xgaa-xgaa. ²²Bìrì xae e, *Roma ne ìim x'aigam* Kaesara ba méé xae suruta saa, kana méé xae táá suruta me?” ta xu ma têé Me.

²³Me Jeso ba gaxu dis kàa sa bóòda q'ana hãase bìrì xu a máá: ²⁴“X'aigam ko suruta cgoaem qano mari ba x'áí Te. Dìín dis tciúu sa ncêe sa, naka gatàa dìín di cg'òèa ncêe e?” témé. Xu máá: “Kaesaram di si i,” témé.

²⁵Me bìrì xu a máá: “Nxãaska xao ãe Kaesaram di ii sa Kaesara ba máá, naka ãe Nqarim di ii sa Nqari ba máá,” témé. ²⁶Xu kò khòè ne cookg'ai koe xu gha ma ãem ko méé gúùan ka qgóóa ba ka tààè, igaba xu kò Gam di xqan ka arekaguè a nqoo.

X'ooan koe tēean dis tēé sa

(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷C'èe ne Saduke ne, khòèan x'ooan koe tēe tamasa koe dtcòmã hãa, nea ko Jesom koe hàà, a hàà tēé Me a máá: ²⁸“Xgaa-xgaa-kg'ao Tseé, Moshe ba ko x'áèan ncêe góá máá ta a a ko máá: ãem ko khòè ba káá cóáse dxàese sa guu a x'óó, ne méém ãem khòèm ka qòese ba gaas dxàe-ntcòã sa sêé naka káímkhoem ãe x'óóa hãa ba cóán ábà máá. ²⁹Nxãaska xu kò 7 xu khòè qòeku xu hãa. Kaia ba kò sèèa hãa a ba a cóá úú tamase x'óó. ³⁰Me cam di ba gaas khòè sa sêé, a x'óó thêé, ³¹me nqoana di ba sêé si, xu kò wèéa xu ga cúí ta ga ma táá cóán ábà, a xu a x'óó. ³²Si ko thêé khòès ga sa x'óó. ³³Ka sa gha nxãaska x'ooan koe ne ko tēe ne ndakam di sa ii? Wèéa xu 7 xu kò sêé sia hãa ka.

³⁴Me Jeso ba xqã xu a máá: “Khòè xu ncêem x'aèm di xua ko sêé, a sèèkuan máàèa. ³⁵Igaba khòè ne ncêe hààkom x'aèm koe gha kg'òè ne hêé, naka x'ooan koe gha tēe ne hêéthééa sèèku tite, a sèèkuan koe tcàà tite. ³⁶Gaicara ne x'óó tite khama, moengelean cgoa ne cúíta noo, a ne a Nqarim di ne cóá ne e khama, a x'ooan koe tēea ne cóá ne e khama. ³⁷Igaba x'óóan koe i ko khòèan ghùìè sam kò Moshem ga ba x'áíã hãa, ãem kò c'eean dis xg'ækus koe X'AIGAM Nqarim Abrahamam di ba hêé, naka Isakam di ba hêé, naka Jakobem di ba hêéthéé tciì me koe. ³⁸Eè x'óóa hãa ne dim Nqarim tama Me e, igabam ãe kg'òèa hãa ne di Me e, wèéa ne ga ko Gam koe kg'òè khama,” tam méé.

³⁹Xu kò c'èe xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu xqã a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseé, qàèse Tsi xqara hãa,” témé. ⁴⁰Khòè nea kò bèe, c'èe tēé ga ne gha tēé Me sa khama.

Krestem dìín dim Tsgõo-coam ii dis tēé sa

(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

⁴¹Me Jeso ba tēé ne a máá: “Dùúska ne ko khòè ne máá, Kreste ba Dafitem dim Tsgõose-coa Me e, témé? ⁴²Dafite ba ko Pesalema zi dis Tcgãyas koe bìrì me a máá:

'X'aiga ba ko Tirim X'aiga ba bìrí a máá:

'Kg'ádò xòèa Te za ntcōó,

⁴³ nakar nxāakg'aiga síí Tsari cg'ōo-kg'aoan kúrú

naka i nqàrè-kg'ama Tsi koe ntcōó,'

témé.' ⁴⁴Dafite ba ko X'aiga ta ma tcii Me, ka ba kháé nxāaska ntama ma Gam dim tsgōose-coa ba ii?" tam ma tèè ne.

Jeso ba ko khòè ne x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu koe dqàè

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

⁴⁵ Wèè ne khòè ne ko komsana Me koem ko Jeso ba Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu bìrí a máá: ⁴⁶ "X'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu koe méé xao q'óéseá hāa, ncēe ko qádò qgái-dxooan hāa a caatean ncāmāa hāa xu, a x'ámágu di zi qgái zi koe tsgámkuan hēé naka kaia zi ntcōó-q'oo zi còrè-nquu xu koe hàna zi ncāmā hāa xu, naka cg'áé zi ntcōó-q'oo zi hēéthēé e kōèan di qgáian koe. ⁴⁷ Ncēe ko dxàe-ntcōa zi di nquuan kaākagu xu, a ko qádòse còrèan ka x'áise tu u xu. Gaxu di xgàraè-q'ooa ne gha kaisase cg'āè ii," tam méé.

Dxàe-ntcōas ko tcg'òó aba ne

(Mk 12:41-44)

21 ¹ Jeso ba kò ghùì-kg'ai a tempelem koe qguùà ne khòè ne bóò ne ko aban dis gābas koe aban tòó. ² Kam kò kaisase dxàua hāas dxàe-ntcōa sa bóò si hàà cām qano mari tsara tòó. ³ Kam ko máá: "Tseegua ner ko bìrí tu u: Ncēes dxàe-ntcōas dxàua hāa sa wèè ne khòè ne nqáéa hāase marian tcana. ⁴ Wèè ne khòè nea kò gane di qguùan koe guu a gane di aban tcg'òó, igabas kò gaa sa gas di dxàuan koe guu a wèéan ēes úúa hāa ga tcg'òó khama," tam méé.

Jeso ba ko tempele ba gha kōbeès gúús ka kg'ui

(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Eè xu c'ēe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hāa a ko tempelem ka kg'ui, a ko me ma t'òè nxōán ka hēé naka khòè ne koe guua hāa zi aba zi, Nqari ba ne tcg'òóa máána hāa zi ka hēéthēé ma t'òè-t'òeèa hāa sa nxàe, kam ko Jeso ba máá: ⁶ "Gúù zi ncēe tu ko ncēe koe bóò zi ka: x'áè ba gha hàà, cúis nxōás ga sa c'ēes tc'amkg'ai koe guuèa hāa tite ba, wèéa zi ga gha xòóa qàriè," témé.

Are-aresa zi gúù zi

(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷ Xu **xгаа-xгаа-kg'ao xu** tèè Me a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, n-cámā zia gha ncēe zi gúù zi kúrúse? Si gha thēé x'áís gúù zi ncēe zi ko hàà kúrúse di sa nta ii?" témé.

⁸Me xoa a máá: “Q’óésea méé tu hãa, naka tua táá hoàkaguè guu, kái ne gha Tíí cg’òè cgoa hàà ke, a gha khòè ne birí a máá: ‘Tíí ra Krester ga ra a,’ témé, a ne a gha máá: ‘X’ àèa nea cúu u,’ témé, igaba méé tu táá komsana ne guu. ⁹Igaba ãe tu kò ko ncõoan hãé naka kómku taman hëéthëé ko kóm ne méé tu táá q’ae guu. Ncëe zi gúú zi méé zi kg’aika kúrúses gúú si i ke, igaba i chòò-q’ooan kúúga hàà tite,” tam méé.

¹⁰Me gaicara birí xu a máá: “**Nqóóm di zi** qhàò zi gha c’èe zi qhàò zi cgoa x’ãàku, i gha x’aian x’aian cgoa x’ãàku. ¹¹Kaisasem gha nqóó ba cgùru, i gha kaisa xàbàn hãé naka tcìlan hëéthëé kái xu nqóó xu koe hãa, q’ád-q’áòsa zi gúú zi hëé naka kaia zi x’ái zi are-aresa zi hëéthëéa gha nqarikg’ai koe guu a kúrúse.

¹²“Igaba ncëe zi gúú zi wèé zi cookg’ai koe, ne gha tshàua ne cgoa qgóó tu u, a gha xgàra tu u, a gha còrè-nquuan koe úú tu u qhàian koe, a ne a gha qáé-nquuan koe tcãà tu u, tu gha x’aigan hëé, naka tc’ãà-cookg’ai xu koe hëéthëé úúé, i gha wèéan ncëe ga Tiri cg’òèan domka kúrúse. ¹³Ncëe ba gha x’aè ba ii ncëe gatu gha Nqarim di kg’uian nxàea tseegukagu di ba. ¹⁴Igaba méé tu x’aèan cookg’ai koe ga tc’èea kabí naka gha nxàasega táá káíse tc’èe-tc’èese guu nta tu gha ma xòara mááse sa. ¹⁵Kg’uian hëé naka tc’èean hëéthëér gha máá tu u khama, i gha wèé cg’òo-kg’aoan gatu di táá qarían hòò a xguì kana ntcoe tu u. ¹⁶Gatu di ne khòè ne, ncëe gatu di qòe ii ne hëé, naka gatu di ne qhàò ne hëé, naka gatu di ne tcàrà ne hëéthëéa gha qáé tu u, a gha gatu ka c’èea tu x’ooan koe tcãà. ¹⁷Tu gha Tiri cg’òèan domka wèé khòèan ka hòrèè. ¹⁸Igabam cúúm c’òòm tcúúa tu òm ga ba kaà tite. ¹⁹Gatu di qarika tééan ka tu gha kg’òèan hòò.

Jerusalem ba gha kaàkaguè

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰“Èé tu kòò Jerusalem ba bòò, me ncõo-kg’aoan ka nxàma-nxàmaèa, ne méé tu q’ãa, gam di x’aèan kaàkaguèm koa cúu u sa. ²¹Ke méé ne ãe Jutea koe hàna ne xàbian koe qgóóa síí, naka ne ãe Jerusalem koe hàna ne tcg’oa naka nea táá hëé naka ne ãe x’áé-coa xu koe hàna ne Jerusalem koe tcãà guu. ²²Ncëe ba gha xgàrakus dim x’aè me e, wèés gúús ãe **Nqarim di zi** Tcgāya zi koe góásea hãas gha tseegukaguè ba. ²³Haò, cg’ãè i gha ii, ãe zi cárn zi ka ãe ncãà zi koe cóán úúa zi khòé zi ka hëé naka ãe gha ko comkagu zi ka hëéthëé e. Kaias thòò-tcao sa hëé naka **Nqarim di** xgòan hëéthëéa gha ncëe ne khòè ne koe nqóómkg’ai koe hãa. ²⁴Ntcàum cgoa ne gha cg’òòè, a ne a gha qáé-nquuan di ne khòè ne iise sèèè, a wèé zi qhàò zi koe úúé, Jerusalem ba gha táá zi qhàò zi ka nãà c’ãa-c’anaè, i gha nxàakg’aiga síí x’aèan táá zi qhàò zi di xg’ara.

Khòèm dim Cóm di hàà-q’ooa ne

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

²⁵“X’ái zi tãá zia gha cáms koe hëé naka nxoem koe hëé, naka tçonàn koe hëéthëé kúrúse. Zi gha kaim tshàm di ts’oo-q’ooan hëé naka

qhonèan hēéthēé ka nqōómkg'ai di zi qhàò zi qóm ba hēé naka arean hēéthēé ka tcāà cgaeè. ²⁶Khòè nea gha q'aeane hēé naka tc'ēea ne ko máá zi gúù zi ka hēéthēé x'óóa qae, nqōómkg'ai koe ko hàà kúrúse zi gúù zi domka, nqarikg'aian di qaria ne gha ko hàà ntcāa-ntcāè khama. ²⁷Eēm x'aèm ka ne gha Khòèm dim Cóa ba bód Me túú-c'òòs q'oo koe guu a ko qarian hēé naka kaia x'ààn hēéthēé cgoa hàà. ²⁸Ncēe zi gúù zi ko hàà tshoa-tshoa a ko kúrúse ne, tēea-téé naka ghùì-kg'ai, gatu di kgoarasea nea cùu u ke," tam méé.

Faia dis hiis di xгаа-xгаакуа ne
(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

²⁹Me kò Jeso ba ncēes sere-sere sa bīrì xu a máá: "Faia dis hiis sa hēé naka c'ēe zi hiis zi wèè zi hēéthēé bód. ³⁰Eē i ko gazi di tōaran tsom, ne tu ko bóda mááse a q'āa qhóóa ne tcana hāa sa. ³¹Gataga ēe xao kòò ncēe zi gúù zi bód zi ko kúrúse ne xao q'ana hāa, Nqarim di x'aia ne cùu u sa.

³²"Tseegukar ko bīrì tu u a ko máá: Ncēes qhàò sa kaà tite, i gha nxāakg'aiga sí ncēe gúúan wèè ga kúrúse. ³³Nqarikg'aian hēé naka nqōók'g'aian hēéthēéa gha chòò, igaba i Tiri kg'uian chòò tite.

Q'óése sa ko qaase

³⁴"Q'óése méé tu, naka i tcáóa tu táá karean nqōóm di ka tààè guu, kana qgarian nqàre ka igaba, kana kg'òèan di zi tc'ēe-tc'ēese-kg'ám zi ka igaba, tcom tama tu hāa koem gha ēem cáím ba hàà cgae tu u ke, ³⁵a gha wèé ne khòè ne, ncēe wèém nqōómkg'ai koe x'àèa hāa ne koe ntcóm'mèa ne hāa khama ma hàà cgae. ³⁶Wèé x'aè ka méé tu kókòda hāa, naka tua còrèa mááse, naka tua gha nxāasega qarian úúa hāa wèé gúúan ēe gha ko hàà kúrúse koe tu gha nxana mááse di i, naka tua gha nxāasega Khòèm dim Cóám cookg'ai koe hàà téé," tam méé.

³⁷Wèém koaba bam kòò Jeso ba tempelem koe xгаа-xгаа, a kòò wèè dqòa ka Olife dim xàbim koe sí hāa. ³⁸I kòò wèè khòèan ntcùúkg'ai cgoa tempelem koe hàà cgae Me, a hàà komsana Me.

Jesom di xgàrasean hēé naka Gam dis x'oo sa hēé naka Gam dis x'ooan koe tēe sa hēéthēé e (22–24)

Jeso ba ko cg'òòem gha dis kàa sa kúrúá mááè
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Jn 11:45-53)

22 ¹Paseka ta ko ma tcièm x'aèm, péré gāé-gāé úú tamas pérés dis kòès di ba kò cùu me e, ²xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēé xu kàan qaa, xu ga ma cg'òo Me di i, khòè ne xu kòò q'ád khama.

Jutase ba ko dtcòm, Jeso bam gha khòè ne tshàu q'oo koe tcàà sa
(Mt 26:14-16; Mk 14:10-11)

³Kam ko nxãaska satana ba Jutase Isekariote ta ko ma tcièm, 12 xu xгаа-xгааase-kg'ao xu ka c'ëem koe tcàà. ⁴Me Jutase ba tēe a ba a síf kaia xu peresiti xu hēé naka, tempele ba ko kòre xu x'aiga xu hēéthēé cgoa chòà xg'ae, Jeso bam ga ntama ma tshàu q'ooa xu koe tcààs ka. ⁵Xu kò qāè-tcao a xu a marin xu gha máà me sa dtcòmku. ⁶Me kò Jutase gaxu cgoa dtcòmku, a ba a tshoa-tshoa a qāèm x'aè ba qaa, khòè ne c'úúasem gha Jeso ba gaxu tshàu q'oo koe tcàà di ba.

Jeso ba ko Pasekan kg'ónòsea máá
(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jn 13:21-30)

⁷Me kò péré gāé-gāé úú tamás pérés di kōèan dim cáím ba hàà, Paseka dim ghùu-coam ko cg'òoèm x'aè ba. ⁸Me nxãaska Jeso ba Petere ba hēé naka Johane ba hēéthēé tsara tsééa úú ncēe x'àè-kg'áíman cgoa a máá: “Qòò naka síf Paseka di tc'òoan kg'ónòna máá xae e naka xae nxãasega tc'òó,” témé. ⁹Tsara tèè Me a máá: “Nda koe xae gha kg'ónòna máá Tsi i sa Tsi ko tc'èe?” témé. ¹⁰Me xqa tsara a, a máá: “Bòò, èe tsao ko x'áé-dxoom koe tcàà ne tsao gha c'ëem khòèm tshàa gàba ba qgóóa hāam cgoa xg'ae. Xùri me tsao naka èem ko tcààm nquum koe síf tcàà. ¹¹Naka nquum ka q'òòse ba bìrí naka máá: ‘Xгаа-xгаа-kg'ao ba ko máá, cg'áè-nquum Tiri xu xгаа-xгааase-kg'ao xu cgoar gha hàà Paseka di tc'òoan tc'òó ba nda hāa.’ témé. ¹²Nakam gha tc'amaka hāam nquum kaia, a wèè zi gúù zi tc'èese ko zi úúa hāam, nxãakamaga kg'ónòna xg'araèa ba x'ái tsao o, tsao gha gaa koe hāas wèè sa kg'ónò,” tam méé.

¹³Tsara kò qòò, a síf èem kò ma bìrí tsara a hāa khamaga ma sao-xg'ae i ii, tsara kò Pasekan kg'ónòna máá Me.

X'aigam dis tc'òos dqòda di sa
(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Ko 11:23-25)

¹⁴Eèm ko x'aè ba hàà kam kò Jeso ba x'áè úú-kg'ao xu cgoa qàda. ¹⁵A ba a bìrí xu a máá: “Kaisaser kò tc'èea hāa, ncēes Pasekas di tc'òoan ner gha gaxao cgoa tc'òó sa, qanega Ra xgàraè tamás cookg'ai koe. ¹⁶Bìrí xao or ko, cuiskaga Ra tc'òó si tite, si gha nxãakg'aiga síf èes tc'òos ko nxàe sa Nqarim di x'aian koe tseegukaguè,” tam méé.

¹⁷A ba a kubi ba sèè a Nqari ba qāè-tcao máá, a ba a máá: “Sèè xao naka xaoa kg'áà. ¹⁸Bìrí xao or ko, Nqarim di x'aian hàà tamás cookg'ai koer cuiskaga kg'om dis hìis di gōéan ncēe kg'áà hāa tite,” témé.

¹⁹Kam ko péré qàmà sa sèè, a ba a Nqari ba qāè-tcao máá, a khòá q'aa si, a máá xu si, a ba a máá: “Ncēea cgàaa Te ga a, gatu ko máàè e. Ncēes gúù sa tu kúú naka tc'èe-tc'èese Te,” témé.

²⁰Gaam dàòm cúím kam kò t'õoan qǎá q'oo koe kubi sa máà xu, a máá: “Ncēes kubi sa Nqarim dis qǎé-xg'aes kǎba si i, c'áda Te koe, ncēe gatu ntcǎáguá mááèa hǎa a.

²¹“Igaba méé xao q'ǎa, gaam ēe ko khòè ne tshàu q'oo koe tcǎa Te ba ncēe koe Tíí cgoa ntcõóa-ntcõe sa. ²²Eē i ma Khòèm dim Cóm ka mééèa hǎa khamaga i gha ii, igaba haò, cg'ǎè i gha ii ēe ko khòè ne tshàu q'oo koe tcǎa Mem ka,” tam méé. ²³Xu tshoa-tshoa a gaxu xg'aeku koe tēeku, dìí ba gha ēeta iis gúú sa kúru sa.

Dìí ba kaia?

²⁴Si kò kaias kg'ui sa gaxu xg'aeku koe tēe, dìím kaia hǎa di sa. ²⁵Me Jeso ba bìrí xu a máá: “X'aiga xu tǎá zi qhàò zi di xu ko t'ǎa-cookg'ai ne, xu ko ēe qarian úúa hǎa xu khòè xu qǎè xu ta ma tciie. ²⁶Igaba méé i gaxao ka táá gatà ii guu. Eē gaxao wèé xao ka kaia hǎa ba méém cg'áré ba ii, nakam ēe ko t'ǎa-cookg'ai xao o ba qǎà ba ii. ²⁷Ka ba ndaka ba gatsara xg'aeku koe kaia: ēe ntcõó a ko t'õó baa, kana qǎà baa? Tseeguan kaga, ēe ntcõó a ko t'õo me e. Igabar Tíía gaxao xg'aeku koe qǎàm khama ma hǎa. ²⁸Igaba xao kò gaxao wèé zi kúrua bóòku zi Tiri zi koe Tíí cgoa hǎa. ²⁹Ncēm ma Abo ba ma qarian t'ǎa-cookg'ai di máà Tea hǎa, khamagar gha ma qarian máà xao o. ³⁰Tiri x'aian koer ko Tíí ntcõó a t'õóm qgáím koe xao gha nxāasega Tíí cgoa ntcõó a t'õó, a kg'ǎà, a xao a gha x'aian dis ntcõó-q'oos koe ntcõó, a gha 12 zi qhàò zi Iseraele di zi bóò a xgàra ka,” tam méé.

Jeso ba ko Peterem gha xõase Me sa nxàe (Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jn 13:36-38)

³¹A ba a máá: “Simoneè, Simoneè, q'ǎa méé tsi, satana ba dtcàrà mááse xaoa hǎa, sèèam gha mááse xao o ka, q'aa-q'aa xaom gha ka, ēe i ko maberean ma dqòròè i gaan di tsoroan gaan cgoa ma q'aa-q'aaè khamaga ma. ³²Igabar còrèa máá tsia Simoneè, táá i gha tsari dtcòmàn kaà ka. Nxāasega tsi gha, ēe tsi kòò **Tíí koe** kǎbisem x'aèm ka tsáá ka c'ēe ne qari-qari ka,” tam Jeso ba méé.

³³Me Petere ba xõa Me a máá: “X'aigaè, Tsáá cgoa qǎé-nquus koe síán ga hēé, naka x'óóan ga hēéthēér kg'ónòsea máána hǎa!” témé.

³⁴Me Jeso ba bìrí me a máá: “Petereè, bìrí tsir ko, ncēm cáím kam ghòrò ba kg'aea hǎa tite, tsi gha nxāakg'aiga síí nqoana q'oro xõase Te, c'úú Tea tsi hǎa sa,” témé.

Qgóá sa hēé, dtcòbè sa hēé, naka ntcàu ba hēéthēé e

³⁵Me nxāaska Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tēè a máá: “Eēr xg'ao káà qgóáse hēé, naka káà dtcòbèse hēé, naka káà nxàbose hēéthēé, tsééa úú xaoa hǎa ka xaoa xg'ao dùú cúí ga tcào?” témé. Xu máá: “C'ēe gúú tama a,” témé.

³⁶ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Igaba Ra ko ncēeska bìrí xao o a ko máá: Dìim wèem ēe qgóá sa hēe naka dtcòbè sa hēéthēe úúa hāa ba méem sée sara a, nakam ēe ntcàu ba úú tama ba gam di qgáían x'ámágu, naka c'ēe ba x'ámá. ³⁷Bìrí xao or ko khama a ko máá: Ncēe Tíí ka **Nqarim di zi** Tcgāya zi koe góáèa a ko máá: ‘Ts'āà-kg'ao ne ka c'ēem khama ne kò ma qgóó Mea,’ témé sa méés tseegukaguè. Si gha ncēes gúú sa hàà Tíí koe tseegu, i gha ncēe gúúan qhāése kúrúse,” tam méé.

³⁸ Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu máá: “Bòd, cam ntcàuan xae úúa, X'aigaè!” témé. Me xoa xu a máá: “Qāè e,” témé.

Jeso ba ko Olife dim xàbim koe còrè

(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

³⁹ Me Jeso ba ēem x'áé-dxoom koe guu a tcg'oa, a ba a Olife dim xàbim koe qòd ēem ko kg'aiga hēe khama, xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xùri Me.

⁴⁰ Eēm ko gaam qgáim koe tcāa kam ko bìrí xu a máá: “Còrè xao naka xao nxāasega táá kúrúa bódkuan koe tcāa guu,” témé.

⁴¹ Me gaa koe guu a tcg'oa a ba a gaxu ka cg'árése nqúú ka síí hāa, nxōás ga xaoè a síí tcheè khama noo di nqúú-q'ooa koe, a ba a síí gaa koe qhòm tsi quri a còrè, ⁴² a máá: “Aboè, tc'ēe Tsi kò ko ne, ncēes kubis **xgàrakuan di** sa Tíí koe séèa tcg'òó. Igaba Tsari tc'ēean ka, Tíí ko tc'ēes ka tamase,” tam méé. ⁴³ [Me moengelem nqarikg'ai koe guua ba Gam koe x'áise, a qari-qari Me. ⁴⁴ Me kò kaias q'áòs arekagu me kos koe hàna, khamam kò kaisase qarika còrè. I kò Gam di khùbuan c'áòan khama ma gómankg'ai koe ntcāa.]

⁴⁵ Eēm Gam di còrèan koe guu a ko tēe kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe kàbise, a ba a sao-xg'ae xu xu tshúù-tcaoa hāase x'ómā. ⁴⁶ Me bìrí xu a máá: “Dùús domka xao x'ómā hāa? Tēe xao naka xaoa còrè, naka xaoa gha nxāasega táá kúrúa bódkuan koe tcāa guu,” témé.

Jeso ba ko qgóòè

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:3-11)

⁴⁷ Eēm **Jeso ba** qanega hāa a ko kg'ui kas kò kúúga xg'ae sa hàà, me kò Jutase ta ko ma tciièm khòèm 12 xu ka c'ēe ba tc'āà-cookg'ai sia, a ko Jeso ba q'óá, x'obè Mem gha ka. ⁴⁸ Igabam kò Jeso ba gam ka máá: “Jutaseè, a Khòèm dim Cóá ba tsi gáé ko khòè ne tshàu q'oo koe tcāa x'obèkus cgoa?” témé.

⁴⁹ Eē xu ko Gam cgoa kò hāa xu dùús ko kúrúse sa bóòa q'āa, ka xu kò máá: “X'aigaè, sixae di ntcàuan xae gha tséékagu?” témé. ⁵⁰ Me kò gaxu ka c'ēe ba kiam peresitim dim qāàm dim tceem kg'áò xòè di ba xg'aoa qhòm. ⁵¹ Me Jeso ba máá: “**Eē tsi kúrúa hāa sa** tc'āòa,” témé, a khòèm dim tcee ba qgóó, a qāèkagu me.

⁵² Me kò nxāaska Jeso ba kaia xu peresiti xu hēé, naka tc'āà-cookg'ai xu tempelem di xu hēé, naka **khòè ne di xu** kaia xu hēéthēé, ēe kò Gam

koe hààraa hãa xu bìrì a máá: “Ts'àà-kg'ao ba tsáá hààraa khama xao gáé ntcàuan hēé naka dxòman hēéthēé cgoa hààraa? ⁵³Wèé cárn kar kò tempelem q'oo koe gaxao cgoa hãa, igaba xao kò gaa koe táá sí qgóó Te. Igabam ncēe ba gaxao dim x'aè me e, naka ntcùús di qarían di ba hēéthēé e,” tam méé.

Petere ba ko Jeso ba xōase

(Mt 26:57-58, 69-75; Mk 14:53-54, 66-72; Jn 18:12-18, 25-27)

⁵⁴Jeso ba xu kò qgóó, a xu a sèè a kaim peresitim dim nquum koe úú Me. Me kò Petere kháóka téé a còò xu. ⁵⁵Eè xu xhàrom nqàè koe c'ee sa dxùu a ntcóóa-ntcōe, kam kò Petere gaxu xg'aeku koe ntcōe.

⁵⁶Si kò c'ēes qāà sa bóò me me c'ees x'áà koe ntcōe, si qāèse bóò me, a sa a máá: “Ncēem khòè ba kò thēé Gam cgoa hãa,” témé. ⁵⁷Igabam kò Petere xōase a máá: “Khòè seè, c'ùu Mea raa,” témé.

⁵⁸X'aè-coam qāà q'oo koem kò c'ēem khòè ba thēé bóò me a máá: “Tsáá igaba tsi thēé gaxu ka c'ēe tsi i,” témé. Igabam kò Petere máá: “Khòè tseè, tíí tama ra a,” témé.

⁵⁹Qáòm x'aè-coam qāà q'oo koem kò gaicara c'ēem khòè ba kaisa tcoman úúa hãase kg'ui a máá: “Tseeguan kagam kò thēé ncēm khòè ba Gam cgoa hãa, Galilea dim khòè me e khama,” témé. ⁶⁰Me Petere xōa a máá: “Khòè tseè, c'úua ra hãa dùús ka tsi ko kg'ui sa!” témé. Me kò kúúga ēem qanega hãa a ko kg'ui ka ghòò ba kg'ae. ⁶¹Me kò X'aiga ba kábise a Petere ba bóò. Me Petere ba X'aigam di kg'uian tc'ēe-tc'ēese, ncēm kò máá: “Ncēe cárn kam ghòò ba qanega kg'ae tama cookg'ai koe tsi gha sene nqoana q'oro xōase Te,” témé e. ⁶²Me kò Petere tchàa koe tcg'oa, a síí thòókase kg'ae.

Jeso ba ko ncoiè, a ko xg'ámme

(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

⁶³Xu kò ēe kò Jeso ba qgóóa xu khòè xu ncoi Me, a xu a xg'ám Me, ⁶⁴a xu a qáé tcgái Me, a tèè Me a máá: “Porofita naka bìrì xae e, díina ko xg'ám Tsi sa?” témé. ⁶⁵A kái zi gúú zi c'ēe zi còèkuan di zi Gam ka nxàe.

Jeso ba ko qhàis cookg'ai koe úúè

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jn 18:19-24)

⁶⁶Eè i ko q'uu ka xu kò khòè ne di xu kaia xu hēé, naka kaia xu peresiti xu hēé, naka x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēé xg'ae, a Jeso ba sèè a cookg'aia xu koe úú. ⁶⁷Xu sí máá: “Kreste Tsi kò ii ne méé Tsi bìrì xae e,” témé. Me xōa a máá: “Ncēè bìrì xaor kò ko ne xao dtcòm tite. ⁶⁸A gataga ncēè tèè xaor kò ko ne xao xōa Te tite. ⁶⁹Igabagam gha ncēe koe guus ka Khòèm dim Cóa ba Nqarim dim x'òàm kg'áòm xòè za síí ntcóó, ncēe qariga ba,” tam méé. ⁷⁰Xu wèéa xu ga máá: “Kháé Tsi gáé nxāaska

Nqarim di Tsi Cóa Tsia?” témé. Me xɔa xu a máá: “Gaxaoa ko máá, Gar ga Ra a, témé,” tam méé. ⁷¹Xu máá: “Dúútsa gúús tseeguan gha x'ái sa xae ko qanega qaa? Gam kg'ám koe ga xae guu a kóm ana ka!” témé.

Jeso ba ko Pilatom cookg'ai koe úúè

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-38)

23 ¹Si nxāaska wèés xg'ae sa tēe, a sa a Jeso ba Pilatom cookg'ai koe úú. ²Xu kò gaa koe tshoa-tshoa a chìbi-chibi Me, a xu a máá: “Ncēm khòè ba xae sao-xg'aea, me ko sixae di ne khòè ne tām dàm koe tcea úú, a ko khòè ne xgàè-kg'am, táá ne gha *Roma dim x'aigam* Kaesaram di marian suruta ka, a ba a ko máá, gabá Kreste Me e, a X'aiga Me e, témé,” ta xu méé.

³Me Pilato ba tēè Me a máá: “A tsáá ga tsia Juta ne di tsi x'aiga tsi?” témé. Me xɔa me a máá: “Eè tsi ko méé khamaga i ii,” témé.

⁴Me Pilato kaia xu peresiti xu hēé naka kaias xg'aes khòè ne dis gaa koe kò hàna hāa sa hēéthéé birí a máá: “Khòèm ncēm koer cúí chibi ga hòè tama,” témé. ⁵Igaba xu kò Gam ka qarika nxàe a máá: “Wèém Juteam koem ko khòè ne xgaa-xgaa, a ko khòè ne tcg'ome tcúú, Galilea koem tshoa-tshoa, a ba a ncēe koe hàà tcana hāa,” ta xu méé.

Jeso ba ko Herotem koe tsééa úúè

⁶Eēm ko Pilato ncēe sa kóm, kam kò tēè gaam Khòè ba Galilea dis qhàòs di Me e sa. ⁷A ba a ēem ko bóda q'āa, Herotem dim nqōóm di x'áèan dòm q'oo koem hāa sa, kam ko Herotem koe úú Me, ncēe kò ēe x'aè ka Jerusalema koe hāa ba.

⁸Eēm ko Herote ba Jeso ba bóò kam kò kaisase qāè-tcao, ncísem kò bóda ba tc'ēea hāa khama, a ba a kò Gam ka kómā hāa, a kò nqòòan úúa hāa, are-aresa zi x'ái zim gha kúrú me bóò di i. ⁹Me Herote kái zi tēè-kg'ám zi tēè Me, igabam kò Jeso ba táá xɔa me. ¹⁰Xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hēéthéé xu qarika chìbi-chibi Me.

¹¹Herote ba hēé naka gam di xu ncōo-kg'ao xu hēéthééa kò ntcoe Me, a ncqi Me, a t'òèm qgái ba hāakagu Me, a Pilatom koe gaia tsééa kabi Me.

¹²Gaam cáím ēem ka tsara kò Herotea tsara Pilatoa tsara kg'aiga tsara kò hòrekua hāa igaba tcáràku.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39–19:16)

¹³Pilato ba kò kaia xu peresiti xu hēé, naka tc'āà-cookg'ai xu hēé, naka khòè ne hēéthéé tciaa xg'ae, ¹⁴a birí ne a máá: “Ncēm Khòè ba tu kò tíí koe óá, tām dàm koe ko xg'ae sa tcea úúm khòèm khama ma, igaba bóò, cookg'aia tu koer ncāa tēèa xaàm Me, a ra a ncāa ncēm Khòèm koe cúí chibi ga táá hòè, ēe tu kò chìbi-chibi Mea hāa zi gúú zi koe.

¹⁵Herotem igabam cúí chibi ga hòò cgae Me ta ga hãa, gaa domkam kò gatá koe tsééa kabi Me, ncée tu ko ma bòò khamaga ma, cúí gúú tshúú kúrúam hãa ga káà a, gaan domka ta ga cg'òo Me e. ¹⁶Gaa domkar gha kg'ama tsaman cgoa xg'ám Me, a ra a gha kgoara Me, Me qòò,” témé.

¹⁷[Kòès domka méém ga kòò c'èem khòè ba kgoara máá nes gúú si i.]

¹⁸Si kò wèès xg'ae sa q'au a máá: “Cg'òo Me, naka Barabase ba kgoara máá ta a,” témé. ¹⁹Barabase ba kò ncòoan x'áé-dxoom koe kúrúsea ka hēé, naka khòè ne cg'òoan domka hēéthēé qáé-nquus koe tcààèa.

²⁰Me kò Pilato ba Jeso ba kgoara kg'oana hãa, khamam kò gaia kg'ui cgoa ne. ²¹Igaba ne kò kaisase q'au a máá: “Xgàu Me! Xgàu Me!” témé.

²²Me nqoana dis ka gaia máá: “Kháé ba gáé dùútsa cg'àè sa kúrú hãa? Cúí gúú gar hòò tama x'oo sam gha xgàra máàè di i ka. Ra gha xg'ám Me, a kgoara Mem qòò,” témé. ²³Igaba ne kò qanega kaisase q'au Jesom gha xgàuès ka, i kò gane di q'au-q'ooan tàà.

²⁴Me kò Pilato ba nxàè, èe ne tc'èea hãa sa gha kúrúè sa: ²⁵gaam khòèm èe gane kò tc'èea hãa kgoaraèm gha sa bam kò kgoara, ncée kò ncòoan x'áé-dxoom koe kúrúsea ka hēé, naka khòè ne cg'òoan domka hēéthēé qáé-nquus koe tcààèa hãa ba, a ba a Jeso ba **ncòo-kg'ao xu tshàu q'oo koe** tcàà, **nxàasega xu gha** èe ne kò **khòè ne** ma tc'èea hãa khama ma **kúrú Me** ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

²⁶Eè xu ko ncòo-kg'ao xu Jeso ba úú ka xu kò Kurene dim khòèm cgoa xg'ae, Simone ta ko ma tciiè ba, me qááka guua hãa, xu kò xgàu sa dcéékagu me, me Jesom qáá koe téé a xùri Me.

²⁷Si kò kaias xg'aes khòè ne di sa còò Me, zi kò gaas xg'aes q'oo koe c'èe zi khòé zi hàna, tshúú-tcaoase kò ko kg'ae cgae Me zi. ²⁸Me kò Jeso ba gazi koe kabiise a máá: “Jerusalema di sao khòé saoè! Táá sao Tíía kg'ae cgae Te guu, igaba sao gasao hēé naka cóáa sao hēéthēé kg'ae cgae.

²⁹X'aè ba gha hàà khama, khòè ne gha máá: ‘Tsóágase zi gáé khòè zi ncée cóán úú tama zi ts'ee-ts'eekg'aièa hãa, naka tchòoan ncée cóán úú tama hēé, naka bìlan ncée qanega comkagu tama hēéthēé e,’ témé ba.

³⁰Nxàaska ne gha tshoa-tshoa a xàbian ka máá: ‘Cg'áé cgae ta a,’ témé, a nxòán ka máá: ‘Qàbia tcàà ta a,’ témé. ³¹Ncèè hìian tsáá ii koe ne kòò ncée zi gúú zi kúrú ne, ne gha èe i xgòda hãa koe dùú sa kúrú?” tam méé.

³²Tsara kò càm tsara khòè tsara c'èe tsara chibi-kg'ao tsara a, tsara kò gatsara igaba úúè, sí tsara gha Jesom cgoa cg'òoè ka. ³³‘Tcúú-c'óá’ ta ko ma tciièm qgáim koe xu ko hàà ka xu kò gaa koe Jeso ba xgàu, gaa tsara chibi-kg'ao tsara cgoa, c'èe ba kò kg'áò xòèa ba za xgàuè, me c'èe ba dxàè xòèa ba za xgàuè.

³⁴[Me kò Jeso ba máá: “Aboè, qgóóa máá ne, c'úúa ne hãa dùú sa ne ko kúrú sa ke,” témé.] Gam di qgáa ne xu kò cgúúan ntcòò ka q'aa-

q'aaku. ³⁵Ne kò khòè ne téé a ko xaè, ãe xu kòo tc'àà-cookg'ai xu zàro Me ka, a ko máá: "C'èe nem kò kgoara hãa, ke méém kgoarase, ncèe nxará tcg'òóèa hãam Krestem Nqarim dim Cóám kò ii ne," témé.

³⁶Xu kò ncõo-kg'ao xu thèe ncoi Me, a kò tsau tshàan cgoa hàà a hàà kg'àákagu Me, ³⁷a máá: "Juta ne di Tsi X'aiga Tsi kò ii ne, Tsáá ka kgoarase," témé. ³⁸Gam tc'amkg'ai koe i ko ncèeta ma goásea hãa: 'NCÈEA JUTA NE DIM X'AIGA ME E,' ta ma ma.

³⁹Khòè tsara ãe kò Gam cgoa xgàuèa hãa tsara ka c'èe ba kò dcàro Me a máá: "Kreste Tsi tama Tsia gágé? Tsáá ka kgoaraseò, naka kgoara tsam m thèé!" témé. ⁴⁰Me c'èe ba xõa me a dqàè me a máá: "Nqarim igaba tsi gágé q'àò Me tama? Tsáá igaba tsi gatà iis xgàrakus koe hàna! ⁴¹Gatsama ko tchànose xgàràè, gatsam kúrúa hãas tséés di surutan tsam hòda khama, igabagam Gabá cúí gúù kàma ga kúrú ta ga hãa," témé. ⁴²A ba a máá: "Jesoè, tc'èe-tc'èese te, Tsari x'aian koe Tsi kòo tcàà ne," témé.

⁴³Me Jeso ba bìrí me a máá: "Tseegua ner ko bìrí tsi: Ncèe cáím ka tsi gha sene Tíí cgoa paradaisi koe hãa!" témé.

Jeso ba ko x'óó

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jn 19:28-30)

⁴⁴Koaba di x'aèan 12 di i kò ii, si kò wèém nqõóm koe ntcúú sa xóé, a síí dqòda di x'aèan nqoana di koe téé. ⁴⁵Eè i ko cáíms di x'ààn kaà kam kò tempelem koe tceèeam qgáí ba tòàra q'aase cáím qàmà tsara cgoa. ⁴⁶Me kò Jeso ba kiam dòm cgoa q'au a máá: "Aboè! Tiri tc'èea ner ko tshàu q'ooa Tsi koe tcàà," témé. A ba a ncèe sam ko kg'uiua xg'ara ka còo di sa sònòda tcg'òó.

⁴⁷Eèm ko ncõo-kg'ao xu dim kaia ba ãe kúrúsea sa bóò, kam kò Nqari ba dqòm a máá: "Tseegukagam kò ncèem khòè ba tchànóm khòè Me e," témé.

⁴⁸Wèé ne khòè ne ãe kò gaa koe xg'aea hãa, a ko xaè ne kò ãe zi gúù zi bóò zi ko kúrúse ka ne kò tshúù-tcaoa hãase dìbi. ⁴⁹Wèé ne ãe kò q'ãa Mea ne hèé, naka Galilea koe guu a còò Mea hãa zi khòè zi hèéthéé kò nqúù ka téé a ko bóò Me.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹Kam kò gaa x'aè kaga c'èem khòèm Josefa ta ko ma tciìe ba hàna, Juta ne dim x'áé-dxoom Arimateam koe kò guua ba. Qãèm khòèm, tchàno me e kò ii, Nqarim di x'aian di hàà-q'ooan kò qãà hãa ba, tc'àà-cookg'ai xu ka c'èe me e kò ii, igabam kò táá c'èe xu di tc'èean cgoa dtcòmku. ⁵²Pilatòm koem kò síí, a Jesom dim tc'áró ba dtcàrà. ⁵³Me gaam tc'áró ba xòó, a q'úúum qgáím cgoa tcám, a ba a tshàòèa hãam nxõám dis tc'áms koe síí tcàà Me, ncèe c'èe khòè ga kò qanega gas koe

kg'ónòè tama sa. ⁵⁴Me kò ãem cáim ba kg'ónòsean dim cáim me e, Sabata dim cáim ba kò ko tshoa-tshoase khama.

⁵⁵Zi kò khòè zi ãe kò Jesom cgoa Galilea koe guua hãa zi Josefam cgoa qõð, a zi a síí Jesom dis tc'ám̄s sa bódò, a síí Jesom dim tc'áróm̄ ma xòðèa hãa sa bódò thée. ⁵⁶Ka zi ko x'áéa zi koe kabise, a zi a síí Jesom dim tc'áróm̄ ba qãè-hm̄m̄ xg'ãð tshãán kg'ónòda máá. Sabata dim cáim ka zi kò sãa, ãe i ko ma x'áèèa hãa khamaga ma.

Jeso ba ko x'ooan koe tãe

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jn 20:1-10)

24 ¹Tc'ãà dim cáim bekem dim di ntcúúkg'ai cgoa zi kò ãe zi kúrúa hãa tshãán sèè a tc'ám̄s koe qõð. ²A zi a kò nxõá sa bódò si tc'ám̄s-kg'ám̄ koe ghànèa tcg'òðèa. ³Igaba ãe zi ko tcãà ka zi kò X'aigam Jesom dim tc'áróm̄ ba táá hòð. ⁴Eè zi qanega ncées gúús ka area hãa, ka tsara kò cáim khòè tsara qád qgáían x'áàko hãna tsara qàea zi koe téé. ⁵Zi kò q'áðan ka górò a gómankg'ai koe qám̄-kg'ai. Tsara kò khòè tsara gazi ka máá: “Dùús domka sao ko kg'òèa hãam khòè ba x'óóa hãa ne **di qgáian** koe qaa? ⁶Ncèe koem káà Me e, igabagam tãea hãa. Eem kò qanega Galilea koe hãa kam kò birí tu u sa tc'ëe-tc'ëese, ncèem kò máá, ⁷Khòèm̄ dim Cóa ba méém̄ cg'ãè ne khòè ne tshàu q'oo koe tcãàè, naka baa xgàuè, naka nqoana dim cáim ka x'ooan koe tãe, ta mééa hãa ka,” ta tsara méé.

⁸Ka zi kò Gam di kg'uian tc'ëe-tc'ëese, ⁹a zi a tc'ám̄s koe zi guu a ko kabise ka síí wèè gúúan ncèe ga Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu 11 xu hëé, naka wèè ne c'ëe ne hëéthëé birí. ¹⁰Maria Magatalena sa hëé, naka Joana sa hëé, naka Marias Jakobom ka xòð sa hëé, naka c'ëe zi khòè zi hëéthëéa kò x'áè úú-kg'ao xu ncèe gúúan birí, ¹¹igaba xu kò ncèe zi khòè zi táá dtcòm̄, gazi di kg'uia ne kò gaxu koe huwan khama xam̄ khama. ¹²Igabam kò Petere ba tãe a tc'ám̄s koe qgóéa síí, qám̄sem ko a ko bódò kam kò q'úú qgáí cgoa kúrúèa kòàn **ẽem kò tcám̄ cgoaèa** cúí ga bódò i cúí hãa, me kò ncèe kúrúsea hãas gúús ka area hãase x'áé koe kabise.

Emause dis qõð sa

(Mk 16:12-13)

¹³Gaam cáim cúim kaga tsara kò cáim xgaa-xgaase-kg'ao tsara xóé ko Emause ta ko ma tciièm̄ x'áém̄ koe qõð, Jerusalema koe tsi kò guu a ko gaa koe síí, ne 11 kilomitara khama noo qád-q'ooan úúa hãa ba. ¹⁴Eè tsara xóé ko qõð ka tsara kòò wèè zi gúú zi ãe kúrúsea hãa zi ka chóà.

¹⁵Eè tsara xóé ko chóàa qõð, kam kò Jeso ba cúú-cuuse cgae tsara a, a hàà xu xg'ae a qõð, ¹⁶igaba tsara kò qgóó tcgáíèa hãa, khama tsara kò táá bóò q'ãa Me. ¹⁷Me tãe tsara a, a máá: “Dùú sa tsao xóé ko chóàa qõð?” témé. Ka tsara ko ncóó a téé, a tshúú-tcaoa hãa khama ii.

¹⁸ Me kò gatsara ka c'ëem Kelopase ba x̄o Me a máá: “A Tsáá cúí Tsi Tsia gáé Jerusalema koe cg'áè-kg'ao Tsia, nc̄ee zi cárn zi ka gaa koe kúrúsea h̄aa zi gúù zi Tsi c'úùu h̄aa ka?” témé. ¹⁹ Me t̄eè tsara a, a máá: “Dùùtsa gúù zi?” témé. Tsara x̄o Me a máá: “Jesom Nasareta dim ka, nc̄ee kò porofiti ii ba, a kò tsééan koe h̄éé, naka kg'uiian koe h̄ééth̄éé kaisa qarían úúu h̄aa, Nqari ba h̄éé naka w̄éé khòèan h̄ééth̄éé cookg'ai koe. ²⁰ Kaia xu peresiti xu h̄éé, naka gatá di xu tc'áà-cookg'ai xu h̄ééth̄ééa kò qgóó Me, a x'ooan koe xgàra Me, a xgàu Me. ²¹ Igaba ta kò tc'ëea máá, Gaam hàà gha Iseraele ne kgoaram ga Me e, ta tc'ëea h̄aa! Nc̄ee zi gúù zi w̄éé zi oose, nc̄eea nqoana dim cárn ga me e, zi nc̄ee zi gúù zi kúrúsea h̄aa. ²² Zi kò c'ëe zi khòé zi gatá dis xg'aes di zi arekagu ta a, kaisa ntcúúkg'ai cgoa zi kò tc'áms koe síí, ²³ igaba zi kò tc'áróa ba síí táá hòò, a kò hàà birí ta a, moengele tsara zi bóda h̄aa sa, nc̄ee kò birí zi a máá, Jeso ba kg'òèa h̄aa, témé tsara. ²⁴ Ne kò gatá cgoa kò h̄aa ne c'ëe ne tc'áms koe síí, a síí bòò si èe zi kò khòé zi mééa h̄aa khamaga ii, igaba ne kò Gabáa táá hòò Me,” ta tsara méé.

²⁵ Me kò gatsara ka máá: “Tsóágase káà tc'ëe tsao khòé tsao gáé, a tsao a porofitian ka nx̄aèèa gúùan dtcòm ka qóm tcáó tsao o! ²⁶ Krestem gha nc̄ee zi gúù zi koe xgàrase, a ba a Gam di x'áàn koe tcàà sa gáé kò qaase tama?” tam méé. ²⁷ A ba a Moshem dis Tcgāyas koe h̄éé naka w̄éé xu porofiti xu di zi Tcgāya zi koe h̄ééth̄éé guu a tshoa-tshoa, a q̄aèse birí tsara a, w̄éé zi Tcgāya zi **Nqarim di zi** koe ko Gam ka kúrúse sa.

²⁸ Eè xu ko nc̄aa xu ko síím x'áém koe cúù, kam kò Jeso ba còoka ko nqáé khama ma kúrúse, ²⁹ igaba tsara kò qarika dtcàrà Me a máá: “H̄aa cgoa tsam m, nc̄eeska i dqòa kg'oana, me cárn ba nqáéa h̄aa ke,” témé. Me kò síí cgae tsara a, xu síí xg'ae a h̄aa.

³⁰ Eè xu tafolem koe ntcòe, kam kò péréan sèè, a ts'ee-ts'eekg'ai i, a ba a khòá a máà tsara a. ³¹ I kò tcgáía tsara xgobekg'amse, tsara bóda q'āa Me. Me nx̄aaska tcgái-q'ooa tsara koe kaà. ³² Tsara kò t̄èeku a máá: “Tcáóa tsam gáé kò nx̄urù tama, èem kòo dàòm q'oo koe kg'ui cgoa tsam m, a kòo **Nqarim di zi** Tcgāya zi ka q'āa-q'āa tsam m ka?” témé.

³³ A tsara a kò gaa x'áè kaga t̄e, a Jerusalema koe kabise. Gaa koe tsara ko síí ka tsara kò xgaa-xgaase-kg'ao xu 11 xu h̄éé, naka èe kò h̄aa cgoa xua ne h̄ééth̄éé sao-xg'ae, ne xg'aea h̄aa, ³⁴ a ne a ko máá: “Tseeguan kagam X'aiga ba t̄eaa, a ba a Simonem ka bódeà h̄aa!” témé.

³⁵ Tsara kò dùú sa kò dàòm q'oo koe kúrúse cgae tsara a sa chòà máá ne, naka tsara kò ma Jeso ba èem kò péréan khòá máá tsara a q̄ā q'oo koe ma bóda q'āa sa h̄ééth̄éé e.

Jeso ba ko Gam di ne xgaa-xgaase-kg'ao ne koe x'áise
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)

³⁶ Eè ne qanega h̄aa a ko nc̄ees gúùs ka kg'ui kam kò X'aigam Jeso ba hàà xg'ækua ne koe téé, a ba a birí ne a máá: “Tòókuan méé i gatu cgoa

hãa,” témé. ³⁷Ne kò kaisase q'aea hãa, a ne a area hãa, a tc'ëea máá, dcau-soma ba ne bóda hãa, ta tc'ëea.

³⁸Igabam kò bìrí ne a máá: “Dùús domka tu q'aea hãa? Dùús domka tu ko ncēeta ma ma tēesea máá? ³⁹Tshàua Te hēé, naka nqàrèa Te hēéthēé bód, naka tua Tíí ga Ra ii sa bód: Qgóóa xám Te, naka bód, dcau-soma nea cgàa kana c'óá ga úú tama, ncēe tu kò bód Ra Tíí úúu hãa a,” tam méé. ⁴⁰Eēm ko ncēe sa mééa xg'ara kam kò tshàua ba hēé naka nqàrèa ba hēéthēé x'ái ne.

⁴¹Eē ne qanega dtcòm tama, qāè-tcaoan hēé naka arean hēéthēé domka, kam ko tēè ne a máá: “C'ēe gúú tc'óòè gha tu úúu hãa?” témé. ⁴²Ka ne ko x'āèa kò hāam x'aù qàmà ba máá Me. ⁴³Me bód Me ne ko koe ga sèè a tc'óó me.

⁴⁴A ba a nxāaska bìrí ne a máá: “Ncēea bìrí tuar kò hãa kg'uian Tiri ga a, ēer kò gatu cgoa qanega hãa ka. Wèè gúúan ēe Moshem di x'àè-kg'ámān koe hēé, naka Porofiti xu di góán koe hēé, naka Pesalema zi koe hēéthēé Tíí ka góásea hãa méé i tseegukaguè,” témé. ⁴⁵A ba a kò gane di tc'ēean xgobekg'am, **Nqarim di zi** Tcgāya zi ko dùú sa méé sa ne gha kómā q'āa ka. ⁴⁶A ba a bìrí xu a máá: “Ncēeta i ma góásea hãa: Krete ba gha xgàrase, a ba a gha nqoana dim cárn ka x'ooan koe tēe, ⁴⁷ke méé zi **nqóóm di zi** qhàd zi wèè zi, Jerusalema koe guu naka tshoa-tshoa naka zia **Nqarim** dim cg'òèm koe xgae-xgae, chìbian koe méé ne tcóóse, nxāasega ne gha gane di chìbian qgóóa mááè ka. ⁴⁸Gatua ncēe zi gúú zi di tu nxāea tseegukagu-kg'ao tu u. ⁴⁹Ra gha Tíí, Tirim Abom nqòðkagu tua hãa sa tsééa máá tu u, igabaga méé tu ncēm x'áé-dxoom **Jerusalemam** koe hãa, naka tua gha nxāakg'aiga síí tc'amaka guua hãa qarían hāakaguè,” tam méé.

Jeso ba ko qaò
(Mk 16:19-20; Tsee 1:9-11)

⁵⁰Kam kò tchàa za úúu tcg'òó ne, Betania khama noose nqúu ka. A ba a x'òàa ba ghùì a ts'ee-ts'ee'kg'ai ne. ⁵¹Eēm hãa a ko ts'ee-ts'ee'kg'ai ne, kam kò gane koe séèa tcg'òòè, a ba a nqarikg'ai koe qaòkaguè. ⁵²Ka ne ko dqòm Me, a kaisa qāè-tcaoan cgoa Jerusalema koe kabise. ⁵³A ne a wèè x'āè ka tempelem koe hãa, a ko Nqari ba dqòm.